Elektronicznie podpisany przez:
Andrzej Stanisław Korona
dnia 27 sierpnia 2020 r.

UCHWAŁA NR XXI/185/20
RADY GMINY KŁODAWA

z dnia 26 sierpnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 – Aktualizacja”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 713) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się zaktualizowany „Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 - Aktualizacja”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXXIX/226/17 z dnia 12 lipca 2017 w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017 - 2023.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kłodawa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Kłodawa

Andrzej Stanisław Korona

Załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Kłodawa
nr XXI/185/20 z dnia 26 sierpnia 2020r.

Gmina Kłodawa

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KŁODAWA
na lata 2017-2023

AKTUALIZACJA

Gmina Kłodawa - Luty 2020 r. - ver. 2.1

Spis treści

1. Wstęp i metodologia. ... 4
2. Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi. ... 6
   2.1. Zgodność z dokumentami szczebla krajowego. ... 7
   2.2. Zgodność z dokumentami szczebla regionalnego. ... 10
3. Diagnoza Gminy Kłodawa z wnioskami. ... 14
   3.1. Położenie. ... 14
   3.2. Historia i dziedzictwo kulturowe. ... 16
   3.3. Strefa społeczna. ... 17
      3.3.1. Demografia. ... 17
      3.3.2. Bezrobocie. ... 18
      3.3.3. Negatywne zjawiska społeczne. ... 19
      3.3.4. Infrastruktura społeczna ... 20
   3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna. ... 21
   3.5. Analiza SWOT. ... 23
   3.6. Zgodność z dokumentami strategicznymi. ... 25
4. Obszar zdegradowany Gminy. ... 28
5. Obszar rewitalizacji Gminy ... 42
   5.1. Metodyka wyznaczania obszaru rewitalizacji. ... 42
   5.2. Wyznaczanie obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kłodawa. ... 43
6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji. ... 48
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji. ... 56
8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk. ... 59
9. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych. ... 65
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR. ... 77
11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych. ... 86
12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji. ... 89
13. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR. ... 100

Załącznik 1. Wyniki konsultacji społecznych – etap przygotowania Programu Rewitalizacji ... 117

Załącznik 2. Ankieta konsultacji społecznych – powołanie Komitetu Rewitalizacyjnego ... 125

Załącznik 3. Ankieta konsultacji społecznych – ocena wdrażania Programu Rewitalizacji ... 126

Załącznik 4. Narzędzia badania postępu rzeczowego realizacji Programu Rewitalizacji ... 128

Załącznik 5. Ocena efektów realizacji Programu Rewitalizacji ... 131

Spis tabel

Tabela 1. Zgodność Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa z dokumentami na szczeblu krajowym.... 7
Tabela 2. Zgodność Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa z dokumentami na szczeblu regionalnym. 10
Tabela 3. Najważniejsze obiekty historyczne na terenie Gminy Kłodawa. 16
Tabela 4. Mocne i słabe strony Gminy Kłodawa. 23
Tabela 5. Zagrożenia i szanse Gminy Kłodawa. 24
Tabela 6. Powierzchnia jednostek administracyjnych Gminy Kłodawa. 28
Tabela 7. Struktura liczby ludności w Gminie Kłodawa, z podziałem na obręby. 29
Tabela 8. Występowanie problemów społecznych na obszarach obrębów Gminy Kłodawa. 39
Tabela 9. Występowanie problemów przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na obszarach obrębów Gminy Kłodawa. 40
Tabela 10. Zbiorcze zestawienie wskaźników realizacji celów rewitalizacji. 60
Tabela 11. Wskaźniki realizacji celów rewitalizacji – projekty rewitalizacyjne. 60
Tabela 12. Planowane projekty rewitalizacyjne (priorytet realizacji: G-projekt główny, U – projekt uzupełniający, typ projektu: P-F – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny, S – społeczny). 65
Tabela 13. Komplementarność problemowa projektów planowanych do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji. 77
Tabela 14. Wyszczególnienie projektów, z którymi Program Rewitalizacji wykazuje komplementarność międzyokresową. 84
Tabela 15. Szacunkowe ramy finansowe realizacji Programu Rewitalizacji w Gminie Kłodawa..... 86
Tabela 16. Harmonogram rzeczowy realizacji Programu Rewitalizacji. 91

Spis fotografii i schematów

Fotografia 1. Zabudowania pofolwarczne w Wojcieszycach. 49
Fotografia 2. Zabudowania pofolwarczne w Różankach – przestrzeń zdegradowana. 50
Fotografia 3. Przestrzeń zdegradowana na terenie gminy Kłodawa. Nieużytkowane zabudowania gospodarcze przy ul. Gorzowskiej w Kłodawie. 53
Fotografia 4. Obszar rewitalizacji – pustostany przy ulicy Świerkowej w Kłodawie. 54
Fotografia 5. Obszar rewitalizacji – zdegradowany budynek poprzemysłowy w Kłodawie. 54
Fotografia 6. Zaproszenie na spotkanie konsultacyjne zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Gminy. 92
Fotografia 7. Formularz ankietowy zamieszczony w Internecie na potrzeby organizacji konsultacji społecznych Programu Rewitalizacji. 93

Schemat 1. Cel i kierunki działań rewitalizacyjnych. 59
Schemat 2. Komplementarność przestrzenna zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych. 80
Schemat 3. Schemat postępowania – monitoring i ocena realizacji PR w Gminie Kłodawa..... 100

1. Wstęp i metodologia.

Rewitalizację należy rozumieć jako proces wyprowadzania obszaru zdegradowanego ze **stanu kryzysowego**, czyli stanu wynikającego z koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (np. bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu kapitału społecznego lub poziomu edukacji) oraz negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej (np. niski stopień przedsiębiorczości), środowiskowej (np. wysoka emisja szkodliwych gazów i pyłów), przestrzenno-funkcjonalnej (np. utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej) lub technicznej (np. niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami).

Proces rewitalizacji prowadzony jest na podstawie Programu Rewitalizacji przez **interesariuszy** rewitalizacji, do których należą: mieszkańcy obszaru rewitalizacji, właściciele i użytkownicy nieruchomości znajdujących się na tym obszarze, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność gospodarczą lub społeczną, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy władzy publicznej.

Program Rewitalizacji (PR) to uchwalony przez Radę Gminy wieloletni program działań w sferze społecznej oraz przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej, który ma na celu wyprowadzenie obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Program Rewitalizacji stanowi narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program Rewitalizacji dla Gminy Kłodawa został opracowany od podstaw w roku 2017 , w związku z tym, że Gmina nie posiadała takiego programu, ani dokumentu ekwiwalentnego. W lutym 2020 roku przeprowadzono aktualizację Programu Rewitalizacji.

Program jest przygotowany na podstawie wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju zawartych w opracowaniu: „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020".

Działania dotyczące opracowania i wdrażania Programu Rewitalizacji podzielone są na następujące etapy:

1) wyznaczanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
2) opracowanie Programu Rewitalizacji,
3) stworzenie zespołu ds. realizacji Programu Rewitalizacji i określenie jego zadań,
4) realizacja Programu Rewitalizacji,
5) monitoring i ewaluacja.

Na każdym etapie realizacji, działania związane z opracowywaniem Programu Rewitalizacji poprzedzone są szeroką kampanią informacyjną i opierają się na zasadach

partycypacji społecznej. Opracowany Program Rewitalizacji poddany został pod dyskusję społeczną na etapie diagnozowania, opracowywania, wdrażania oraz oceny jak i aktualizacji przeprowadzonej w lutym 2020 r.

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zdiagnozowano stan kryzysowy. Natomiast **obszar rewitalizacji** cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk i, z uwagi na istotne znaczenie dla lokalnego rozwoju, zamierza się na nim prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji wyznaczane są na podstawie wytycznych dla obszarów wiejskich przedstawionych w dokumencie pt. „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" w oparciu o aktualne dane, ilustrujące poszczególne zjawiska w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Właściwie napisany program rewitalizacji cechuje:

KOMPLEKSOWOŚĆ	→	działania podejmowane są w sposób zapewniający interwencję we wszystkich obszarach problematycznych i jak najszerszą skalę oddziaływania ich skutków
KONCENTRACJA	→	działania rewitalizacyjne dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju Gminy, na których występują skoncentrowane problemy społeczne i środowiskowo-infrastrukturalne
KOMPLEMENTARNOŚĆ	→	przedsięwzięcia rewitalizacyjne uzupełniają się z innymi planami i działaniami na obszarze Gminy w wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, czasowym oraz finansowym
REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI	→	działania rewitalizacyjne są oparte na zasadach partycypacji społecznej, podlegają kontroli społecznej przez mieszkańców gminy i innych interesariuszy rewitalizacji

2. Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 jest komplementarny z wieloma dokumentami strategicznymi zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym oraz lokalnym, które zostały wymienione poniżej. Wizja obszaru rewitalizacji po realizacji zamierzonych i opisanych w Programie Rewitalizacji działań, wpisuje się w wymienione przy każdym z programów cele i założenia.

Główną intencją opracowania i wdrażania programów rewitalizacji dla gmin jest poprawa sytuacji mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym. Warunki życia mieszkańców oraz ich możliwości życiowe są pochodną wielu czynników, z których nie najmniej ważnym są warunki rozwoju, które stwarzają mieszkańcom władze samorządowe. Poprzez analizę sytuacji lokalnej społeczności oraz funkcjonowania w gminie niezbędnej mieszkańcom infrastruktury, wyznaczają wizję rozwoju gminy oraz stawiają przed sobą zadania pomagające w jej realizacji.

2.1. Zgodność z dokumentami szczebla krajowego.

Tabela 1. Zgodność Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa z dokumentami na szczeblu krajowym.

Dokument strategiczny	Założenia dokumentu zgodne z Programem Rewitalizacji	Zgodność z PR
Umowa Partnerstwa	Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym kierunki interwencji w latach 2014-2020 trzech polityk unijnych w Polsce – Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Dokument ten określa kierunki oraz cele, jakimi powinny się kierować jednostki samorządu terytorialnego kształtując swoją politykę rozwoju. Dokument strategiczny, jakim jest Program Rewitalizacji, jest spójny z następującymi celami Umowy Partnerskiej: Cel Tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	W ramach PR zaplanowano działania o charakterze społecznym przeciwdziałające wykluczeniu grup marginalizowanych, zwłaszcza ze względu na sytuację materialną, wiek, problemy z uzależnieniami i przemocą oraz bezradnością wychowawczą.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest istotnym elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 27 kwietnia 2009 r. dokumencie „Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski". Misja PR jest spójna z następującymi obszarami interwencji, celami oraz priorytetami rozwojowymi Strategii Rozwoju Kraju 2020: II. 4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego. III. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.	Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa jest zgodny z celami wynikającymi ze strategii. Jego cele: • Zapobieganie patologiom oraz wykluczeniu społecznemu oraz • Wspieranie aktywności społecznej i rozwoju mieszkańców odpowiadają celom związanym z integracją społeczną, zrównoważonym rozwojem i inwestycjami w kapitał ludzki. Rewitalizacja wskazana jest jako narzędzie w osiąganiu tych celów.

	III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich. Działania: Wspieranie rozwoju ośrodków o znaczeniu lokalnym w zakresie działań rewitalizacyjnych, rozbudowy infrastruktury, zwłaszcza komunikacyjnej, a także poprawy usług użyteczności publicznej i innych funkcji niezbędnych dla inicjowania procesów rozwojowych na poziomie lokalnym. III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej.	
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022	Narodowy Plan Rewitalizacji stanowi szeroko rozumianą wykładnię dla prowadzenia procesów rewitalizacyjnych jako działań kompleksowych i zintegrowanych. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce. Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. Cel 9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowania włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych. Cel 9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności obszarów miejskich i wiejskich.	Dokument ten wskazuje potrzebę prowadzenia procesów rewitalizacyjnych na obszarach wiejskich (w ramach Celu Tematycznego 9 – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem). Planowane projekty realizacyjne są zgodne z przedstawionymi w Planie kierunkami prowadzenia procesów rewitalizacyjnych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie jest dokumentem strategicznym określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, skierowane do obszarów wiejskich i miejskich. Ponadto, definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu. PR jest zgodny z następującymi celami szczegółowymi KSRR:	Program Rewitalizacji gminy Kłodawa wpisuje się w tę strategię w zakresie celu 2. Potrzeba przeciwdziałania marginalizacji obszarów problemowych jest nadrzędnym powodem powstania PR, w którym projekty zostały zaplanowane po uprzedniej diagnozie gminy pod kątem występowania obszarów problemowych.

	Cel 2 – Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych. 2.2 – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Jest to jeden z najważniejszych krajowych dokumentów strategicznych, dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. Założenia PR są zgodne z jego celem II, który brzmi: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. W Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wyraźnie wskazuje się, że przygotowanie lokalnych programów rewitalizacyjnych będzie warunkiem niezbędnym do prowadzenia działań inwestycyjnych przewidzianych w regionalnych strategiach rozwoju, a kompleksowe lokalne programy rewitalizacji powinny obejmować priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne. Ich zakres, oprócz stanu infrastruktury, powinien obejmować ochronę dziedzictwa kulturowego, zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, poprawę transportu publicznego, integrację społeczną mieszkańców rewitalizowanych obszarów, przywrócenie terenom zdegradowanym ich funkcji przyrodniczej lub nadanie im takiej funkcji, a także promowanie zrównoważonego rozwoju.	Program Rewitalizacji gminy Kłodawa został przygotowany zgodnie z założeniami wskazanego celu. Rewitalizacja oparta jest o istniejące potencjały na terenie gminy, którymi są: - infrastruktura społeczna - przestrzeń nadająca się do przekształcenia na potrzeby pełnienia nowych funkcji na rzecz lokalnej społeczności. Integracja i aktywizacja społeczna są nadrzędnymi celami, do których osiągnięcia przyczynią się projekty społeczne.
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRLK)	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego została przyjęta przez Radę Ministrów na mocy Uchwały nr 104 z dnia 18 czerwca 2013 roku. Dokument ten stanowi odpowiedź na konieczność podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie do roku 2020. Stanowi jednocześnie punkt wyjścia do rozbudowy i podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w Polsce przez zastosowanie właściwych narzędzi. Dokument ten określa również cele i kierunki interwencji, z którymi zgodność wykazuje Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa - Cel Szczegółowy 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.	PR zgodny jest z założeniem konieczności podniesienia jakości życia w Polsce. Działania w tym kierunku podejmowane będę na terenie gminy Kłodawa w miejscach, które w wyniku diagnozy zostały zidentyfikowane jako najbardziej potrzebujące interwencji, gdyż intensywność występowania problemów społecznych wśród mieszkańców sprawia, że są oni zagrożeni wykluczeniem społecznym. Zaplanowane działania, mają za cel również przeciwdziałanie marginalizacji, co jest zgodne z założeniami SRKL.

Źródło: Opracowanie własne.

2.2. Zgodność z dokumentami szczebla regionalnego.

Tabela 2. Zgodność Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa z dokumentami na szczeblu regionalnym.

Dokument strategiczny	Założenia dokumentu zgodne z Programem Rewitalizacji	Zgodność z Programem Rewitalizacji
Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020	Strategia rozwoju województwa jest niezbędnym narzędziem samorządowym dającym wsparcie decyzyjne, hierarchizację wagi projektów i miernikiem stopnia osiągnięcia założonych celów. PR wpisuje się w cel główny Strategii, tj. Wykorzystanie potencjałów województwa lubuskiego do wzrostu jakości życia, dynamizowania konkurencyjnej gospodarki, zwiększenia spójności regionu oraz efektywnego zarządzania jego rozwojem. Program Rewitalizacji zakłada również realizację następującego celu strategicznego: 3. Społeczna i terytorialna spójność regionu. Cele operacyjne: Cel 3.3. Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej. Cel 3.4. Promocja włączenia zawodowego i społecznego. Cel 3.5. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.	Program Rewitalizacji przyczyni się do osiągnięcia założonego w Strategii celu: 3.3 W ramach tego celu planuje się inicjatywy w zakresie m.in. - Wspierania przedsięwzięć i inicjatyw sportowych w zakresie: atrakcyjnych form aktywności fizycznej zapobiegających patologiom społecznym oraz zjawisku otyłości, - Rozwoju mechanizmów wsparcia i współpracy między różnymi podmiotami i osobami działającymi w sektorze kultury, - Poprawy dostępności do zasobów dziedzictwa kulturowego, także z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych (e-muzea, e-biblioteki itp.), - Wspierania tworzenia, rozbudowy i modernizacji instytucji kultury oraz poprawy ich wyposażenia w niezbędny sprzęt. Założenia te będą realizowane poprzez PR w ramach celów: - Rozwój infrastruktury służącej celom społecznym. - Zapobieganie patologiom oraz wykluczeniu społecznemu. - Wspieranie aktywności społecznej i rozwoju mieszkańców. 3.4 Cel ten zakłada m.in. tworzenie sieci placówek, ośrodków i grup wsparcia dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, do którego realizacji przyczyni się powstanie Klubów Integracji Społecznej w gminie Kłodawa. 3.5 Cel ten realizowany będzie poprzez działania typu: - wspieranie inicjatyw dotyczących budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno–kulturalne,

		- wspieranie budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów małej architektury, wspieranie wszelkich inwestycji służących kultywowaniu tradycji, rewitalizacji i innych. Działania w tym zakresie prowadzone będą w ramach celów rewitalizacji, jakimi są: - Rozwój infrastruktury służącej celom społecznym, - Wspieranie aktywności społecznej i rozwoju mieszkańców.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 jest ważnym elementem polityki regionalnej, uwzględniającej zapisy dokumentów krajowych oraz zasady europejskiej polityki regionalnej, mające wpływ na politykę społeczną województwa lubuskiego. PR wpisuje się w następujące cele strategii: 1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży. 2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem. 3. Doskonalenie systemu wsparcia społecznego 4. Wspieranie społeczeństwa obywatelskiego.	Program Rewitalizacji wspierać będzie realizację wybranych celów strategii, w ramach następujących kierunków interwencji: Dla celu 1: - Prowadzenie działań zapobiegających przemocy wobec dzieci. - Prowadzenie działań na rzecz rozwoju instytucjonalnej pozarodzinnej opieki nad dziećmi w wieku od 0 do 3 lat. - Prowadzenie działań na rzecz dostępności wychowania przedszkolnego. - Wypełnianie czasu wolnego dzieci i młodzieży. - Integracja rodzin poprzez uczestnictwo w życiu kulturalnym. - Wspieranie rozwoju infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej i sportowej. - Wspieranie inicjatyw społecznych w zakresie edukacji, kultury, kultury fizycznej i turystyki. - Promocja różnorodnych form aktywności ruchowej dzieci i młodzieży. - Rozwój różnych usług profilaktycznych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży realizowanych poza szkołą w środowisku. - Upowszechnianie wiedzy o przyczynach i skutkach uzależnień. - Kształtowanie wśród dzieci i młodzieży właściwych postaw i umiejętności psychologicznych i społecznych (np. radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, itp.). - Upowszechnianie działań pozytywnych (artystycznych, społecznych, sportowych, turystycznych) jako alternatywy dla zachowań destrukcyjnych. - Wspieranie dzieci, młodzieży, rodzin w sytuacjach kryzysowych. - Promocja zdrowego stylu życia. Dla celu 2:

		- Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie konsumpcji substancji psychoaktywnych. - Prowadzenie działań zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. - Prowadzenie działań zapobiegających przemocy w rodzinie i wobec dzieci. - Podnoszenie świadomości ludności z terenów wiejskich o konieczności kształcenia na poziomie średnim i wyższym. Dla celu 3 i 4: - Konsultacje społeczne realizowanych działań w obszarze polityki społecznej. - Inicjowanie działań wspierających aktywną integrację w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej. - Promowanie modelu społeczeństwa tolerancyjnego.
Program Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020 roku	Program Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020 roku jest dokumentem, który ma przyczynić się do realizacji „Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020”wzakresie turystyki. Jego głównym celem jest umożliwienie planowania strategicznego rozwoju turystyki w regionie. Cel ten ma zostać zrealizowany pośrednio poprzez: stworzenie warunków do czerpania korzyści ekonomiczno-społecznych z turystyki; przyczynienie się do inspiracji i aktywizacji podmiotów publicznych i prywatnych do współtworzenia gospodarki turystycznej w regionie; wpływanie na rozwój społeczno-gospodarczy; wyznaczenie kierunków działań, które przyczynią się do poprawy warunków i jakości życia. Zadania w PR będą miały wpływ na realizację następujących celów tego dokumentu strategicznego: Cel Operacyjny IV – Rozwój infrastruktury turystycznej. Cel Operacyjny VII – Rozwój rekreacji ruchowej i zdrowotnej.	Cel operacyjny IV realizowany będzie przez projekt związany z budową ścieżki rowerowej, która służyć będzie do celów rekreacyjnych, transportowych i turystycznych. Budowa ścieżek rowerowych jest wskazana jako podstawowe działanie wskazane do priorytetowej realizacji. Planowana w ramach PR ścieżka wokół Jeziora Kłodawskiego znajdować się będzie na obszarze cennym przyrodniczo, wzdłuż brzegu Jeziora Kłodawskiego. Cel operacyjny VII zakłada: - Wykorzystanie obiektów sportowych do amatorskiego i rekreacyjnego użytkowania sportowego. Propagowanie idei spędzania wolnego czasu w formie rekreacji ruchowej może być skuteczne dzięki inicjatywom jak najszerszego udostępniania obiektów sportowych, takich jak hale czy boiska na potrzeby mieszkańców. Ciekawym działaniem w tym zakresie mogą być festyny rodzinne i inne wydarzenia sportowo- rekreacyjne organizowane na terenie obiektów sportowych. - Promocja wykorzystania ścieżek rowerowych do codziennego użytkowania w celach rekreacyjnych i dojazdu do pracy lub szkoły. Realizacja założonych w PR projektów infrastrukturalnych i społecznych przyczyni się do realizacji celów Programu Rozwoju Lubuskiej Turystyki.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020, zatwierdzony przez Komisję Europejską 20 stycznia 2015 r., został przygotowany w oparciu o regulacje zawarte w tzw. „pakiecie legislacyjnym" dla Polityki Spójności na lata 2014-2020. PR jest spójny z następującymi osiami priorytetowymi oraz założonymi dla nich celami strategicznymi: Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna. Cel główny: Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego i niwelowanie dysproporcji społecznych. Oś Priorytetowa 9. Infrastruktura społeczna. Cel główny: Wzrost dostępności i poprawa jakości usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych w regionie.	Do realizacji celu wskazanego w ramach osi priorytetowej 7 i 9 przyczynią się projekty społeczne przewidziane do realizacji w ramach PR. Projekty te koncentrują się wokół celu „Rozwój infrastruktury służącej celom społecznym" oraz powiązanych z nim celów społecznych: - Zapobieganie patologiom oraz wykluczeniu społecznemu, - Wspieranie aktywności społecznej i rozwoju mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym

3. Diagnoza Gminy Kłodawa z wnioskami.

3.1. Położenie.

Gmina Kłodawa to gmina wiejska położona przy północnej granicy województwa lubuskiego, w powiecie gorzowskim, graniczącą od południa z miastem Gorzów Wielkopolski. Zajmuje powierzchnię 234,8 km², z czego aż 65% stanowią lasy należące do Puszczy Gorzowskiej, zaś prawie 3% zajmują wody, w tym aż 21 jezior. Północno-wschodnia część Gminy leży w granicach Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego, w znacznej części pokrywającego się z dwoma obszarami Natura 2000 – obszarem specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Barlinecka" i specjalnym obszarem ochrony siedlisk „Ostoja Barlinecka". Gmina sąsiaduje z gminami: Nowogródek Pomorski, Barlinek, Lubiszyn, Strzelce Krajeńskie, Santok i Gorzów Wielkopolski. W granicach administracyjnych Gminy znajduje się 14 miejscowości, które tworzą 11 następujących sołectw: Kłodawa (siedziba władz gminnych), Różanki, Wojcieszyce, Chwalęcice, Łośno, Santocko, Rybakowo, Santoczno, Zdroisko, Mironice oraz Różanki Szklarnia.

Przez Gminę przebiegają: trasa ekspresowa S3 i trasa europejska, droga wojewódzka 151 łącząca województwo zachodniopomorskie i województwo lubuskie oraz droga krajowa nr 22 łącząca granicę polsko-rosyjską i polsko-niemiecką. Naturalną funkcję Gminy Kłodawa określa jej położenie, tj. graniczenie z miastem wojewódzkim – Gorzowem Wielkopolskim oraz Puszczą Gorzowską. Sąsiedztwo ze wskazanym miastem tworzy podstawy do szybkiego rozwoju budownictwa mieszkaniowego, przedsiębiorczości i turystyki. Najszybciej rozwija się budownictwo mieszkaniowe w miejscowościach graniczących z Gorzowem Wielkopolskim, tj. w Kłodawie, Różankach, Chwalęcicach i Santocku. Nowe przedsiębiorstwa skupiają się głównie w Kłodawie (np. Constans Sp. z o.o., Vetoquinol Biowet Sp. z o.o., B&B Bilusa Sp. z o.o.). W Różankach zlokalizowane jest również „Gospodarstwo Ogrodnicze T. Mularski". Korzystne położenie Gminy Kłodawa, tj. 50 km od zachodniej granicy kraju, pozytywnie wpływa na nawiązywanie licznych kontaktów i współpracy przygranicznej. Ponadto Gmina należy do Euroregionu Pro Europa Viadrina (współpraca z niemiecką gminą Seelow Land), co daje jej korzyści zarówno ekonomiczne, jak i kulturowe. Pomimo walorów, jakie dają drogi przebiegające przez Gminę, znajdują się one w dużej części w złym stanie technicznym, na czym Gmina wiele traci. Drogi są w dużej części niedostosowane do potrzeb ciężkiego transportu, co – biorąc pod uwagę nowopowstałą podstrefę Kostrzyńsko-Słubickiej Strefy Ekonomicznej oraz położenie Gminy na szlaku polsko-rosyjsko-niemieckim – stanowi spory minus. Dodatkowo na terenie Gminy nie ma wystarczającej liczby ciągów pieszych i rowerowych, w tym zwłaszcza łączących poszczególne miejscowości w Gminie, co wpływa ujemnie na bezpieczeństwo i komfort mieszkańców, jak i potencjalnych turystów, którzy mogliby korzystać z tej formy rekreacji.

Mapa 1. Lokalizacja Gminy Kłodawa na tle powiatu gorzowskiego.

Źródło: Plan rozwoju lokalnego gminy Kłodawa na lata 2008-2015.

Mapa 2. Położenie Gminy Kłodawa na tle województwa lubuskiego.

Źródło: Plan rozwoju lokalnego gminy Kłodawa na lata 2008-2015.

3.2. Historia i dziedzictwo kulturowe.

Rodowód powstania Kłodawy sięga czasów, kiedy to istniała ona jako pomorska osada umocniona kłodami – stąd wywodzi się jej nazwa. Warto jednak odnotować, że osadnictwo na tym terenie sięga czasów dużo dawniejszych, o czym świadczą odnalezione zabytki archeologiczne, datowane na epokę kultury unietyckiej (lata 1800-1500 p.n.e.), czyli okres równoległy czasowo państwu Minojskiemu na Krecie.

Obecne tereny Gminy Kłodawa do połowy XIII wieku należały do Pomorzan i Polan. Miejscowości Kłodawa i Mironice tworzyły system obronny linii Noteci i Warty, którego centrum stanowił Santok. W II połowie XIII wieku ziemie te zagarnięte zostały przez margrabiów brandenburskich i weszły w skład Nowej Marchii.

Pierwszy dokument związany z Kłodawą dotyczy fundacji opactwa cysterskiego w Mironicach przez margrabiego Albrechta III w 1300 roku. Historia regionu ściśle związana jest ze wspomnianym opactwem. Część miejscowości wchodzących w skład Gminy wykształciła się w tym okresie, czego nieliczne ślady można jeszcze zaobserwować w ich układach przestrzennych oraz architekturze.

Historię regionu ilustrują liczne obiekty związane z istnieniem na tym terenie średniowiecznego opactwa cysterskiego w Mironicach oraz XVIII wiecznego hutnictwa żelaza. Na terenie Gminy znajduje się wiele zabytków, które swoją historią mogłyby przyciągnąć rzesze turystów. Są one jednak z złym stanie technicznym i wymagają renowacji, przez co ich potencjał nie jest wykorzystany w pełnym stopniu.

Tabela 3. Najważniejsze obiekty historyczne na terenie Gminy Kłodawa.

Kłodawa	• Neogotycki kościół z czerwonej cegły. • Dworek z 1830 r. – obecnie siedziba nadleśnictwa.
Mironice	• Chałupa szachulcowa z XVII w.
Santocko	• Neogotycki kościół z XX w.
Chwalęcice	• Neogotycki kościół z 1860 r. oraz dzwon z 1679 r. pochodzący z innej świątyni.
Wojcieszyce	• Najstarszy na terenie Gminy, późnoromański, jednonawowy kościół z początku XIII wieku, z wieżą dobudowaną w 1705 roku. • XIX-wieczny zespół folwarczny, w skład którego wchodzi dwór, magazyn, gołębniki, spichlerz, warsztat i inne zabudowania.
Różanki	• Kościół z początków XVIII wieku z barokowym ołtarzem – z drugiej połowy XVIII wieku. • Klasycystyczny zespół folwarczny z I połowy XIX wieku.
Zdroisko	• Izba historyczna, w której prezentowane są stare zdjęcia, monety, gazety, sprzęty domowe i rolnicze dawnego Zdroiska. • Rezerwat przyrody „Zdroiskie Buki”.
Santoczno	• Kościół szachulcowy, jednonawowy, wyposażony w empory powstały z przebudowy dawnej huty w 1767 roku z dobudowaną w 1819 roku wieżą, w której znajdują się dwa dzwony z berlińskiej pracowni ludwisarskiej.

	• Budynek klasycystyczny (dawny dom pastora) z XIX wieku rozbudowany o skrzydło w XX wieku, nakryty dachem naczółkowym. • Ruiny dawnego młyna wodnego oraz kuźnicy żelaza.
Łośno	• Kościół z 1913 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rejestru zabytków Województwa Lubuskiego i ewidencji obiektów zabytkowych.

3.3. Strefa społeczna.

3.3.1. Demografia.

Gmina Kłodawa liczy 8 609 mieszkańców (wg GUS na koniec 2018 r.), co stanowi 12,03% ludności powiatu. Wśród mieszkańców Gminy znajduje się 4 368 kobiet (50,7%) i 4241 mężczyzn (49,3%). Na przestrzeni lat 2002-2017 liczba mieszkańców wzrosła o 54,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,3 lata i jest niższy od średniego wieku mieszkańców województwa lubuskiego oraz niższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. 64,7% mieszkańców Gminy to osoby w wieku produkcyjnym, 20,6 % w wieku przedprodukcyjnym, a 14,7% w wieku poprodukcyjnym. Wzrastający na przestrzeni lat wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) potwierdza powolny proces starzenia się społeczeństwa. Zwiększa to szanse rozwojowe Gminy, co jest niewątpliwie zasługą napływu młodych ludzi, którzy odpowiadają również za wysoki przyrost naturalny. Gmina Kłodawa ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 15. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 1,77na 1000 mieszkańców Gminy Kłodawa. W 2018 roku urodziło się 64 dzieci. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów, wynosi 0,86 i jest porównywalny od średniej dla województwa (0,86) oraz nieco niższy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju(0,93).

Po zmianach ustrojowych w 1990 i utworzeniu samorządów, dotychczasowy rolniczo-leśny charakter Gminy zaczął zmieniać się w stronę rozwoju budownictwa mieszkaniowego i otoczenia usługowego. Jednocześnie, z uwagi na swoje walory przyrodniczo-krajobrazowe, Gmina zaczęła przyciągać osoby spoza Kłodawy zainteresowane wypoczynkiem weekendowym i letniskowym. Rozwój infrastruktury po 1995 r. zaowocował od 2000 r. zainteresowaniem budownictwem jednorodzinnym na terenie Gminy, głównie w obrębie Chwalęcic, Kłodawy, Różanek i Santocka. W efekcie tego liczba mieszkańców szybko wzrastała (o 2-5% rocznie), przekraczając według danych GUS w 2013 r., a według Urzędu Gminy w 2015 r., liczbę 8 000. Wraz ze wzrostem liczby mieszkańców, wzrastała także gęstość zaludnienia. Poza pozytywnym aspektem tego zjawiska, jakim jest wzrost liczby mieszkańców w Gminie, niesie to ze sobą również negatywne następstwa w postaci nadmiaru terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe, powodujące rozpraszanie zabudowy i zwiększanie kosztów jej uzbrojenia oraz degradację krajobrazu. Dodatkowo następuje mieszanie funkcji zabudowy

o przeciwnych lub wykluczających się wymaganiach, w tym zwłaszcza funkcji zabudowy mieszkaniowej i usługowo-przemysłowej.

3.3.2. Bezrobocie.

Większość mieszkańców Gminy znajduje zatrudnienie w mieście, natomiast część zatrudniona jest też na lokalnym rynku pracy, w tym w Urzędzie Gminy oraz w jednostkach podległych: szkołach, przedszkolach, bibliotekach, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej oraz w Gminnym Ośrodku Kultury, łącznie ok. 150 osób. Również miejscowe zakłady pracy tworzą istotny rynek. Do największych pracodawców należą: Zakład Ogrodniczy „Mularski", zakład produkcji okien „Constans", firma transportowa „Kozaryn", Nadleśnictwo Kłodawa, salon Toyota, lokalne zakłady rzemieślnicze i sklepy. Lokalne firmy zatrudniają łącznie ponad 420 osób. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Kłodawa 247 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 258 pracujących przyjeżdża do pracy spoza Gminy – tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 11. Część mieszkańców znajduje zatrudnienie w rolnictwie, gdzie dominuje ogrodnictwo, sadownictwo oraz rybactwo stawowe. 26,2 % aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Kłodawa pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 43,3% w przemyśle i budownictwie, a 13,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,3% osób pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości) - dane wg www.polskawliczbach.pl (https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Klodawa_lubuskie).

W latach 2005-2017 stwierdzono stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Kłodawa, chociaż tempo rejestrowania nowych, począwszy od roku 2012, zdecydowanie spadło, co może świadczyć o pogarszaniu się koniunktury gospodarczej. Gmina Kłodawa stanowi naturalną rezerwę terenową pod lokalizację nowych firm produkcyjnych oraz centrów magazynowo-logistycznych. Warunkiem szybszego przyrostu liczby firm oraz wzrostu gospodarczego jest rozwój nowo utworzonego obszaru przemysłowo-gospodarczego, tj. podstrefy Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w obrębie miejscowości Wojcieszyce. Również północna część Kłodawy, w której zlokalizowane są już podmioty gospodarcze, może stanowić obszar rozwoju lokalnej strefy gospodarczej. Powstanie nowych firm podniesie dochody Gminy z podatku CIT. Na koniec 2018 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkujących Gminę Kłodawa wynosiła 85 osób i w porównaniu z rokiem 2014 była o 133 osoby mniejsza. Najwyższy poziom bezrobocia w latach 2003-2014 zanotowano w 2003 i 2004 r. (ok. 600 osób, w tym niewielka przewaga mężczyzn, w kolejnych latach przewaga kobiet), po których nastąpił znaczący spadek aż do roku 2008 (129 osób). W latach 2009-2013 bezrobocie ponownie wzrosło (do 358 osób). Szansą na spadek bezrobocia w Gminie jest na pewno powstanie podstrefy Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która może zatrudnić nowych pracowników do powstających zakładów.

3.3.3. Negatywne zjawiska społeczne.

Pomoc społeczna

Znaczna część mieszkańców Gminy – około 7,13% – korzysta z różnych form pomocy społecznej, w tym z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2019 roku korzystało z niej około 524 rodzin (614 osób), co świadczy o znacznej skali problemów. Dodatkowo około 606 dzieci objętych jest świadczeniami rodzinnymi oraz zasiłkami z pomocy społecznej.

Najczęstszymi przyczynami, z powodu których mieszkańcy korzystają z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie, są:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- alkoholizm,
- narkomania,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- zdarzenie losowe lub sytuacje kryzysowe,
- przemoc w rodzinie.

Najczęściej problemy te są ze sobą sprzężone. Ubóstwo, bezrobocie i alkoholizm to problemy, które kumulują się i prowadzą do powstawania kolejnych negatywnych zjawisk, jakimi są przemoc w rodzinie i wejście na drogę przestępczą.

Przestępczość

Wysoce niepokojącymi zjawiskami patologicznymi na terenie Gminy Kłodawa są wzrost przestępczości i wynikające z niego zagrożenie bezpieczeństwa oraz alkoholizm, wiążący się często z problemem przemocy w rodzinie. Wśród interwencji zgłaszanych w 2019 roku, 40 dotyczyło zakłóceń miru domowego i porządku publicznego. Najczęściej popełnianymi przestępstwami na terenie Gminy są przestępstwa kryminalne – w liczbie około 128.

3.3.4. Infrastruktura społeczna.

Gmina Kłodawa jest gminą, na terenie której realizowanych jest rocznie kilkadziesiąt imprez kulturalnych i rozrywkowych cieszących się dużym zainteresowaniem mieszkańców, np.: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, „Łączy nas Muzyka" – Karnawałowy Przegląd Gminnych Zespołów Śpiewaczych, Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego „O Puchar Wójta Gminy Kłodawa", Powiatowy Konkurs Wokalno-Muzyczny „O Kłodawskiego Słowika", Polsko-Niemieckie Zawody Strażackie, Kłodawska Majówka, Polsko-Niemiecki Interdyscyplinarny Obóz Letni „Kultura nie zna granic", Polsko-Niemieckie Zawody Wędkarskie „Kłodawska Rybka", Dożynki Gminne, Gminny Dzień Seniora, Wigilia Gminna, Polsko-Niemieckie Spotkania Myśliwych.

Na terenie każdego sołectwa działają świetlice środowiskowe (co nie jest regułą w powiecie gorzowskim). W świetlicach odbywają się codzienne zajęcia z młodzieżą, prowadzone przez instruktorów zatrudnianych przez Gminny Ośrodek Kultury.

W Gminie Kłodawa od 1948 r. funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna (GBP) zlokalizowana w dwóch obiektach – w Kłodawie oraz w Różankach. Choć biblioteki działają, to jednak zainteresowanie czytelnictwem i wykorzystaniem zbiorów w ostatnich latach spada. Jest to trend ogólnopolski i wynika z szerokiego dostępu do mediów elektronicznych.
W Gminie Kłodawa funkcjonują dwa zespoły szkół, należą do nich:

- Zespół Szkół im. Adama Mickiewicza w Kłodawie – w jego skład wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum; do szkoły uczęszczają uczniowie z Kłodawy, Chwalęcic, Santocka, Łośna i Mironic;
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Różankach – w jego skład wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum; do szkoły uczęszczają uczniowie z Różanek, Różanek Szklarni, Wojcieszyc, Zdroiska, Santoczna i Rybakowa.

Gmina prowadzi też dwa przedszkola publiczne. Są to:

- „Bajkolandia" w Kłodawie (ok. 100 miejsc);
- „Wesoła Gromada" w Wojcieszycach (ok. 50 miejsc) z dwoma oddziałami zamiejscowymi w Różankach (ok. 75 miejsc).

Mimo istniejących baz dydaktycznych, na terenie Gminy wciąż brakuje miejsc dla dzieci w przedszkolach (żłobków nie ma w ogóle). Pomimo tego, że w Gminie organizuje się wiele imprez, to są to imprezy skierowane głównie do ludzi młodych. Na terenie Gminy zauważalna jest przepaść międzypokoleniowa. Ponadto Gmina staje się coraz bardziej anonimowa, ponieważ stopniowo staje się „sypialnią" dla osób pracujących w mieście – przede wszystkim Gorzowie Wlkp. Czynniki takie, jak rozwój budownictwa mieszkaniowego, powodujący napływ nowych mieszkańców oraz zauważalny wzrost liczby osób przyjeżdżających do Gminy tylko do pracy, sprawiają, że tradycyjne i charakterystyczne dla obszarów wiejskich stosunki międzyludzkie ulegają pewnemu zanikowi. Część z mieszkańców nie interesuje się sprawami lokalnymi w tym potrzebami i problemami Gminy.

3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Na terenie Gminy można wyróżnić cztery obszary przestrzenno-funkcjonalne:

- Rolniczo-leśny – na terenie Gminy, pomimo wzrostu znaczenia funkcji mieszkaniowych i usługowych, istotną funkcję nadal pełni gospodarka leśno-drzewna i rolnictwo. Działalność rolnicza rozwija się głównie w jej południowej części. Najwięcej gospodarstw rolnych funkcjonuje w sołectwach Kłodawa i Santocko, a najmniej w Mironicach, Santocznie i Zdroisku. Ponadto Gmina Kłodawa to bogaty obszar lasów w dużej mierze iglastych, zajmujących prawie 70% jej powierzchni.
- Mieszkaniowy – tereny mieszkaniowe stanowią główną kategorię wśród wszystkich terenów przewidzianych pod zabudowę w Gminie Kłodawa. Gmina stała się sypialnią miasta Gorzów Wielkopolski, a budownictwo mieszkaniowe jest obszarem największych inwestycji.
- Usługowy – nowe powierzchnie terenów o czystej funkcji usługowej koncentrują się głównie w pasie drogi krajowej nr 22 pomiędzy Gorzowem Wielkopolskim i Różankami. Mniejsze obszary wskazano również na południe od Wojcieszyc.
- Przemysłowy – ze względu na sypialnianą funkcję Gminy oraz niewątpliwe walory przyrodniczo-krajobrazowe, tereny przewidziane na potrzeby bardziej intensywnej działalności gospodarczej zostały wyznaczone w znacznie mniejszym stopniu. Relatywnie nieduże obszary przeznaczone na działalność produkcyjną, a także bazy i składy zostały zlokalizowane na północy i południu Kłodawy, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 151. Ponadto w sołectwie Wojcieszyce zlokalizowana jest podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, przylegająca do drogi powiatowej nr 1406F i w pobliżu drogi krajowej DK22.

Dodatkowo ważną sferę funkcjonalną Gminy Kłodawa stanowią zabytki. Cześć z nich wykorzystywana jest do celów komercyjnych i stanowi istotną atrakcję turystyczną. Niestety niektóre z nich nie zostały zagospodarowane i niszczeją. Przykładem tego są tereny pofolwarczne, gdzie po II wojnie światowej mieściły się bazy PGR, a od lat 60. – SHR. Po ich likwidacji, zabudowania gospodarcze, w tym dawne budowle folwarczne w zasadzie nie są wykorzystywane, jedynie zespół pałacowy wykorzystywany jest okresowo dla potrzeb zakwaterowania robotników sezonowych. Powoduje to systematyczną degradację i zaniedbanie całego kompleksu.

SFERA TECHNICZNA

Infrastruktura wodociągowa

Północną część Gminy, tj. miejscowości Łośno, Rybakowo, Santoczno, Zdroisko i Różanki, obsługuje Zakład Komunalny w Różankach. Woda dostarczana jest z trzech stacji uzdatniania wody w miejscowościach Łośno, Zdroisko i Różanki. Najnowocześniejszą stacją

jest stacja w Zdroisku, która dostarcza wodę dla trzech miejscowości (Zdroisko, Santoczno i Rybakowo). Miejscowość Różanki posiada własne ujęcie wody składające się z trzech studni głębinowych. Stan techniczny i sanitarny ujęć jest niezadawalający. Południową część Gminy obsługuje Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gorzowie Wielkopolskim Spółka z o.o., w której od 2001 r. udziałowcem jest Gmina Kłodawa (6,9 % akcji). Woda dla tej części Gminy dostarczana jest z ujęcia znajdującego się w Kłodawie. Przedsiębiorstwo obsługuje położone najbliżej Gorzowa Wielkopolskiego miejscowości: Kłodawę, Chwalęcice, Mironice, Santocko i Wojcieszyce. Sieci wybudowane w latach 70-tych XX w. (głównie w Kłodawie i Chwalęcicach) wykonane są w dużej części z azbestocementu i wymagają wymiany.

Infrastruktura kanalizacyjna

Północna część Gminy, tj. miejscowości Santoczno, Zdroisko, Rybakowo, Łośno oraz Mironice, nie posiadają zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, a następnie odwożone są do punktu zlewnego w Różankach, skąd tłoczone są do miejskiej sieci kanalizacyjnej. Gmina posiada koncepcję budowy sieci kanalizacji sanitarnej dla tej miejscowości, która zakłada przesył ścieków do istniejącego rurociągu w Różankach. Jednak z uwagi na wysokie koszty budowy i małą liczbę mieszkańców tych miejscowości, realizacja tej inwestycji nie jest planowana w najbliższych latach.

Infrastruktura telekomunikacyjna

Na terenie Gminy Kłodawa znajdują się 4 wieże telefonii komórkowej. Dwie z nich zlokalizowane są w miejscowości Kłodawa, pozostałe w miejscowościach Łośno i Nierzym. Niestety sieć tych urządzeń nie w pełni pokrywa zasięgiem teren Gminy.
Cześć północną gminy wyposażono w szerokopasmową sieć internetową. Niestety do dnia obecnego nie znaleziono operatora, który podjął by się rozprowadzenia sieci rozdzielczej w samych miejscowościach do odbiorców. W miejscowościach Santocko, Mironice, Kłodawa i Chwalęcice położono również szkieletową sieć światłowodową. Umożliwi ona w przyszłości systematyczne podłączanie mieszkańców do szybkiego internetu, o ile jednak będą chętni operatorzy do realizacji sieci w ramach tzw. „ostatniej mili".

Infrastruktura energetyczna

Wszystkie miejscowości położone w Gminie Kłodawa zaopatrzone są w energię elektryczną pochodzącą ze stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych w Gorzowie Wielkopolskim. Poważnym problemem jeśli chodzi o energię elektryczną jest brak dwustronnego zasilania niektórych miejscowości Gminy, co w przypadku awarii skutkuje brakiem energii do czasu jej usunięcia.

3.5. Analiza SWOT.

Tabela 4. Mocne i słabe strony Gminy Kłodawa.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- duża powierzchnia lasów	- nadmiar terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe, powodujący rozpraszanie zabudowy i zwiększanie kosztów ich uzbrojenia oraz degradację krajobrazu
- występowanie malowniczych i stosunkowo czystych jezior	- mieszanie funkcji zabudowy o przeciwnych lub wykluczających się wymaganiach, w tym zwłaszcza funkcji zabudowy mieszkaniowej i usługowo-przemysłowej
- relatywnie czyste powietrze	- brak terenów gminnych na potrzeby kształtowania przestrzeni publicznych
- duże walory krajobrazowe	- punktowe zaśmiecanie kompleksów leśnych
- istnienie zabytków architektury sakralnej i świeckiej	- zły stan techniczny części wodociągów zbudowanych z rur azbestowo-cementowych
- dobre warunki do rozwoju gospodarki ogrodniczej	- niewystarczająca ilość ciągów pieszych i rowerowych, w tym zwłaszcza łączących poszczególne miejscowości
- dobre warunki do rozwoju usług	- zły stan techniczny zabytków
- dostępność wykształconych kadr	- trudności ze zbytem produkcji rolnej i zakładów przetwórstwa rolnego
- nowe tereny pod budownictwo mieszkaniowe oraz usługowe i przemysłowe	- uboga baza turystyczna
- rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna: wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa	- niewystraczająca liczba parkingów i urządzonych miejsc odpoczynku przy jeziorach i drogach przecinających kompleksy leśne
- dobre zaplecze sportowo-rekreacyjne	- niezadawalający stan części dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych
- dobra baza lokalowa do prowadzenia działalności kulturalno-społecznej w każdym sołectwie (świetlice wiejskie)	- niedostosowanie dróg do potrzeb ciężkiego transportu
- duża liczba i różnorodność szlaków turystycznych	- niepełny dostęp do Internetu
- bliskość i powiązania z Gorzowem Wielkopolskim (dostawa wody, odbiór ścieków, transport publiczny, miejsca pracy, edukacja ponadpodstawowa)	- niepełny zasięg telefonii komórkowej
- szkoły i przedszkola na wysokim poziomie z dobrym zapleczem edukacyjnym	- ograniczenia formalne wynikające z objęcia znaczących fragmentów Gminy ochroną prawną jako park krajobrazowy, rezerwaty przyrody, obszary Natura 2000 i inne
- szybki wzrost liczby mieszkańców i wysokie dochody z PIT	- niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach, brak żłobków
- względnie wysoki budżet Gminy i wskaźnik inwestycyjny	- nie w pełni efektywny system gospodarki odpadami, w tym zwłaszcza w zakresie zabudowy letniskowej
- poprawiający się stan nawierzchni dróg	- brak integracji nowych i starych mieszkańców Gminy
- duża aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców Gminy	- duża anonimowość mieszkańców Gminy
- otwartość i wysoki poziom tolerancji lokalnego społeczeństwa	
- efektywnie funkcjonujące służby gminne	
- duża skuteczność Urzędu Gminy i podległych jednostek w pozyskiwaniu środków zewnętrznych	
- dobra promocja Gminy	

- bliskość węzła komunikacyjnego na drodze ekspresowej S3 i droga krajowa nr 22	
- bliskość Niemiec, w tym Berlina	
- zahamowanie wzrostu patologii społecznych	

Źródło: Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Kłodawa na lata 2016-2020, opracowanie własne.

Tabela 5. Zagrożenia i szanse Gminy Kłodawa.

ZAGROŻENIA	SZANSE
- wzrost bezrobocia w skali regionu i kraju (ograniczenie dostępnych miejsc pracy na terenie Gminy)	- rozwój podstrefy Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej
- stagnacja gospodarcza kraju skutkująca spadkiem konsumpcji wewnętrznej oraz ograniczeniem możliwości uzyskania kredytów	- poprawa koniunktury gospodarczej kraju oraz sprzyjające uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości, w tym zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw
- niestabilna sytuacja gospodarcza w rolnictwie, w tym ograniczenie zewnętrznych rynków zbytu oraz zmiany polityki rolnej Unii Europejskiej (po 2020 r., możliwe ograniczenie dotacji dla gospodarki rolnej)	- wzrost popytu na produkty rolne i ogrodnicze wysokiej jakości
- próby przyłączenia części Gminy do Gorzowa Wielkopolskiego	- bogacenie się społeczeństwa skutkujące wzrostem zainteresowania budownictwem mieszkaniowym jednorodzinnym i budownictwem letniskowym
- nadmierna presja na zwiększoną eksploatację lasów	- wzrost zainteresowania turystyką i rekreacją (zwłaszcza mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego)
- zmiany klimatyczne, w tym zwłaszcza zmniejszenie opadów, skutkujące stepowieniem terenów rolniczych oraz zwiększaniem się zagrożeń pożarowych	- wzrost zainteresowania odwiedzaniem Polski, w tym Gminy Kłodawa przez obcokrajowców, szczególnie mieszkańców Berlina i innych terenów przygranicznych Niemiec, także w wyniku uruchomienia połączenia kolejowego Berlin-Gorzów Wielkopolski
- wzrost alkoholizmu	- bliskość dużych ośrodków miejskich: Gorzowa Wielkopolskiego, Szczecina i Poznania
- wzrost przestępczości	- przebieg szlaków komunikacyjnych krajowych, wojewódzkich i powiatowych
- wzrost liczby osób w podeszłym wieku wymagających opieki	- szybki rozwój telekomunikacji
- wzrost biurokracji	- dostępność dobrze wykwalifikowanej kadry pracowniczej
	- możliwości szerokiego rozwijania przygranicznej współpracy polsko-niemieckiej
	- ożywienie ruchu turystycznego na Warcie, w tym w ramach drogi wodnej Rotterdam-Kaliningrad, skutkujące wzrostem zainteresowania terenami przyległymi, w tym Gminą Kłodawa
	- rewizja założeń obowiązujących dokumentów planistycznych w kierunku racjonalnego gospodarowania przestrzenią

Źródło: Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Kłodawa na lata 2016-2025, opracowanie własne.

3.6. Zgodność z dokumentami strategicznymi.

Dokument strategiczny	Zgodność z założeniami dokumentu	Realizacja założeń dokumentu w Programie Rewitalizacji
Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność Lokalna Strategia Rozwoju Krainy Szlaków Turystycznych do 2023 roku	PR jest spójny z następującymi celami ogólnymi oraz uzupełniającymi je celami szczegółowymi wyznaczonymi w LSR: Cel ogólny: **Poprawa atrakcyjności i rozwój gospodarczy obszaru LSR do 2023 r.** Cele szczegółowe: 1.2. Budowa i przebudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na obszarze LSR do 2023 roku. 1.3. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru LSR do 2023 roku.	Realizacja działań zawartych w Programie Rewitalizacji wesprze osiągnięcie celów Strategii, w zakresie: - projekty polegające na budowie ścieżki i inwestycje w infrastrukturę sportową przyczynią się do osiągnięcia celu szczegółowego 1.2. Budowa i przebudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na obszarze LSR do 2023 roku. - Cel 1.3. zostanie wsparty w ramach poddziałania 1.3.1. Wydarzenia aktywizacyjne i integracyjne oraz kultywowanie lokalnych tradycji. Działania te realizowane będą poprzez imprezy organizowane z wykorzystaniem nowopowstałych przestrzeni publicznych (Kłodawa).
Lokalna Strategia Rozwoju RLGD „Pojezierze Dobiegniewskie”	Gmina Kłodawa należy RLGD „Pojezierze Dobiegniewskie”. Założenie PR odpowiadają celom wyznaczonym Strategii RLGD „Pojezierze Dobiegniewskie”. Cel ogólny 2.0. Wzrost aktywności społeczno-gospodarczej Pojezierza Dobiegniewskiego. Cel szczegółowy: 2.3. Promocja i wspieranie inicjatyw społecznych i edukacyjnych na rzecz rozwoju obszaru Pojezierza Dobiegniewskiego. Cel ogólny: 3.0. Rozwój turystyki bazującej na zasobach przyrodniczych i kulturowych regionu. Cel szczegółowy 3.3. Poprawa stanu technicznego atrakcji turystycznych i obiektów dziedzictwa kulturowego regionu.	W Strategii przedstawiono szereg przedsięwzięć zbieżnych z planowanymi do realizacji w ramach PR: - Budowa, remont lub doposażenie obiektów pełniących funkcje społeczno-kulturalne, edukacyjne, sportowo-rekreacyjne, w tym ich dostosowanie do osób niepełnosprawnych, - Wspieranie inicjatyw podejmowanych przez koła zainteresowań, świetlice, inne podmioty zajmujące się organizacją czasu wolnego mieszkańców, pielęgnowaniem dziedzictwa kulturalnego, edukacją, - Wyznaczanie, odtwarzanie, budowa, rozbudowa lub oznakowanie szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, wodnych) wraz z towarzyszącą im infrastrukturą turystyczną. Są to zadania, których realizację zaplanowano także w Programie Rewitalizacji.
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	Podstawowe cele ZIT skupiają się na sprzyjaniu rozwojowi współpracy i integracji w obszarach funkcjonalnych największych polskich miast, a także realizacji zintegrowanych projektów, które w sposób całościowy odpowiadają na potrzeby i problemy miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz na zwiększeniu roli MOF	W formule ZIT przewiduje się do wsparcia projekty realizujące założenia rewitalizacji fizycznej zdegradowanych obiektów oraz rewitalizacji społecznej – przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu (Działanie 2.3.1). W Strategii wskazano, że kultura jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy MOF GW, a pomoc

Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego	w zarządzaniu programami operacyjnymi. PR jest spójny z następującym, założonym w Strategii, celem rozwojowym: Cel 2: Gospodarka niskoemisyjna i funkcjonalna przestrzeń MOF GW. Priorytet 2.3. Rozwój obszarów zmarginalizowanych. Działanie 2.3.1. Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej w MOF GW.	skierowana na projekty infrastrukturalne realizowane w instytucjach kultury wpłynie na zwiększenie atrakcyjności MOF GW.
Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego	Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego (MOF GW) powstała, aby służyć rozwiązywaniu problemów wspólnych dla obszaru wyznaczonego funkcjonalnie, a nie administracyjnie. Wskazuje główne kierunki trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz poprawy jakości życia jego mieszkańców. PR jest spójny z następującym założonym w Strategii celem operacyjnym: Cel operacyjny 2.3. Rewitalizacja zdegradowanych obiektów oraz przestrzeni publicznych na terenie MOF GW. Cel operacyjny 2.4. Zintegrowana polityka kształtowania przestrzeni oraz infrastruktury wzmacniającej ład funkcjonalny na terenie MOF GW.	W ramach celu operacyjnego 2.3. jako przykładowe typy interwencji wskazano: • odnowę obszarów zielonych. PR Gminy Kłodawa zakłada realizację działań tego typu w ramach projektów: • Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa, W ramach celu operacyjnego 2.4. jako przykładowe typy interwencji wskazano: • integrację polityki przestrzennej miasta i gmin celem zapewnienia ładu urbanistyczno-architektonicznego oraz estetycznego, • realizację projektów budujących ofertę rekreacyjną w gminach MOF GW. Program Rewitalizacji zakłada realizację projektów, które wpływać będą na poprawę jakości i estetyki przestrzeni publicznej, np.: • Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa, • Modernizacja placów zabaw i siłowni, • Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kłodawa	PR jest spójny z następującymi celami określonego w Strategii: Cel strategiczny II. WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ. Cele szczegółowe: II.2. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego: II.2.4. Ograniczenie zjawisk patologii społecznej oraz zwiększenie wrażliwości mieszkańców na te problemy. II.2.5. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarach zdegradowanych społecznie i/lub infrastrukturalnie oraz ich społeczna aktywizacja. II.3. Rozwój usług społecznych:	W PR zaplanowano działania pokrywające się z kierunkami wyznaczonymi przez cele Strategii. Poniżej podano przykładowe projekty. II.2.4. Organizacja festynów typu „stop przemocy", „stop używkom" Powstanie Klubu Integracji Społecznej Projekt promujący aktywny wpływ rodziców na wychowanie dzieci II.2.5. Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej Modernizacja placów zabaw i siłowni Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w Różankach

	II.3.2. Wzmocnienie aktywności Gminnej Biblioteki Publicznej w kierunku organizacji imprez i zajęć o charakterze kulturotwórczym. II.3.3. Organizacja i promocja aktywnych i kreatywnych form spędzania czasu przez osoby starsze i niepełnosprawne. II.3.4. Wspieranie rozwoju infrastruktury służącej aktywizacji dzieci i młodzieży. Cel strategiczny III: UKSZTAŁTOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO ORAZ ZACHOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZO-KULTUROWEGO. III.1. Kształtowanie ładu przestrzennego: III.1.2. Zwiększenie dostępności terenów na potrzeby kształtowania przestrzeni publicznych. III.2. Rozwój infrastruktury technicznej: III.2.5. Kontynuowanie budowy ciągów pieszych i rowerowych. III.3. Ochrona zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych: III.3.1. Poprawa stanu jakości powietrza. III.3.5. Poprawa stanu estetycznego Gminy.	Budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą II.3.2. Biblioteka+ II.3.3. Powstanie Klubu Integracji Społecznej Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych Modernizacja placów zabaw i siłowni Biblioteka+ II.3.4. Remont świetlicy wiejskiej – Łośno Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu – Kłodawa Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej – Łośno Biblioteka+ III.1.2. Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa III.2.5. Budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą III.3.1. Budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą III.3.5. Niemal wszystkie zaplanowane w PR projekty infrastrukturalne przyczynią się do poprawy estetyki przestrzeni w gminie Kłodawa.

4. Obszar zdegradowany Gminy.

Obszar zdegradowany to taki, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli koncentrację negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej. Mając na uwadze konieczność rzeczywistego wyznaczenia obszarów koncentracji negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy Kłodawa, przeprowadzono badania, które pozwoliły dokonać kwalifikacji poszczególnych jednostek administracyjnych, ze względu na występowanie wyżej wymienionych problemów.

Na potrzeby niniejszego opracowania posłużono się podziałem na obręby. Podział ten wybrano dlatego, że kilka miejscowości na terenie Gminy to niewielkie osady leśne liczące kilkoro-kilkanaścioro mieszkańców, których uwzględnienie w analizie jako osobnych jednostek wpłynie na zmniejszenie jej przejrzystości poprzez uwzględnienie tak małych grup, przy których analizowaniu znacznie większą rolę odgrywa współczynnik losowości.

Tabela 6. Powierzchnia jednostek administracyjnych Gminy Kłodawa.

Obręb	Powierzchnia całkowita [km^2]	% powierzchni Gminy	Gęstość zaludnienia [liczba osób/km^2]
Chwalęcice	3,57754	1,53	297
Kłodawa	44,213308	18,86	65
Łośno	31,976403	13,64	15
Mironice	2,983888	1,27	26
Różanki	34,124391	14,55	40
Rybakowo	34,254076	14,61	8
Santocko	38,553807	16,44	20
Santoczno	19,481765	8,31	12
Wojcieszyce	13,110886	5,59	74
Zdroisko	12,199581	5,20	13
OGÓŁEM	**234,475645**	**100,00**	**35**

Źródło: Dane wydziału planowania przestrzennego Urzędu Gminy Kłodawa, stan z 01.12.2016.

Tabela 7. Struktura liczby ludności w Gminie Kłodawa, z podziałem na obręby.

Obręb	Liczba ludności ogółem	% liczby mieszkańców
Chwalęcice	1129	13,55%
Kłodawa	2989	35,86%
Łośno	435	5,22%
Mironice	76	0,91%
Różanki	1333	15,99%
Rybakowo	282	3,38%
Santocko	814	9,77%
Santoczno	223	2,68%
Wojcieszyce	910	10,92%
Zdroisko	144	1,73%
OGÓŁEM	8335	**100,00%**

Źródło: Baza ewidencji ludności Gminy Kłodawa – mieszkańcy zameldowani na stałe, stan z 31.12.2019.

W celu przeprowadzenia analizy sytuacji w Gminie, wykorzystano dane dostępne w Urzędzie Gminy w Kłodawie oraz innych jednostkach, informacje zbierane przez jednostki zewnętrzne i wewnętrzne, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, posterunek policji, Powiatowy Urząd Pracy oraz wywiady z pracownikami i klientami tych instytucji prowadzone w 2016 r. a na potrzeby aktualizacji za 2019 r. (w zakresie na ile dane były już dostępne za rok 2019) , jak również dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego.

Zestawienie wskaźników dla Gminy Kłodawa przedstawiają poniższe tabele (uwzględniające podział na obręby), w których kolorem różowym przedstawiono wartości mniej korzystne niż średnia dla Gminy. Przedstawiono również dane dotyczące jakości kształcenia.

Tam gdzie było to możliwe i można było uzyskać zaktualizowane dane, w ramach aktualizacji dokumentu przeprowadzonej w styczniu – lutym 2020 r. zaprezentowano równolegle dane nowsze tj. za 2019 r. Tam gdzie nie było możliwości pozyskania danych za 2019 r. oparto się na danych za rok 2018. Dotyczy to głównie wielkości publikowanych przez urząd statystyczny, które są dostępne za dany rok dopiero pod koniec roku następnego, stąd nie było jeszcze publikacji za rok 2019.

Zaawansowanie procesu starzenia się:

1. Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze.

1.	
Chwalęcice	12,16%
Kłodawa	10,33%
Łośno	15,84%
Mironice	11,39%
Różanki	14,19%
Rybakowo	16,96%
Santocko	14,80%
Santoczno	19,65%
Wojcieszyce	13,62%
Zdroisko	21,95%
OGÓŁEM	13,06%

Źródło: dane statystyczne z US w Zielonej Górze za 2016 r., oraz dane z ewidencji UG w Kłodawie za 2016 r.

1 a.	
Chwalęcice	12,16%
Kłodawa	10,33%
Łośno	15,84%
Mironice	11,39%
Różanki	14,19%
Rybakowo	16,96%
Santocko	14,80%
Santoczno	19,65%
Wojcieszyce	13,62%
Zdroisko	21,95%
OGÓŁEM	14,70%

Źródło: dane statystyczne z US w Zielonej Górze za 2018 r.,

2. Stosunek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym względem liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

2.	
Chwalęcice	Kłodawa
Kłodawa	Łośno
Łośno	25,50%
Mironice	16,98%
Różanki	21,65%
Rybakowo	24,87%
Santocko	23,09%
Santoczno	33,83%
Wojcieszyce	20,69%
Zdroisko	33,03%
OGÓŁEM	**19,94%**

Źródło: dane statystyczne z US w Zielonej Górze za 2016 r.,

2a.	
Chwalęcice	18,77%
Kłodawa	15,98%
Łośno	24,56%
Mironice	18,37%
Różanki	21,93%
Rybakowo	26,37%
Santocko	22,77%
Santoczno	30,56%
Wojcieszyce	21,05%
Zdroisko	34,41%
OGÓŁEM	**20,05%**

Źródło: dane statystyczne z US w Zielonej Górze za 2018 r.,

Problemy rynku pracy:

3. Udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności ogółem na danym obszarze.

3.	
Chwalęcice	1,10%
Kłodawa	1,60%
Łośno	6,29%
Mironice	0,00%
Różanki	3,13%
Rybakowo	3,05%
Santocko	3,01%
Santoczno	4,51%
Wojcieszyce	2,98%
Zdroisko	0,92%
OGÓŁEM	**2,43%**

Źródło: dane z PUP za 2016 r. oraz dane z ewidencji UG w Kłodawie za 2016 r

3a.	
Chwalęcice	0,18%
Kłodawa	0,07%
Łośno	0,46%
Mironice	0,00%
Różanki	0,08%
Rybakowo	0,35%
Santocko	0,00%
Santoczno	0,00%
Wojcieszyce	0,22%
Zdroisko	0,00%
OGÓŁEM	**0,12%**

Źródło: dane z PUP za 2019 r. oraz dane z ewidencji UG w Kłodawie za 2019 r

4. Stosunek liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

4.	
Chwalęcice	0,14%
Kłodawa	0,32%
Łośno	3,97%
Mironice	0,00%
Różanki	0,67%
Rybakowo	0,00%
Santocko	0,60%
Santoczno	1,50%
Wojcieszyce	0,94%
Zdroisko	0,00%
OGÓŁEM	**0,66%**

Źródło: dane z PUP za 2016 r. oraz dane z ewidencji UG w Kłodawie za 2016 r.

4.a.	
Chwalęcice	0,14%
Kłodawa	0,10%
Łośno	0,00%
Mironice	0,00%
Różanki	0,00%
Rybakowo	0,00%
Santocko	0,00%
Santoczno	0,00%
Wojcieszyce	0,34%
Zdroisko	0,00%
OGÓŁEM	**0,09%**

Źródło: dane z PUP za 2019 oraz. oraz dane z ewidencji ludności UG w Kłodawie za 2019 r.

5. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze.

5	
Chwalęcice	12,50%
Kłodawa	6,67%
Łośno	36,84%
Mironice	0,00%
Różanki	10,71%
Rybakowo	0,00%
Santocko	20,00%
Santoczno	33,33%
Wojcieszyce	26,32%
Zdroisko	0,00%
OGÓŁEM	**17,42%**

Źródło: dane z PUP za 2016 oraz. oraz dane z ewidencji ludności UG w Kłodawie za 2016 r.

5a.	
Chwalęcice	8,33%
Kłodawa	0,00%
Łośno	7,41%
Mironice	0,00%
Różanki	2,38%
Rybakowo	11,11%
Santocko	0,00%
Santoczno	0,00%
Wojcieszyce	0,00%
Zdroisko	0,00%
OGÓŁEM	**2,49%**

Źródło: dane z PUP za 2019 oraz. oraz dane z ewidencji ludności UG w Kłodawie za 2019 r.

Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych:

6. Udział liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na danym obszarze.

6.	
Chwalęcice	4,52%
Kłodawa	7,26%
Łośno	20,58%
Mironice	10,13%
Różanki	6,95%
Rybakowo	17,99%
Santocko	13,77%
Santoczno	24,45%
Wojcieszyce	15,79%
Zdroisko	7,93%
OGÓŁEM	**10,14%**

Źródło:, dane z ewidencji UG w Kłodawie oraz GOPS za 2016,

6a.	
Chwalęcice	3,54%
Kłodawa	4,85%
Łośno	18,85%
Mironice	26,32%
Różanki	7,58%
Rybakowo	10,28%
Santocko	7,86%
Santoczno	18,83%
Wojcieszyce	9,34%
Zdroisko	4,86%
OGÓŁEM	**7,37%**

Źródło:, dane z ewidencji UG w Kłodawie za 2019, dane aktualizacyjne z GOPS za 2019 r.

7. Udział liczby gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej – w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze.

7.	
Chwalęcice	11,47%
Kłodawa	12,67%
Łośno	39,09%
Mironice	35,29%
Różanki	17,79%
Rybakowo	30,77%
Santocko	22,82%
Santoczno	68,63%
Wojcieszyce	62,96%
Zdroisko	9,80%
OGÓŁEM	**20,41%**

Źródło:, dane z ewidencji UG w Kłodawie oraz GOPS za 2016 r.

7a.	
Chwalęcice	12,06%
Kłodawa	16,33%
Łośno	64,22%
Mironice	89,47%
Różanki	25,83%
Rybakowo	35,21%
Santocko	26,96%
Santoczno	64,29%
Wojcieszyce	32,02%
Zdroisko	16,67%
OGÓŁEM	**25,14%**

Źródło:, dane z ewidencji UG w Kłodawie za 2019 oraz GOPS za 2019,

8. Udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze.

8.	
Chwalęcice	28,02%
Kłodawa	30,12%
Łośno	67,29%
Mironice	82,35%
Różanki	42,60%
Rybakowo	0,00%
Santocko	51,83%
Santoczno	90,20%
Wojcieszyce	86,43%
Zdroisko	52,63%
OGÓŁEM	**44,09%**

Źródło:, dane z ewidencji UG w Kłodawie oraz GOPS za 2016,

8a.	
Chwalęcice	11,34%
Kłodawa	24,46%
Łośno	58,16%
Mironice	37,04%
Różanki	34,15%
Rybakowo	34,48%
Santocko	28,86%
Santoczno	53,06%
Wojcieszyce	64,36%
Zdroisko	38,10%
OGÓŁEM	**31,69%**

Źródło:, dane z ewidencji UG w Kłodawie za 2019 oraz z GOPS za 2019 r.

Skuteczność kształcenia:

9. Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia.

Obręb:	Obsługiwany przez:	Wyniki egzaminów 6-klasistów (od roku 2017 nie przeprowadzano egzaminów)				Wyniki egzaminów gimnazjalnych				
		2014	2015	2016	2017-2018	2014	2015	2016	2017	2018
Chwalęcice	Zespół Szkół w Kłodawie	54,30%	50,36%	56,69%	n.d.	57,99%	51,54%	51,64%	57,27%	57,83%
Kłodawa	Zespół Szkół w Kłodawie	63,27%	62,05%	58,33%	n.d.	56,92%	51,54%	58%	57,27%	57,83%
Łośno	Zespół Szkół w Kłodawie	63,27%	62,05%	58,33%	n.d.	56,92%	51,54%	58%	57,27%	57,83%
Mironice	Zespół Szkół w Kłodawie	63,27%	62,05%	58,33%	n.d.	56,92%	51,54%	58%	57,27%	57,83%
Różanki	Zespół Szkół w Różankach	54,30%	50,36%	56,69%	n.d.	57,99%	51,54%	51,64%	49,42%	50,93%
Rybakowo	Zespół Szkół w Różankach	54,30%	50,36%	56,69%	n.d.	57,99%	51,54%	51,64%	49,42%	50,93%
Santocko	Zespół Szkół w Kłodawie	63,27%	62,05%	58,33%	n.d.	56,92%	51,54%	58%	57,27%	57,83%
Santoczno	Zespół Szkół w Różankach	54,30%	50,36%	56,69%	n.d.	57,99%	51,54%	51,64%	49,42%	50,93%
Wojcieszyce	Zespół Szkół w Różankach	54,30%	50,36%	56,69%	n.d.	57,99%	51,54%	51,64%	49,42%	50,93%
Zdroisko	Zespół Szkół w Różankach	54,30%	50,36%	56,69%	n.d.	57,99%	51,54%	51,64%	49,42%	50,93%
średnio dla województwa		**63,83%**	**66,67%**	**62,44%**	**n.d.**	**56,23%**	**60,49%**	**59,45%**	**55,97%**	**56,95%**

Źródło: dane z Zespołu Szkół w Kłodawie i Zespołu Szkół w Różankach

Wszystkie obręby w Gminie Kłodawa należą do rejonów obsługiwanych przez szkoły podstawowe i gimnazjum o poziomie kształcenia niższym niż średnia dla województwa. Wyjątkiem są wyniki Zespołu Szkół w Kłodawie w ostatnich dwóch latach, gdzie średnie wyniki nieznacznie przekroczyły dane średnie dla województwa.

Uwzględniając powyższe, wskaźnika tego nie uznawano za decydujące kryterium pozwalające na włączenie danego obrębu do obszaru zdegradowanego Gminy Kłodawa.

Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządek publiczny:

10. Stosunek liczby interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych.

10.	
Chwalęcice	7,89%
Kłodawa	7,67%
Łośno	10,00%
Mironice	23,53%
Różanki	0,40%
Rybakowo	10,26%
Santocko	14,56%
Santoczno	60,78%
Wojcieszyce	25,00%
Zdroisko	31,37%
OGÓŁEM	**10,67%**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2016 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby gosp. domowych – za 2016 r.

10a.	
Chwalęcice	1,42%
Kłodawa	2,14%
Łośno	3,67%
Mironice	0,00%
Różanki	1,50%
Rybakowo	0,00%
Santocko	0,98%
Santoczno	7,14%
Wojcieszyce	2,19%
Zdroisko	0,00%
OGÓŁEM	**1,92%**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2019 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby gosp. domowych – za 2019 r.

11. Liczba udokumentowanych przypadków występowania przemocy w rodzinie na danym obszarze na 1000 mieszkańców.

11.	
Chwalęcice	0,94%
Kłodawa	1,7%
Łośno	0%
Mironice	0%
Różanki	2,19%
Rybakowo	0%
Santocko	1,29%
Santoczno	13,1%
Wojcieszyce	0%
Zdroisko	0%
OGÓŁEM	**1,57%**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2016 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby gosp. domowych – za 2016 r.

11a.	
Chwalęcice	0,89%
Kłodawa	0,67%
Łośno	2,30%
Mironice	0,00%
Różanki	2,25%
Rybakowo	7,09%
Santocko	1,23%
Santoczno	0,00%
Wojcieszyce	2,20%
Zdroisko	0,00%
OGÓŁEM	**1,44%**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2019 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby gosp. domowych – za 2019 r

Zagrożenie przestępczością, w tym wśród młodocianych:

12. Wskaźnik przestępstw kryminalnych popełnianych na danym obszarze na 1000 mieszkańców.

12.	
Chwalęcice	6,60
Kłodawa	0,00
Łośno	4,12
Mironice	0,00
Różanki	3,66
Rybakowo	3,46
Santocko	5,15
Santoczno	96,07
Wojcieszyce	6,19
Zdroisko	6,10
OGÓŁEM	**5,79**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2016 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby gosp. domowych – za 2016 r

12a.	
Chwalęcice	14,17
Kłodawa	15,72
Łośno	20,69
Mironice	13,16
Różanki	15,00
Rybakowo	14,18
Santocko	8,60
Santoczno	13,45
Wojcieszyce	14,29
Zdroisko	41,67
OGÓŁEM	**15,12**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2019 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby gosp. domowych – za 2019 r

13. Stosunek liczby wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale wieku na danym obszarze.

13.	
Chwalęcice	0,00%
Kłodawa	0,00%
Łośno	0,00%
Mironice	0,00%
Różanki	0,00%
Rybakowo	0,00%
Santocko	0,00%
Santoczno	0,00%
Wojcieszyce	0,00%
Zdroisko	0,00%
OGÓŁEM	**0,00%**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2016 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie – za 2016 r

13a.	
Chwalęcice	0,00%
Kłodawa	0,00%
Łośno	0,00%
Mironice	0,00%
Różanki	0,00%
Rybakowo	0,00%
Santocko	0,00%
Santoczno	0,00%
Wojcieszyce	0,55%
Zdroisko	0,00%
OGÓŁEM	**0,55%**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2019 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie – za 2019 r

14. Liczba przestępstw młodocianych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców – zjawisko nie występuje na terenie Gminy Kłodawa.

14.	
Chwalęcice	0
Kłodawa	0
Łośno	0
Mironice	0
Różanki	0
Rybakowo	0
Santocko	0
Santoczno	0
Wojcieszyce	0
Zdroisko	0
OGÓŁEM	**0**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2016 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie – za 2016 r

14a.	
Chwalęcice	0
Kłodawa	0
Łośno	0
Mironice	0
Różanki	0
Rybakowo	0
Santocko	0
Santoczno	0
Wojcieszyce	0
Zdroisko	0
OGÓŁEM	**0**

Źródło: dane z posterunku Policji za 2019 r.., dane z ewidencji UG w Kłodawie - za 2019 r

Występowanie uzależnień:

15. Udział liczby osób z uzależnieniami względem liczby ludności na danym obszarze.

15.	
Chwalęcice	0,02%
Kłodawa	0,03%
Łośno	0,06%
Mironice	0,08%
Różanki	0,03%
Rybakowo	0,05%
Santocko	0,03%
Santoczno	0,12%
Wojcieszyce	0,04%
Zdroisko	0,02%
OGÓŁEM	**0,03%**

Źródło: dane z GOPS w Kłodawie za 2016, dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby ludności – za 2016 r.

15a.	
Chwalęcice	1,42%
Kłodawa	2,41%
Łośno	7,59%
Mironice	6,58%
Różanki	3,68%
Rybakowo	4,96%
Santocko	2,70%
Santoczno	10,76%
Wojcieszyce	4,40%
Zdroisko	2,08%
OGÓŁEM	**3,34%**

Źródło: dane z GOPS w Kłodawie za 2019, dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby ludności – za 2019 r.

16. Udział liczby osób z uzależnieniami względem liczby osób bezrobotnych na danym obszarze.

16.	
Chwalęcice	3,13%
Kłodawa	2,77%
Łośno	1,42%
Mironice	0%
Różanki	1,32%
Rybakowo	2,50%
Santocko	1,47%
Santoczno	4,67%
Wojcieszyce	1,89%
Zdroisko	3,00%
OGÓŁEM	2,14%

Źródło: dane z GOPS w Kłodawie za 2016, dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby ludności – za 2016 r.

16a.	
Chwalęcice	133,33%
Kłodawa	150,00%
Łośno	122,22%
Mironice	0,00%
Różanki	116,67%
Rybakowo	155,56%
Santocko	88,00%
Santoczno	240,00%
Wojcieszyce	148,15%
Zdroisko	300,00%
OGÓŁEM	**138,31%**

Źródło: dane z GOPS w Kłodawie za 2019, dane z ewidencji UG w Kłodawie w zakresie liczby ludności – za 2019 r.

Sposób użytkowania terenów:

17. Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru.

17.		Opis przestrzeni zdegradowanej
Chwalęcice	0,0000	
Kłodawa	0,0020	- tereny po byłym PGR - pustostan poprzemysłowy przy ul. Gorzowskiej - nieużytkowane gospodarstwo rolne przy ul. Wojcieszyckiej
Łośno	0,0000	
Mironice	0,0000	
Różanki	0,0023	- tereny po byłym PGR
Rybakowo	0,0000	
Santocko	0,0000	
Santoczno	0,0000	
Wojcieszyce	0,0084	- tereny po byłym PGR
Zdroisko	0,0000	
OGÓŁEM	0,0012	

Źródło: dane z ewidencji UG w Kłodawie

Elementarne zagospodarowanie w instalacje techniczne, stan techniczny budynków:

18. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru.

18.	
Chwalęcice	0,000
Kłodawa	0,013
Łośno	0,010
Mironice	0,017
Różanki	0,011
Rybakowo	0,003
Santocko	0,004
Santoczno	0,016
Wojcieszyce	0,051
Zdroisko	0,011
OGÓŁEM	0,011

Źródło: obliczenia własne, dane z ewidencji UG w Kłodawie

PROBLEMY SFERY SPOŁECZNEJ – PODSUMOWANIE

Wybrano problemy sfery społecznej, zobrazowane przy użyciu wskaźników, które są istotnym czynnikiem rzutującym na jakość życia społecznego w Gminie. Jednocześnie istnieje możliwość uzyskania poprawy sytuacji, dzięki skupieniu się na wybranych problemach oraz realizacji działań rewitalizacyjnych, zarówno w sferze projektów społecznych, jak i infrastrukturalnych. Są to wskaźniki obrazujące takie skorelowane ze sobą problemy jak:

- długofalowe bezrobocie,
- występowanie przemocy w rodzinie,
- występowanie uzależnień wśród osób niemających pracy,
- brak samodzielności ekonomicznej gospodarstw domowych.

Tabela 8. Występowanie problemów społecznych na obszarach obrębów Gminy Kłodawa.

	Chwalęcice	Kłodawa	Łośno	Mironice	Różanki	Rybakowo	Santocko	Santoczno	Wojcieszyce	Zdroisko
Stosunek liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	x	x	v	v	v	v	v	v	x	v
Liczba udokumentowanych przypadków występowania przemocy w rodzinie na danym obszarze na 1000 mieszkańców	v	v	x	v	x	x	v	v	x	v
Udział liczby osób z uzależnieniami względem liczby osób bezrobotnych na danym obszarze	v	x	v	v	v	x	v	x	x	x
Udział liczby gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	v	v	x	x	x	x	x	x	x	v

Źródło: Opracowanie własne.

Obręby, w których występują 2 przekroczone wskaźniki ze sfery społecznej, to: Kłodawa, Łośno, Różanki, Rybakowo, Santoczno i Wojcieszyce. Stan ten utrzymuje się również z uwzględnieniem zaktualizowanych danych za 2018/2019 r.

Aby zakwalifikować miejscowość do obszaru zdegradowanego należy, oprócz 2 problemów społecznych, zdiagnozować istnienie problemu ze sfery infrastrukturalnej lub przestrzenno-funkcjonalnej.

PROBLEMY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE I TECHNICZNE

Zidentyfikowano mierzalny wskaźnikiem problem przestrzenno-funkcjonalny – Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru. Wskaźnik ten obrazuje wartości przekraczające średnią dla Gminy w obrębach: Kłodawa, Różanki i Wojcieszyce.

Zidentyfikowano problem techniczny, mierzony wskaźnikiem – Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru. Wskaźnik ten wykazuje wartości przekraczające średnią dla Gminy w obrębach: Kłodawa, Mironice, Santoczno, Wojcieszyce.

Zdiagnozowano również następujący problem przestrzenno-funkcjonalny: na terenie obrębu w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnych, brak publicznej infrastruktury umożliwiającej dostęp do kultury dla dorosłych mieszkańców (np. dom kultury, biblioteka lub ich placówki filialne) – brak w obrębie Chwalęcice, Łośno, Mironice, Rybakowo, Santocko, Santoczno, Zdroisko.

Tabela 9. Występowanie problemów przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na obszarach obrębów Gminy Kłodawa.

	Chwalęcice	Kłodawa	Łośno	Mironice	Różanki	Rybakowo	Santocko	Santoczno	Wojcieszyce	Zdroisko	**Średnio dla Gminy**
Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru	0,00	0,002	0,00	0,00	0,0023	0,00	0,00	0,00	0,0084	0,00	**0,0012**
Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru	0,00	0,013	0,010	0,017	0,011	0,003	0,004	0,016	0,051	0,011	**0,011**
Na terenie obrębu w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnych, brak publicznej infrastruktury umożliwiającej dostęp do kultury dla dorosłych mieszkańców (np. dom kultury, biblioteka lub ich placówki filialne)	x	v	x	x	v	x	x	x	v	x	-

Źródło: Opracowanie własne.

WYZNACZANIE OBSZARU REWITALIZACJI – PODSUMOWANIE

Podsumowując: obrębami, które wchodzą w skład obszaru zdegradowanego, są te obręby, w których zdiagnozowano 2 wskaźniki społeczne przekraczające wartości średnie dla Gminy oraz zdiagnozowano w nich problem przestrzenno-funkcjonalny, bądź infrastrukturalny. Są to: **Kłodawa, Łośno, Różanki, Rybakowo, Santoczno i Wojcieszyce**. Na poniższej mapie przedstawiono graficznie obszar zdegradowany Gminy Kłodawa.

Mapa 3. Obszar zdegradowany Gminy Kłodawa.

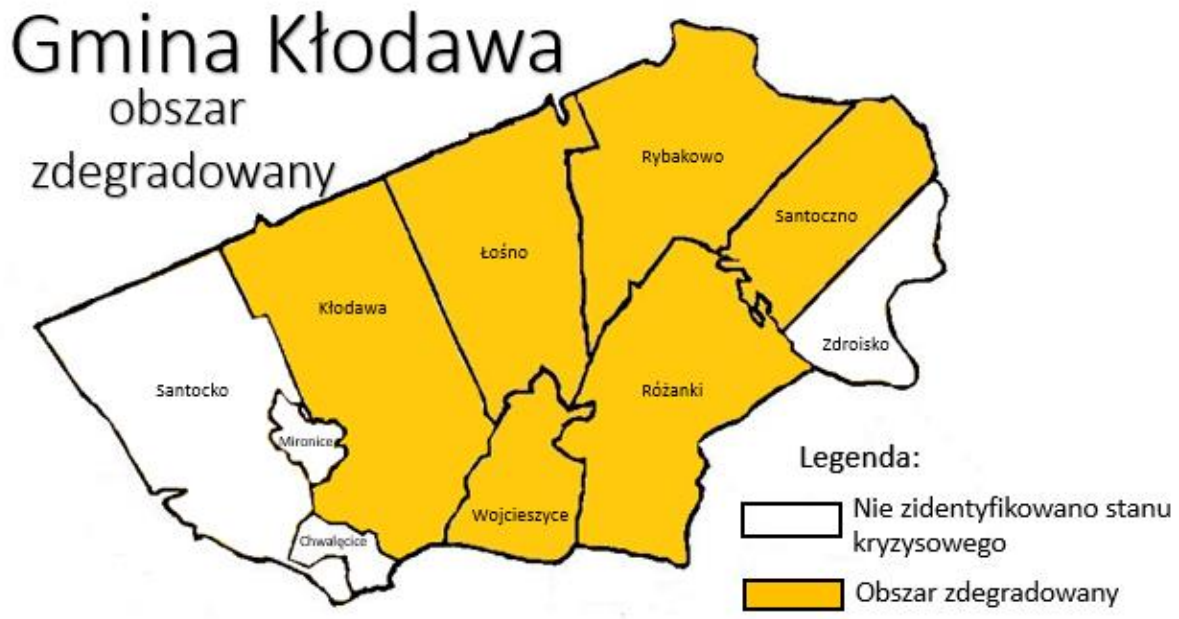

Źródło: Opracowanie własne.

Obszar zdegradowany Gminy Kłodawa wynosi 177,16 km^2, czyli 75,56% powierzchni oraz jest zamieszkiwany przez 6 205 osób, co stanowi 74,89% mieszkańców Gminy.

5. Obszar rewitalizacji Gminy.

5.1. Metodyka wyznaczania obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni Gminy oraz powinien być zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców Gminy, wobec czego konieczne jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji mniejszego niż obszar zdegradowany. Delimitacja obszaru zdegradowanego podporządkowana jest hierarchii potrzeb Gminy tak, by działania rewitalizacyjne objęły jak największą liczbę jej mieszkańców i odniosły trwałe rezultaty, oddziałujące także poza obszarem rewitalizacji. Należy ponadto wziąć pod uwagę przedstawione w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" zalecenie dotyczące koncentracji programu rewitalizacji, zgodnie z którym rewitalizacją należy objąć tereny o istotnym znaczeniu dla rozwoju Gminy oraz te, które dotknięte są najpoważniejszym kryzysem.

Obszar zdegradowany, którego metodykę wyznaczania przedstawiono w poprzednim rozdziale, obejmuje w Gminie Kłodawa 75,56% powierzchni i 74,89% mieszkańców. Wszystkie z tych obszarów nie mogą być jednak poddane rewitalizacji, ponieważ w celu zapewnienia jak najlepszych wyników działań potrzebna jest koncentracja interwencji, czego spodziewanym skutkiem będzie efekt synergii, czyli wzajemnego wzmacniania się efektów podjętych działań. Wybierając obszary, które należy poddać rewitalizacji brano pod uwagę:

- koncentrację problemów – interwencję należy skupić na obszarach dotkniętych największymi problemami,
- potencjał danego obszaru – rozumiany jako obecność na danym obszarze infrastruktury możliwej do modernizacji, adaptacji czy doposażenia, w sposób umożliwiający takie jej wykorzystanie, aby uzyskać dodatni wpływ na zdiagnozowane w sferze społecznej problemy,
- możliwość jak najszerszego oddziaływania – rewitalizacja ma charakter przede wszystkim społeczny, dlatego im więcej osób zamieszkuje dany teren, tym większe oddziaływanie realizowanych w jej ramach projektów.

5.2. Wyznaczanie obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kłodawa.

W skład obszaru rewitalizacji w Gminie Kłodawa wchodzić będą tereny obejmujące 5 obrębów: Kłodawa, Łośno, Wojcieszyce, Różanki i Santoczno. Wybrano obszary cechujące się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz problemów przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, a także zamieszkiwane przez dużą liczbę osób będących interesariuszami projektów rewitalizacyjnych. Ponieważ wybranie całych obszarów obrębów nie byłoby możliwe ze względu na limit ludności i powierzchni, które mogą być objęte programem rewitalizacji (20% powierzchni i 30% ludności), wyłączono obszary, których zdiagnozowane problemy nie dotyczą lub dotyczą w niewielkim stopniu. Zdecydowano o wyłączeniu obszarów, które zajmowane są przez lasy i tereny upraw, ale także przez zabudowę o niskim natężeniu, czy nowo powstałe osiedla. Skoncentrowano się natomiast na obszarach o zabudowie starej, będącej w niezadowalającym stanie technicznym, na których spotyka się przestrzenie zdegradowane, gdzie znajdują się nieużytkowane budynki po dawnej działalności przemysłowej, bądź rolniczej (np. dawne folwarki). Obszary te są co do zasady terenem koncentracji badanych problemów.

Poddany delimitacji obszar zajmuje powierzchnię 21,31 km^2, co stanowi 9,09% powierzchni Gminy oraz skupia ludność w liczbie 1891 osób (wg danych ewid. UG na koniec 2019), co stanowi 22,68% ogólnej liczby mieszkańców Gminy.

Mapa 4. Obszar rewitalizacji Gminy Kłodawa.

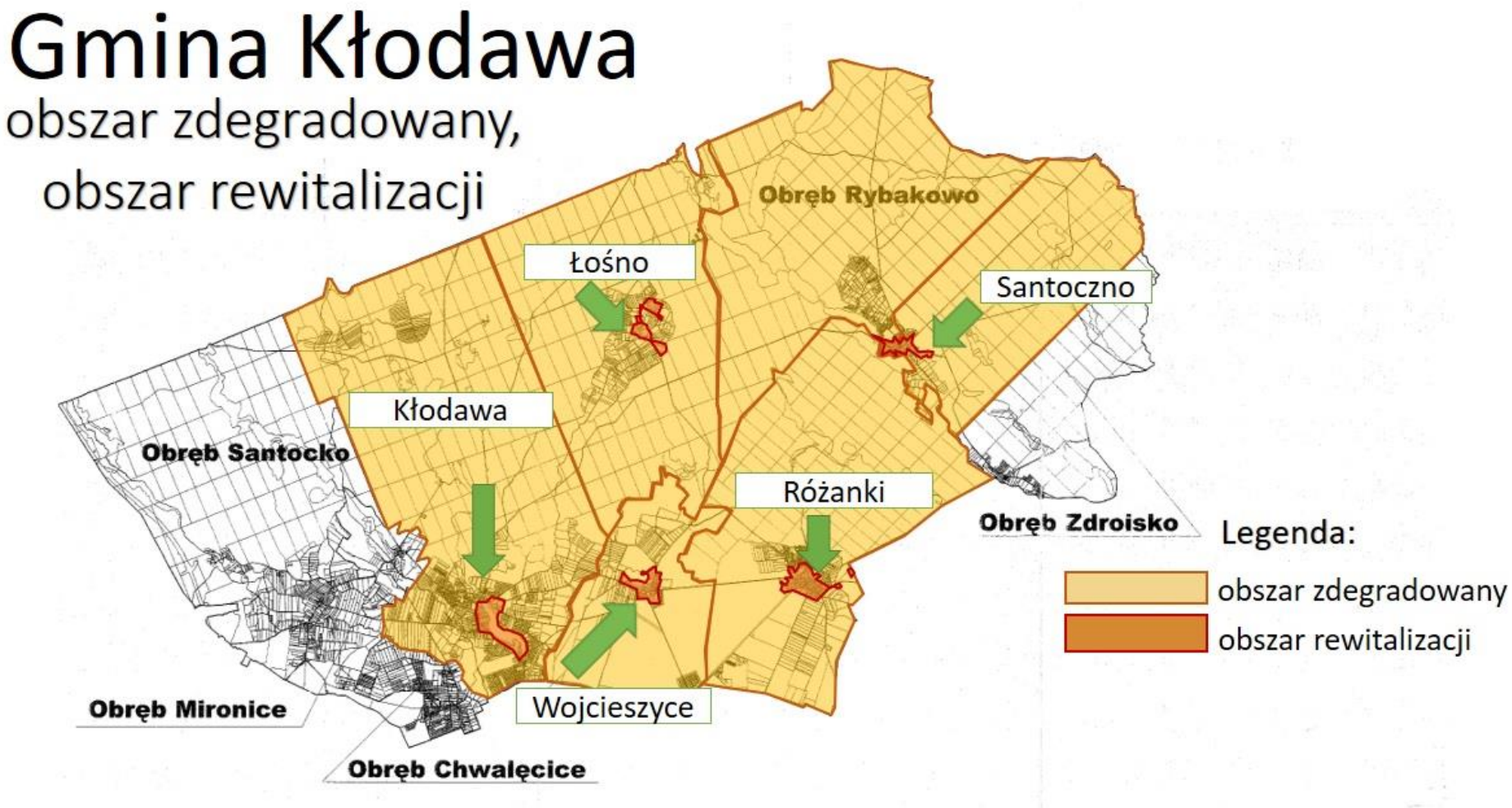

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 5. Obszar rewitalizacji – Łośno.

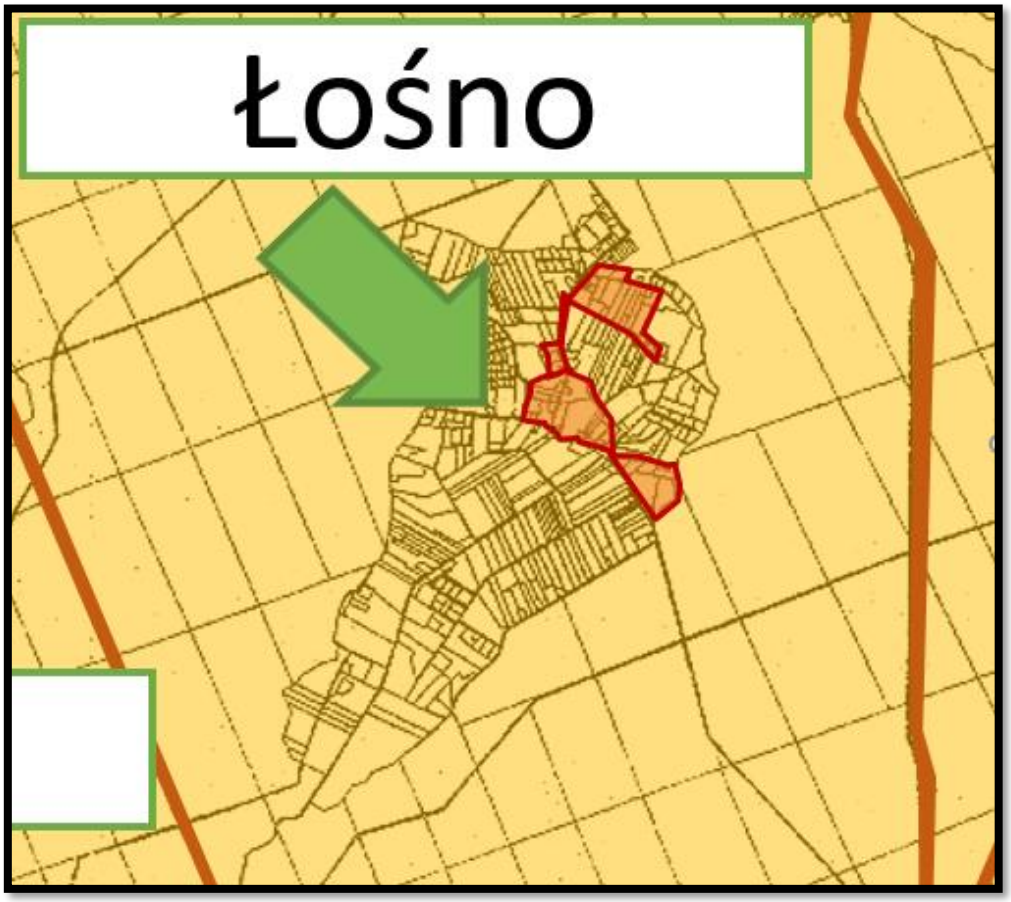

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 6. Obszar rewitalizacji – Kłodawa.

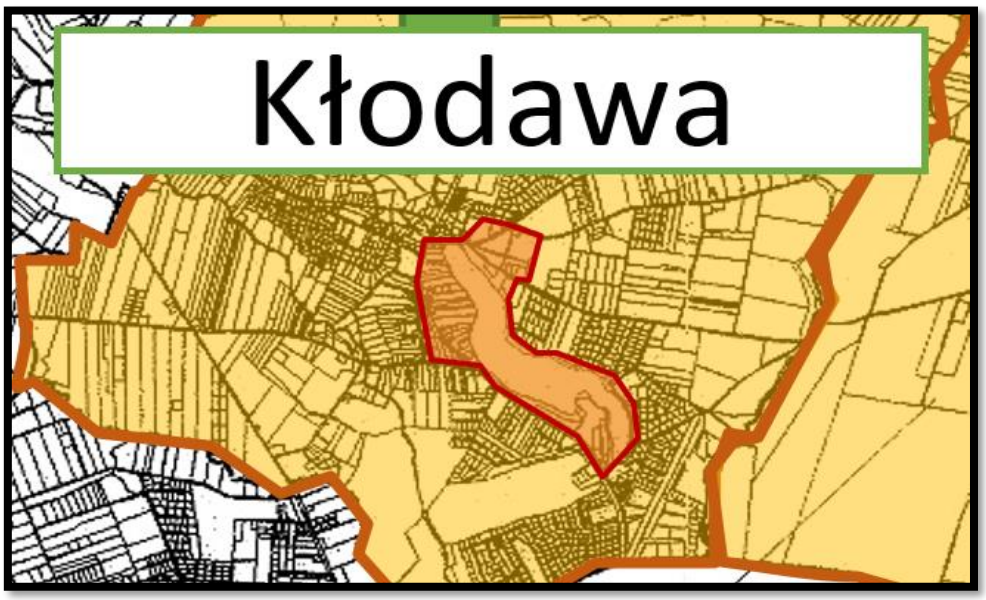

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 7. Obszar rewitalizacji – Santoczno.

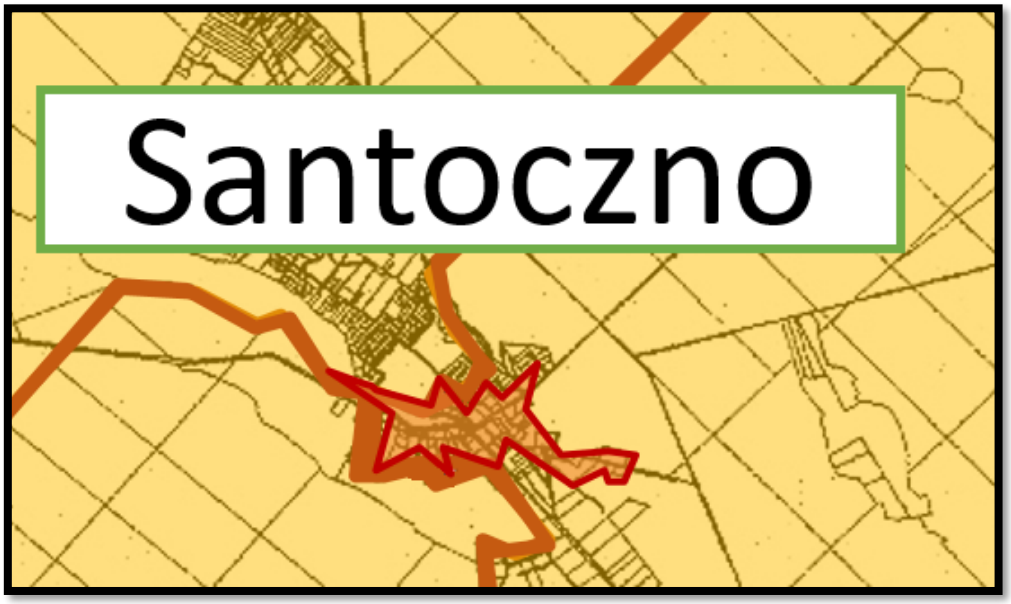

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 8. Obszar rewitalizacji – Różanki.

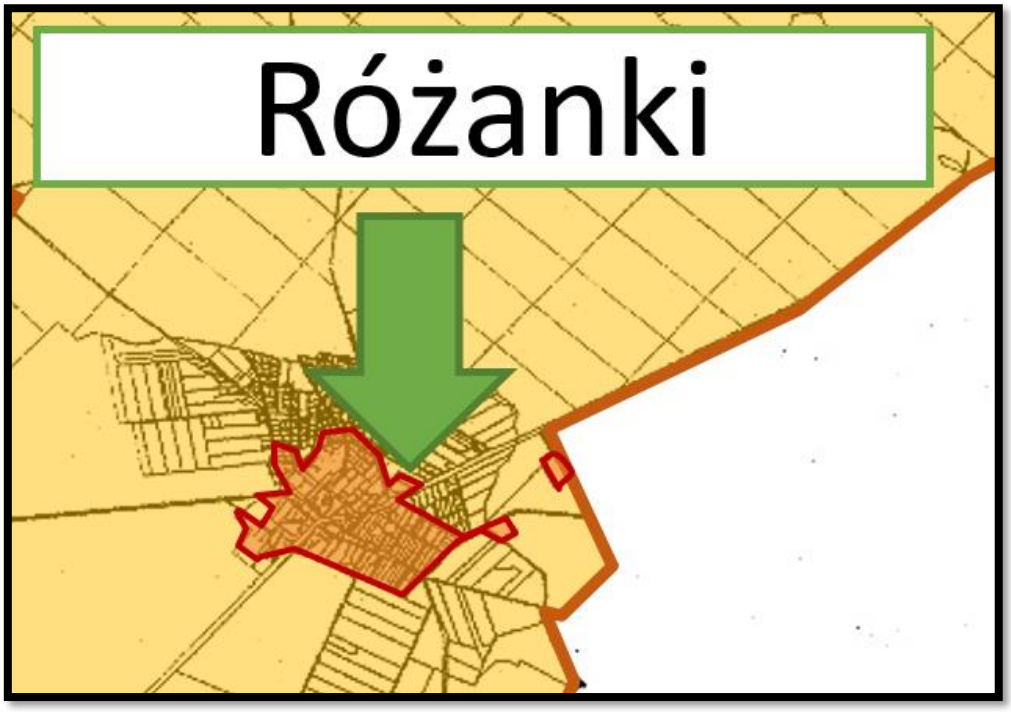

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 9. Obszar rewitalizacji – Wojcieszyce.

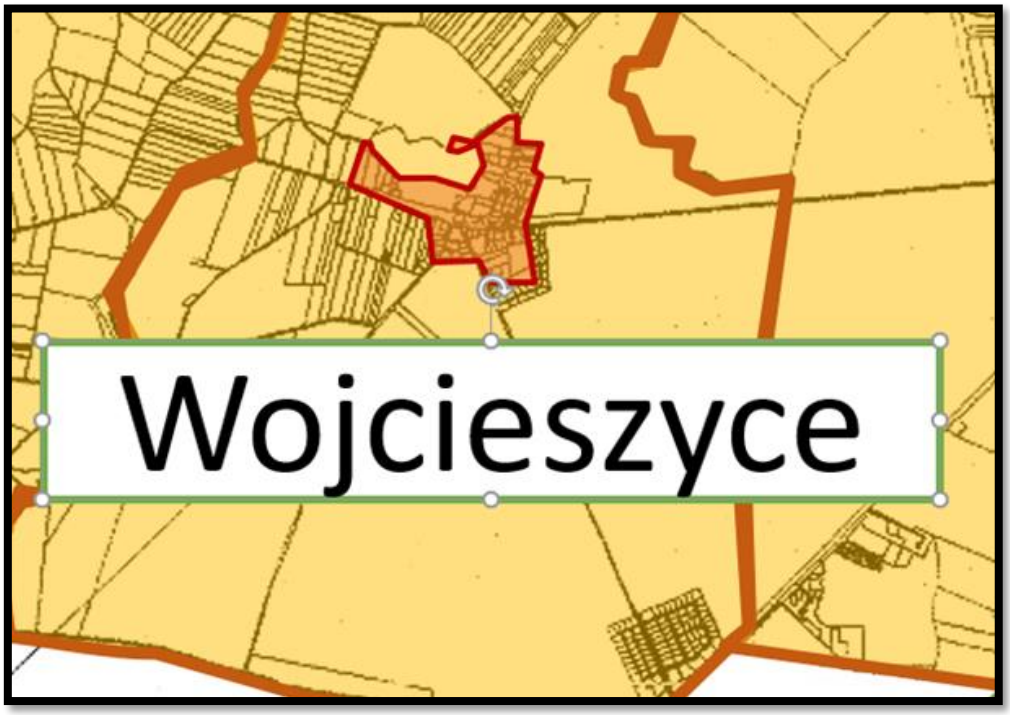

Źródło: Opracowanie własne.

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.

Wojcieszyce – to obręb o powierzchni wynoszącej 13,11 km^2, co stanowi 5,59% powierzchni całkowitej Gminy Kłodawa. Zamieszkuje go 910 osób (wg. danych UG na 31.12.2019), co stanowi 10,91% mieszkańców Gminy. Obręb Wojcieszyce charakteryzuje się więc relatywnie wysoką gęstością zaludnienia (drugie miejsce w Gminie), której wartość wynosi 73 (wg danych ewidencyjnych UG na koniec 2019) na osoby na km^2.

Po delimitacji, obszar rewitalizacji w obrębie Wojcieszyce obejmować będzie powierzchnię 3,8 km^2 (1,6% powierzchni całkowitej Gminy), która zamieszkiwana jest przez 741 mieszkańców (8,89% ogólnej liczby mieszkańców). Jest to obszar zamieszkały przez zdecydowaną większość mieszkańców obrębu 81,42%.

Sfera społeczna: Obręb Wojcieszyce to teren występowania wielu problemów społecznych o średnim, bądź wysokim natężeniu. Występują tutaj: bezrobocie, szczególnie długofalowe, bardzo wysoki poziom uzależnienia od wsparcia pomocy społecznej, niekorzystne procesy demograficzne. Występują problemy związane z łamaniem prawa – wskaźnik przestępstw kryminalnych oraz wskaźnik obrazujący zjawiska zakłócania porządku publicznego oraz miru domowego przyjmuje wartości zbliżone do średniej dla Gminy, przy czym głównym problemem jest przestępczość polegająca na występowaniu przemocy w rodzinie – wskaźnik przyjmuje wartość powyżej średniej dla gminy.

Występuje również sprzężony z pozostałymi problem uzależnień – wskaźnik uzależnień jest nieco wyższy od średniej dla Gminy, natomiast relacja uzależnień do liczby bezrobotnych przyjmuje wartość nieco niższą niż średnia w gminie. Oba wskaźniki nie przyjmują wartości mocno odbiegające od średnich, co wskazuje na średnie nasilenie tego zjawiska.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna: miejscowość położona jest na wschód od Kłodawy i rozciąga się po południowej stronie jeziora Wojcieszyckiego. W jej centrum znajduje się późnoromański kościół zbudowany z granitowych ciosów. Wieś posiada zróżnicowane funkcje, jak również mocno zróżnicowaną zabudowę. Znajduje się tu zespół zabudowy wielorodzinnej w postaci dwu- i pięciokondygnacyjnych bloków mieszkalnych. W bezpośrednim sąsiedztwie położony jest zespół garaży oraz budynek ciepłowni. Całość tego założenia negatywnie kształtuje krajobraz wsi. Również zabudowa znajdująca się bezpośrednio przy jeziorze, mająca znamiona zabudowy technicznej, magazynowej i usługowej, nie poprawia ogólnego wrażenia. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o charakterze zagrodowym położona jest głównie przy drodze. Na obszarze miejscowości znajdują się również dwa zakłady związane z produkcją rolną – problemem jest więc niespójność zabudowy, brak podziału na strefy: mieszkalną, usługową, rekreacyjną, historyczną itp.

Wojcieszyce to wieś popegeerowska. Mieszczące się tu niegdyś państwowe gospodarstwa bazowały na, pochodzącej z początku XX wieku, infrastrukturze folwarcznej

(gorzelnia, magazyny, pałacyk i inne). W ewidencji konserwatora znajduje się aż 20 budynków, z tego większość stanowią zabudowania pofolwarczne (pozostałe obiekty mają charakter sakralny – wspomniany kościół i zabytki sepulkralne oraz mieszkalny). Budynki te są na ogół nieużytkowane, ewentualnie użytkowane sezonowo (dla pracowników zatrudnianych na potrzeby działalności rolniczej), zaniedbane i popadają w ruinę. Przestrzeń zdegradowana na terenie obrębu wynosi 0,1095 km^2 i stanowi 0,1095% jej powierzchni.

Fotografia 1. Zabudowania pofolwarczne w Wojcieszycach.

Źródło: zamkilubuskie.pl

W Wojcieszycach znajduje się Gminny Ośrodek Kultury, który jest jednostką odpowiedzialną za organizację działań kulturalnych na terenie całej Gminy. Ośrodek prowadzi zajęcia na terenie świetlic wiejskich w Gminie. Zajęcia przeznaczone dla dzieci i młodzieży odbywają się codziennie. W Wojcieszycach znajduje się również infrastruktura sportowa w postaci boiska oraz pawilonu, która jest przestarzała, i której stan ogranicza pełnienie przez nią funkcji użytkowych.

Różanki – to czwarty pod względem wielkości obręb na terenie Gminy Kłodawa. Jego powierzchnia wynosi 34,12 km^2, co stanowi 14,55% powierzchni. Liczba ludności wynosi 1333 osób (wg. danych UG na 31.12.2019) , co sprawia, że obręb ten jest trzecim co do wielkości, jeżeli chodzi o liczbę ludności, która stanowi 15,99 liczby mieszkańców Gminy. Gęstość zaludnienia na terenie tego obrębu wynosi 40 osób/km^2, co jest wartością wyższą niż średnia dla Gminy.

W Różankach znajduje się zespół szkół, obsługujący miejscowości Różanki, Wojcieszyce, Różanki-Szklarnia, Zdroisko, Rybakowo i Santoczno, dlatego jest to bardzo ważna lokalizacja dla mieszkańców tych miejscowości – zarówno dzieci, jak i rodziców.

Po delimitacji obszar rewitalizacji w obrębie Różanki obejmować będzie powierzchnię 5,55 km^2 (2,37% powierzchni całkowitej Gminy), która zamieszkiwana jest przez 618 mieszkańców (wg danych ewidencyjnych UG na koniec 2019) tj. 7,42% ogólnej liczby mieszkańców. Jest to obszar zamieszkały przez 46,36% mieszkańców obrębu.

Sfera społeczna: W Różankach występują problemy społeczne, spośród których wyróżniają się bezrobocie oraz występowanie przemocy w rodzinie. Zauważalne są również niekorzystne zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców – starzenie się społeczeństwa. Obowiązkowa edukacja świadczona jest na poziomie wyraźnie niższym niż średnia dla województwa lubuskiego.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna: Różanki to duża wieś położona 9 km na północny-wschód od Gorzowa Wielkopolskiego. Znajduje się tu kościół z XVIII w. oraz klasycystyczny zespół folwarczny z niedużym parkiem podworskim. Występują tu przestrzenie zdegradowane – będące własnością prywatną zabudowania pofolwarczne nie są wykorzystywane i ulegają niszczeniu. Zabudowania wymagają nadania im nowych funkcji, dzięki czemu możliwe byłoby ich wykorzystanie oraz utrzymanie we właściwym stanie.

Fotografia 2. Zabudowania pofolwarczne w Różankach – przestrzeń zdegradowana.

Źródło: Google StreetView.

Różanki są wsią o układzie wieloulicowym o dość czytelnym rozkładzie funkcjonalnym. W centrum miejscowości znajduje się zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej sąsiadującej z parkiem oraz szkołą. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna tworzy dość

uporządkowane ciągi wzdłuż istniejących ulic. Jest to głównie zabudowa zagrodowa, zachowana w dobrym stanie. Są to tradycyjne budynki jednokondygnacyjne z poddaszem użytkowym z symetrycznymi dwuspadowymi dachami o nachyleniu ok. 40-45 stopni. Historyczna parcelacja tworzy niską intensywność zabudowy. Pomiędzy Gorzowem a zabudowaniami wsi znajduje się Osiedle Różanki (sołectwo Różanki Szklarnia), gdzie zlokalizowany jest Zakład Ogrodniczy obejmujący 12 ha zespół szklarni. Znajduje się tam również zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej o charakterze blokowym.

W Różankach znajduje się niewielka filia biblioteki w Kłodawie i jest to jedyna placówka posiadająca ofertę kulturalną dla mieszkańców i osób odwiedzających codziennie Różanki (dzieci przyjeżdżających do szkoły i ich rodziców). Ze względu na ważną funkcję tej miejscowości dla społeczności z terenów obsługiwanych przez szkołę, taka oferta nie jest wystarczająca.

Santoczno – to obręb, którego powierzchnia wynosi 19,48 km^2, co stanowi 8,31% powierzchni Gminy Kłodawa. Liczba mieszkańców na tym terenie wynosi 223 osób (wg. danych UG na 31.12.2019), co stanowi 2,67% całkowitej liczby mieszkańców Gminy. Gęstość zaludnienia jest bardzo niska – wynosi 12 osób na km^2.

Po delimitacji obszar rewitalizacji w obrębie Santoczno obejmować będzie powierzchnię 1,7 km^2 (0,72% powierzchni całkowitej Gminy), która zamieszkiwana jest przez 148 mieszkańców (wg danych ewidencyjnych UG na koniec 2019) tj. 1,77% ogólnej liczby. Jest to obszar zamieszkały przez zdecydowaną większość mieszkańców obrębu 66,36%.

Sfera społeczna: Na terenie tego obrębu większość wskaźników społecznych obrazujących problemy społeczne przybierają wartości mniej korzystne niż średnia dla Gminy. Dużą intensywnością charakteryzują się takie problemy jak: starzenie się społeczeństwa i bezrobocie. Wskaźniki obrazujące poziom korzystania z opieki społecznej w obrębie Santoczno pokazują, że jest on najwyższy na terenie całej Gminy – można więc stwierdzić, że obręb Santoczno jest terenem, na którym problem ubóstwa występuje w stopniu najdotkliwszym w odniesieniu do całej Gminy.

W obrębie Santoczno występuje dość wysoki wskaźnik obrazujący skalę liczby przestępstw, który jest zbliżony do średniej dla gminy. Występują tu również poważne problemy z zakłócaniem porządku publicznego i miru domowego – wskaźnik jest najgorszy z pośród badanych obszarów

Bez wątpienia Santoczno to obszar, który jest jednym z najbardziej wymaganych rewitalizacji w sferze społecznej. Występujące tu problemy są poważne i mają duże nasilenie, co jest tym bardziej dotkliwe, że jest to niezbyt liczna społeczność.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna: Miejscowość położona jest nad rzeką Santoczna, na skraju Puszczy Gorzowskiej, z charakterystyczną owalnicą w centralnej części

wsi. Rozwój wsi miał miejsce po 1765 r i był związany z hutnictwem żelaza. W jednym z budynków należących do kompleksu huty powstał kościół, do którego w 1818 r. dobudowano wieżę.

Zabudowa miejscowości jest spójna, brak rażących elementów wpływających dysharmonijnie na wygląd otoczenia. Występują braki w zakresie budynków użyteczności publicznej. We wsi działa świetlica, która wykorzystywana jest na potrzeby dzieci i młodzieży, brak natomiast infrastruktury umożliwiającej prowadzenie działań aktywizujących społecznie oraz kulturalnie, skierowanych do osób dorosłych. Wieś Santoczno posiada ruiny zabudowań związanych z rozwiniętym na jej terenie przemysłem. Na terenie tego obrębu znajdują się dwa budynki, związane z produkcją rolniczą, których stan techniczny uniemożliwia użytkowanie.

Kłodawa – leżąca na terenie tego obrębu miejscowość Kłodawa jest siedzibą Gminy. Powierzchnia obrębu wynosi 44,2 km^2 – jest to największy z obrębów wchodzących w skład Gminy Kłodawa i stanowi 18,86% jej powierzchni. Jest to obręb skupiający największą liczbę mieszkańców – 2 989 (wg. danych UG na 31.12.2019), co stanowi 35,86% ogółu mieszkańców Gminy. W Kłodawie znajduje się zespół szkół obsługujący miejscowości: Kłodawa, Chwalęcice, Łośno, Mironice, Santocko i Zamoksze, dlatego jest to bardzo ważna lokalizacja dla mieszkańców tych miejscowości – zarówno dzieci, jak i rodziców. Funkcjonuje tu również gminna biblioteka.

Po delimitacji obszar rewitalizacji w obrębie Kłodawa obejmować będzie powierzchnię 7,16 km^2 (3,05% powierzchni całkowitej Gminy), która zamieszkiwana jest przez 241 mieszkańców (wg danych ewidencyjnych UG na koniec 2019) tj. 2,91% ogólnej liczby. Jest to obszar zamieszkały przez zdecydowaną większość mieszkańców obrębu 8,06%.

Sfera społeczna: Społeczeństwo obrębu Kłodawa charakteryzuje się dużymi różnicami wewnętrznymi. Zaznacza się wyraźny podział na „nową" i „starą" Kłodawę. Analizie wskaźnikowej poddano cały obręb, ale koncentracja negatywnych problemów dotyczy przede wszystkim części „starej". Tam też występują problemy nieujawnione w analizie wskaźników – starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, czy uzależnienie od pomocy społecznej. Analiza wskaźnikowa wykazała stan kryzysowy w zakresie problemów z uzależnieniami oraz wyższy od średniej udział osób długotrwale bezrobotnych względem liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna: miejscowość Kłodawa położona jest nad rzeką Kłodawką oraz jeziorem Kłodawskim, w odległości ok. 6 km od Gorzowa Wielkopolskiego. W najstarszej, centralnej części wsi zachował się czytelny układ owalnicy. Znajduje się tu neogotycki kościół z czerwonej cegły o drewnianym, kolebkowym sklepieniu, z wysoką wieżą górującą nad miejscowością. W pobliżu znajduje się również dwór o szachulcowej konstrukcji – obecnie siedziba Nadleśnictwa Kłodawa. Zabudowa mieszkalna w centrum to głównie dobrze zachowane zagrody parterowe, z użytkowymi poddaszami przykrytymi

dwuspadowymi, symetrycznymi dachami. Nachylenie połaci dachowych jest raczej konsekwentne i wynosi 40-45 stopni. Nowa zabudowa mieszkalna, która kształtuje się na południe, przy granicy z Gorzowem, jest już zdecydowanie zróżnicowana. Brak tu czytelnego charakteru zabudowy. Różne wysokości budynków, stosowanie różnych form obiektów pokrytych dachami dwu- i wielospadowymi o nachyleniach połaci w zakresie 10-45 stopni. Również intensywność zabudowy na terenach nowej zabudowy jest znacznie większa niż w centralnej, starej części Kłodawy i waha się w granicach 0,4.

Fotografia 3. Przestrzeń zdegradowana na terenie gminy Kłodawa. Nieużytkowane zabudowania gospodarcze przy ul. Gorzowskiej w Kłodawie.

Źródło: Google StreetView.

Stara część miejscowości oraz obszar rewitalizacji dotknięte są problemami przestrzenno-funkcjonalnymi ze względu na bardzo dużą liczbę budynków, których stan techniczny uniemożliwia użytkowanie, a których jest aż 19, oraz występowanie przestrzeni zdegradowanych:

- pustostany przy ul. Wojcieszyckiej (zabudowania po byłym PGR) – OR,
- pustostany przy ulicy Wojcieszyckiej – zabudowania po działalności rolniczej, obecnie nieużytkowane,
- budynek mieszkalny przy ul. Gorzowskiej 46 – OR,
- pustostan przy ul. Świerkowej, kiedyś obiekt mieszkalny – OR,
- dawna fabryka kleju Liko przy ulicy Gorzowskiej – obecnie nieużytkowana – OR.

Fotografia 4. Obszar rewitalizacji – pustostany przy ulicy Świerkowej w Kłodawie.

Źródło: Google StreetView.

Fotografia 5. Obszar rewitalizacji – zdegradowany budynek poprzemysłowy w Kłodawie.

Źródło: Google StreetView.

Placówkami, mającymi na celu zapewniać mieszkańcom dostęp do oferty kulturalnej oraz aktywizować społecznie, są biblioteka i świetlica wiejska. Placówki te dobrze pełnią swoją rolę, ale ich liczba i możliwości są za małe względem potrzeb mieszkańców. Modernizacji wymagają plac zabaw i siłownia plenerowa. Zapewnienie odpowiednio rozbudowanej oraz

wysokiej jakości oferty dla mieszkańców jest szczególnie istotnie w Kłodawie, która jest ośrodkiem edukacji i, w związku z tym, centrum życia społecznego dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz ich rodziców.

Ponadto, w Kłodawie brakuje przestrzeni publicznej i terenów rekreacyjnych umożliwiających aktywne spędzanie czasu przez mieszkańców. Istniejąca infrastruktura, w postaci placu zabaw i siłowni, wymaga modernizacji i rozbudowy. Konieczne są dalsze inwestycje w zakresie organizacji możliwości uprawiania sportów i promowania zdrowego stylu życia.

Łośno – obręb zajmujący powierzchnię 31,98 km^2, co stanowi 13,64% powierzchni Gminy. Charakteryzuje się niewielką gęstością zaludnienia wynoszącą 15 osób/km^2 – mieszka na jego terenie 435 osób (wg. danych UG na 31.12.2019), co stanowi 5,21% mieszkańców Gminy.

Po delimitacji obszar rewitalizacji w obrębie Łośno obejmować będzie powierzchnię 3,1 km^2 (1,32% powierzchni całkowitej Gminy), która zamieszkiwana jest przez 143 mieszkańców(wg danych ewidencyjnych UG na koniec 2019) tj. 1,71% ogólnej liczby mieszkańców Gminy.

Sfera Społeczna: Łośno jest terenem występowania sprzężonych problemów społecznych – bezrobocia, wzmożonego korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, uzależnień. Problem przestępczości, wykroczeń oraz przemocy w rodzinie nie występuje, co korzystnie wyróżnia ten obręb na tle Gminy.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna: Łośno to wieś o układzie ulicowym i luźnej zabudowie. Na terenie Łośna, na obszarze rewitalizacji znajduje się sala świetlicowa, której stan uniemożliwia użytkowanie – grozi ona zawaleniem. Sala ta została w związku z tym wyłączona z użytkowania. Tymczasowo funkcję świetlicy spełnia obiekt po dawnej szkole podstawowej, jest to jednak obiekt zbyt mały, niespełniający wymagań obecnie pełnionej roli. Również istniejące zaplecze rekreacyjne w postaci placu zabaw nie pokrywa zapotrzebowania mieszkańców na tego typu infrastrukturę – konieczna jest modernizacja i rozbudowa. Odczuwalny jest brak siłowni plenerowej.

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Obszar objęty działaniem interwencyjnym w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Kłodawa będzie, po zrealizowaniu założonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obszarem ożywionym społecznie i kulturowo, co przyczyni się do zniwelowania problemów w sferze społecznej. Aby osiągnąć ten cel, planuje się przeprowadzić szereg działań odnoszących się do potrzeb mieszkańców i będących odpowiedzią na dotykające ich problemy. Działania podzielono na kilka bloków, odpowiadających założonym celom rewitalizacji (rozdział 8):

1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu.
   Działania infrastrukturalne:
   - Remont/przebudowa sali świetlicowych w Łośnie i Santocznie wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu.
   - Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej w Kłodawie wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu.
   - Remont, przebudowa i adaptacja budynku po byłym przedszkolu na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie.
   - Rewitalizacja budynku po byłej bibliotece na potrzeby Klubu Seniora i Centrum Aktywności w Kłodawie.
   - Rewitalizacja budynku po byłym ośrodku kultury w Wojcieszycach – utworzenie Centrum Aktywności Społecznej.

   Działania społeczne:
   - Biblioteka+, program aktywizujący młodych i promujący czytelnictwo, projekty kulturalne oraz imprezy integrujące lokalną społeczność.
   - Organizacja aktywizujących zajęć dla dzieci i młodzieży w świetlicy w Łośnie.
   - Powstanie Klubu Integracji Społecznej.
     - Klub czytelnika - program aktywizujący dorosłych mieszkańców Gminy poprzez organizację cyklicznych spotkań tematycznych, prezentacji literackich, odczytów, dyskusji, spotkań autorskich.
     - Klub melomana - program aktywizujący dorosłych mieszkańców Gminy poprzez organizację cyklicznych spotkań tematycznych, prezentacji muzycznych, przesłuchań, dyskusji, spotkań autorskich, spotkań z ciekawymi ludźmi świata muzyki

2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej.
   Działania infrastrukturalne:

- Modernizacja placów zabaw we wszystkich miejscowościach wchodzących w skład obszaru rewitalizacji.
- Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa wraz ze skwerem na pl. 700-lecia. – park i miejsce rekreacyjne (np. ścieżka zdrowia, fontanna).
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrach wsi z obszaru rewitalizacji tj. Różanek, Wojcieszyc, Santoczna, Łośno - budowa bulwarów, deptaków, elementów małej architektury i zieleni,

Działania społeczne:

- Projekt promujący aktywny wpływ rodziców na wychowanie dzieci.
- Projekt promujący zdrowie i wolność od uzależnień.

3. Promowanie zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom.
   Działania infrastrukturalne:
   - Modernizacja siłowni zewnętrznych we wszystkich miejscowościach, które wchodzą w skład obszaru rewitalizacji.
   - Modernizacja bazy sportowej w Wojcieszycach – przystosowanie boiska do organizacji imprez plenerowych, modernizacja pawilonu.
   - Droga rowerowa i ścieżka wkoło Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą – Etap I (brzeg wschodni) i Etap II (brzeg zachodni).
   - Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie Łośna, Wojcieszyc i Santoczna,

   Działania społeczne:
   - Organizacja imprez sportowych promujących zdrowy styl życia.
   - Organizacja festynów typu „stop przemocy", „stop używkom".
   - Projekty sportowe.
   - Aktywizacja rodziców i ich dzieci – organizacja rodzinnych zajęć sportowo-rekreacyjnych.

Wykonanie założonych zadań pozwoli na rewitalizację najbardziej dotkniętych problemami terenów i ich mieszkańców, zarówno w sferze infrastrukturalnej, jak i społecznej. Rezultaty tych działań będą korzystnie wpływać na całą Gminę, gdyż poprawią jej wizerunek, wzmocnią komfort życia mieszkańców i wpłyną na zacieśnienie współpracy lokalnych społeczności oraz niwelowanie różnic w warunkach życia różnych grup mieszkańców. Na poprawie sytuacji w obszarach problemowych zyskają wszyscy, np. poprzez większą integrację społeczną, a co za tym idzie poczucie przynależności.

Zakłada się, że planowane działania wpłyną bezpośrednio na zmniejszenie zdiagnozowanych problemów, np. sięganie po używki, czy stosowanie przemocy w rodzinie. Szczególną rolę w tym procesie będzie miała promocja innych zachowań – dbałości o swoje zdrowie oraz troski o rodzinę jako ogromne dobro i najlepszą inwestycję na przyszłość. Zaplanowane działania zapobiegną marginalizacji grup zagrożonych wykluczeniem,

jak np. osób bezrobotnych, seniorów, czy osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Są to osoby, które mają szczególnie utrudniony dostęp do kultury oraz często nie mają środków na profilaktykę prozdrowotną, dlatego ważne jest stworzenie oferty, która będzie udostępniana nieodpłatnie, na równych warunkach dla wszystkich.

Planowane działania zostaną zrealizowane w ramach istniejącej infrastruktury, która będzie poddawana modernizacji oraz działaniom przystosowawczym do pełnienia nowych funkcji. W wyniku takich założeń, przestrzeń w Gminie ulegnie pozytywnym estetycznym zmianom, zabudowa nie będzie ulegała rozproszeniu, a interwencja będzie prowadzona w miejscach, w których jest najbardziej potrzebna.

Realizacja założeń Programu Rewitalizacji wpłynie pozytywnie nie tylko na rozszerzenie możliwości udziału w życiu społecznym mieszkańców i przeciwdziałanie realnym problemom, ale poprawi wizerunek Gminy w oczach turystów i zwiększy jej atrakcyjność osiedleńczą.

Działania podjęte w miejscowościach Różanki i Kłodawa będą oddziaływać szczególnie silnie na całą Gminę, ponieważ są to ośrodki kształcenia. Wsparcie ich działalności dodatkową ofertą dla mieszkańców może mieć korzystny wpływ zarówno na dorosłych, ale również na dzieci. Jest to ważny argument, zwłaszcza w obliczu faktu, że poziom kształcenia w obu placówkach odbiega na niekorzyść od poziomu średniego w województwie lubuskim lub w niektórych przypadkach tylko nieznacznie przekracza ten poziom.

Zaplanowane działania nie mają charakteru wyłącznie kulturalnego, edukacyjnego i rekreacyjnego, mają one także wpływ na integrację międzypokoleniową, włączenie osób zagrożonych wykluczeniem, promocję właściwych postaw, takich jak: wolność od używek, zdrowy styl życia, potępienie przemocy i wskazanie innych wzorców zachowań, aktywizację osób biernych i niezaradnych, stworzenie nowych miejsc pracy, wzrost potencjału turystycznego Gminy oraz wpływ na poziom edukacji. Są to działania pomagające przezwyciężyć bariery i niemoc, ale też mogące przynieść wymierne rezultaty ekonomiczne poszczególnym mieszkańcom i całej społeczności, także w postaci wzrostu aktywności gospodarczej na terenie Gminy.

8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań wynikają z diagnozy obszaru rewitalizacji oraz są odpowiedzią na potrzeby interesariuszy rewitalizacji, którzy zgłosili je w ramach konsultacji społecznych, przeprowadzanych w roku 2017 oraz w ramach prac aktualizacyjnych w roku 2020. Oczekiwane efekty rewitalizacji dotyczą przede wszystkim sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Poniżej określono cel główny rewitalizacji w Gminie Kłodawa oraz kierunki działań, w wyniku realizacji których osiągnięte będą efekty procesów rewitalizacyjnych. Cele te związane są z wizją określającą stan obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji w roku 2023. Plan realizacji wyznaczonego celu opisany został przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników, dla których określono wartości bazowe i docelowe.

Schemat 1. Cel i kierunki działań rewitalizacyjnych.

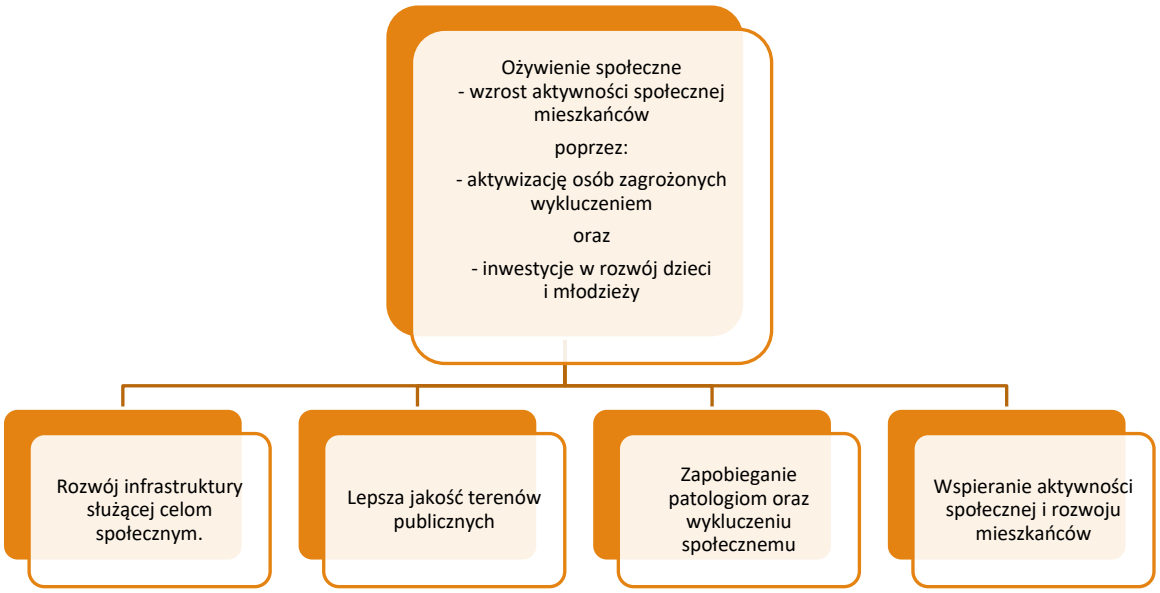

Źródło: Opracowanie własne.

Rozwój infrastruktury służącej celom społecznym oraz **poprawa jakości terenów publicznych**, to kierunki działań, w ramach celu głównego, mające za zadanie taki wpływ na infrastrukturę w Gminie, aby mogła ona pełnić rolę przestrzeni, w której możliwy jest

rozwój społeczny jej mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem oraz dzieci i młodzieży. **Wspieranie aktywności społecznej i rozwoju mieszkańców** oraz **zapobieganie patologiom oraz wykluczeniu społecznemu** realizowane przede wszystkim przez projekty „miękkie" to kierunki działań, który są najistotniejsze z punktu widzenia celów rewitalizacji. Działania planowane do realizacji w ramach określonych celów pozwolą na poprawę z zdiagnozowanych obszarach problemowych. Wpływ poszczególnych projektów na problemy przedstawia Tabela 12.

Tabela 10. Zbiorcze zestawienie wskaźników realizacji celów rewitalizacji.

Ożywienie społeczne - wzrost aktywności społecznej			
	Wskaźnik	Wartość w roku bazowym	Wartość w roku docelowym
1.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	0	80
2.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	12,5 ha
3.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	13
4.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	0	400
5.	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	0	3000
6.	Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji	0	500
7.	Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	0	50
8.	Liczba osób, które podjęły pracę w wyniku zrealizowanych projektów	0	10

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 11. Wskaźniki realizacji celów rewitalizacji – projekty rewitalizacyjne.

Podobszar	**Projekt**	**Wskaźnik**	**Wartość w roku docelowym**	**Źródło danych do wskaźnika**
Łośno	Remont świetlicy wiejskiej	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	500	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji	50	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół końcowy robót
Kłodawa	Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	1500	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji	50	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności

	terenu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,2 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół końcowy robót.
Santoczno	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	200	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,40 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół końcowy robót.
Kłodawa	Remont, przebudowa i adaptacja budynku po byłym przedszkolu na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	500	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,20 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół końcowy robót.
Kłodawa	Rewitalizacja budynku po byłej bibliotece na potrzeby Klubu Seniora i Centrum Aktywności w Kłodawie	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	100	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,20 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół końcowy robót
Łośno	Rewitalizacja sali wielofunkcyjnej w Łośnie	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	150	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,30 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół końcowy robót
Wojcieszyce	Rewitalizacja budynku po byłym ośrodku kultury w Wojcieszycach – utworzenie Centrum Aktywności Społecznej	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	200	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,25 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół końcowy robót
Łośno, Wojcieszyce, Santoczno	Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie obszarów rewitalizowanych w Gminie Kłodawa	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	300	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji	150	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	3	Protokół końcowy robót

Różanki Wojcieszyce, Santoczno, Łośno	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrach wsi	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	2,5 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	2500	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
Kłodawa	Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	2 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	1500	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
Kłodawa	Budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	3000	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	4 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół końcowy robót.
Kłodawa	Rewitalizacja w Gminie Kłodawa poprzez nadanie nowej funkcji terenom przy Jeziorze Kłodawskim – ETAP II	Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	3000	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	2,5 ha	Dane Urzędu Gminy w Kłodawie
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół końcowy robót.
Łośno	Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej	Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji	300	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	400	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOPS
Kłodawa	Biblioteka+, program aktywizujący młodych i promujący czytelnictwo, projekty kulturalne oraz imprezy integrujące lokalną społeczność	Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji	250	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	100	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOPS
		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	8	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
Kłodawa, Wojcieszyce	Organizacja festynów typu „stop przemocy”, „stop używkom”	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	100	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOPS
		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	8	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
Kłodawa	Projekt promujący aktywny wpływ rodziców na wychowanie dzieci	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	100	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOPS

		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	2	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
Wojcieszyce, Kłodawa, Łośno, Różanki, Santoczno	Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	50	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOPS
		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	2	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
Wojcieszyce, Kłodawa, Łośno, Różanki, Santoczno	Powstanie Klubu Integracji Społecznej	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	200	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOPS
		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	6	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
		Liczba osób, które podjęły pracę w wyniku zrealizowanych projektów	10	Dane PUP
Różanki	Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w przedszkolu w Różankach	Liczba osób, które podjęły pracę w wyniku zrealizowanych projektów	2	Dane PUP
		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	25	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOPS
Kłodawa	Klub czytelnika	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	30	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK
		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	5	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności
Kłodawa	Klub melomana	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	30	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK
		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	5	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK
Kłodawa	Aktywni rodzice, aktywne dzieci – organizacja rodzinnych zajęć sportowo-rekreacyjnych	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	100	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK
		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	3	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK
Kłodawa, Różanki, Wojcieszyce, Santoczno, Łośno	Organizacja kursów komputerowych dla dorosłych na terenie obszarów rewitalizowanych	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	20	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK
		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	10	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK
		Liczba osób, które podjęły pracę w wyniku zrealizowanych projektów	2	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK

Kłodawa, Wojcieszyce, Różanki	Aktywni obywatele gminy – projekty edukacji obywatelskiej dla najmniejszych mieszkańców w wieku przedszkolnym	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	50	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK
		Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	4	Obserwacje, raporty, zdjęcia, listy obecności, dane GOK

Źródło: Opracowanie własne.

Monitoring osiągania założonego poziomu wskaźników realizacji celów rewitalizacji będzie prowadzony przynajmniej dwukrotnie w trakcie fazy realizacyjnej oraz po ukończeniu wdrażania – określając wartość docelową. Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring będzie Komitet Rewitalizacyjny.

9. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 12. Planowane projekty rewitalizacyjne (priorytet realizacji: G-projekt główny, U – projekt uzupełniający, typ projektu: P-F – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny, S – społeczny).

			Opis projektu								
L.p	**Obszar rewitalizacji**	**Przedsięwzięcie (nr nazwa)**	Projekt (nr nazwa)	Priorytet realizacji	Typ projektu	Podmioty realizujące projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzania danego projektu)	Szacowana wartość projektu	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		CEL REWITALIZACJI: Wzrost aktywności społecznej (ożywienie społeczne)									
		Kierunek działań: Rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej									
1	Łośno	1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Remont świetlicy wiejskiej	G	T	Urząd Gminy Kłodawa	- remont generalny budynku - wyposażenie świetlicy - zagospodarowanie otaczającego terenu	Świetlica w Łośnie	500.000	Wzrost oferty kulturalnej, wzrost liczby odwiedzin w placówkach kultury, wzrost poziomu integracji społecznej	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców
2	Kłodawa	1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz	Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu	G	T	Urząd Gminy Kłodawa	- rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej - zagospodarowanie terenu wokół świetlicy - zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną	Świetlica w Kłodawie	9.600.000	Wzrost oferty kulturalnej, wzrost liczby odwiedzin w placówkach kultury, wzrost poziomu integracji społecznej, wzrost poziomu lokalnej świadomości	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców

		zapobieganie wykluczeniu									
3	Santoczno	1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu	G	T	Urząd Gminy w Kłodawie	- wyburzenie istniejącego budynku i budowa nowego budynku świetlicy, - wyposażenie świetlicy - zagospodarowanie otaczającego terenu	Świetlica w Santocznie, ul. Parkowa	2 000 000	wzrost oferty kulturalnej, wzrost liczby odwiedzin w placówkach kultury, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci i młodzieży, wzrost poczucia własnej wartości w związku z lepszym miejscem do mieszkania, wzrost poziomu integracji społecznej,	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców
4	Kłodawa	1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Remont, przebudowa i adaptacja budynku po byłym przedszkolu na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	G	T	Urząd Gminy w Kłodawie	przebudowa i adaptacja pomieszczeń byłego przedszkola i dostosowanie do aktualnych wymogów, - modernizacja instalacji c.o., c.w.u. i elektrycznej, - zakup wyposażenia ruchomego	Kłodawa ul. Kościelna 15	500 000	polepszenie stanu przestrzeni publicznej, wzrost poczucia własnej wartości w związku	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców
		Kierunek działań: Lepsza jakość terenów publicznych									
5	Kłodawa	2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej	Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa	U	P-F	Urząd Gminy Kłodawa	- infrastruktura rekreacyjna - zagospodarowanie terenu, zieleń - mała architektura (fontanna, ławki, parking rowerowy,	Centrum miejscowości, skwer 700-lecia	300.000	Polepszenie stanu przestrzeni publicznej, wzrost poczucia przynależności do dziedzictwa lokalnego, wzrost	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców

							wiata turystyczna, itp.)			poczucia własnej wartości w związku z lepszym miejscem do mieszkania, wzrost poziomu integracji społecznej	
6	Kłodawa	3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom	Budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	G	T, P-F	Urząd Gminy Kłodawa	- ścieżka rowerowa - miejsca widokowe - infrastruktura rekreacyjna	Brzeg Jeziora Kłodawskiego	2.000.0000	Wzrost liczby rowerzystów odwiedzających teren Gminy, wzrost poczucia własnej wartości, przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i dorosłych, poprawa stanu bazy turystycznej w regionie	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych
7	Kłodawa, Łośno, Różanki, Wojcieszyce, Santoczno	2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej oraz 3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom	Modernizacja placów zabaw i siłowni	U	P-F	Urząd Gminy Kłodawa	- modernizacja istniejących elementów - zagospodarowanie terenu (np. nawierzchnie, zieleń) - zakup dodatkowych urządzeń	Kłodawa, Łośno, Różanki, Wojcieszyce, Santoczno – siłownie plenerowe i place zabaw	200.000	Wzrost liczby rowerzystów odwiedzających teren Gminy, wzrost poczucia własnej wartości, przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i dorosłych, poprawa stanu bazy turystycznej w regionie	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych
8	Kłodawa	3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom	Rewitalizacja w Gminie Kłodawa poprzez nadanie nowej funkcji terenom przy Jeziorze Kłodawskim – ETAP II	G	T, P-F	Urząd Gminy w Kłodawie	- budowa ścieżka wokół jeziora kłodawskiego - etap 2, - montaż tablic informacyjno-promocyjnych, - montaż infrastruktury	Kłodawa, tereny w pobliżu Jeziora Kłodawskiego – brzeg zachodni	1.000.000	polepszenie stanu przestrzeni publicznej, poprawa stanu bazy turystycznej w regionie, wzrost liczby turystów odwiedzających teren gminy,	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców

							towarzyszącej i oświetlenia			wzrost poczucia przynależności do dziedzictwa lokalnego, wzrost poczucia własnej wartości w związku z lepszym miejscem do mieszkania, przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i dorosłych, wzrost poziomu integracji społecznej	
9	Kłodawa	1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Rewitalizacja budynku po byłej bibliotece na potrzeby Klubu Seniora i Centrum Aktywności w Kłodawie	G	T	Urząd Gminy w Kłodawie	przebudowa i adaptacja pomieszczeń byłej biblioteki i dostosowanie do nowych wymogów, - modernizacja instalacji c.o., c.w.u. i elektrycznej, - zakup wyposażenia ruchomego	Kłodawa, ul. Gorzowska 22	400.000	polepszenie stanu przestrzeni publicznej, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej, wzrost poczucia własnej wartości w związku z lepszym miejscem do mieszkania, wzrost poziomu integracji społecznej	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców
10	Łośno	1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Rewitalizacja Sali wielofunkcyjnej w Łośnie	G	T	Urząd Gminy w Kłodawie	- remont, rozbudowa i adaptacja do nowych potrzeb budynku świetlicy w Łośnie, - zakup wyposażenia ruchomego, - zagospodarowanie terenu i infrastruktura towarzysząca	Łośno, świetlica wiejska	1.000.000	wzrost oferty kulturalnej, wzrost liczby odwiedzin w placówkach kultury, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci i młodzieży,	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców

										wzrost poczucia własnej wartości w związku z lepszym miejscem do mieszkania, wzrost poziomu integracji społecznej	
11	Wojcieszyce	1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Rewitalizacja budynku po byłym ośrodku kultury w Wojcieszycach – utworzenie Centrum Aktywności Społecznej	G	T	Urząd Gminy w Kłodawie	- remont, rozbudowa i adaptacja do nowych potrzeb budynku po byłym ośrodku kultury, - zakup wyposażenia ruchomego, - zagospodarowanie terenu i infrastruktura towarzysząca	Wojcieszyce, ul. Wspólna 45	2.000.000	polepszenie stanu przestrzeni publicznej, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej, wzrost poczucia własnej wartości w związku z lepszym miejscem do mieszkania, wzrost poziomu integracji społecznej	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców
12	Łośno, Wojcieszyce, Santoczno	Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom	Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie obszarów rewitalizowanych w Gminie Kłodawa	G	T, P-F	Urząd Gminy w Kłodawie	- budowa 3 wielofunkcyjnych boisk sportowo-rekreacyjnych, - budowa infrastruktury towarzyszącej	1) Kłodawa (boisko) 2) Łośno, ul. Wspólna 3) Wojcieszyce (boisko)	1.500.000	Polepszenie stanu przestrzeni publicznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci i młodzieży, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez,	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców

										wzrost poczucia własnej wartości w związku z lepszym miejscem do mieszkania, wzrost poziomu integracji	
13	Różanki, Wojcieszyce, Santoczno, Łośno	2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrach wsi	G	T	Urząd Gminy w Kłodawie	- budowa bulwarów, - budowa deptaków, - elementy małej architektury i zieleni,		800.000,-	polepszenie stanu przestrzeni publicznej, wzrost liczby turystów odwiedzających teren gminy, wzrost poczucia przynależności do dziedzictwa lokalnego, wzrost poczucia własnej wartości w związku z lepszym miejscem do mieszkania, wzrost poziomu integracji społecznej	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców
			Kierunek działań: Wspieranie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców								

14	Łośno	1.Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej	G	S	Urząd Gminy Kłodawa	- organizacja zajęć pozalekcyjnych, kółek zainteresowań	Łośno, świetlica	50.000	Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby NGO działających na terenie Gminy	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych, opinia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, KRS i inne rejestry
15	Kłodawa	1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Biblioteka+, program aktywizujący młodych i promujący czytelnictwo, projekty kulturalne oraz imprezy integrujące lokalną społeczność	U	S	Urząd Gminy Kłodawa	- organizacja klubów, spotkań, wydarzeń kulturalnych - zakup materiałów	Kłodawa, biblioteka,	250.000	Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, promocja czytelnictwa, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby NGO działających na terenie Gminy, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych, opinia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, KRS i inne rejestry

16	Kłodawa, Wojcieszyce	3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom	Organizacja festynów typu „stop przemocy”, „stop używkom”	U	S	Urząd Gminy Kłodawa	- organizacja cyklu imprez mających na celu promocję zdrowego stylu życia	Kłodawa, centrum miejscowości, Wojcieszyce baza sportowa	30.000	Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, promocja czytelnictwa, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby NGO działających na terenie Gminy, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych, opinia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
17	Kłodawa	3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom	Projekt promujący aktywny wpływ rodziców na wychowanie dzieci	U	S	Urząd Gminy Kłodawa	- cykl działań skierowany przede wszystkim do młodych matek z dziećmi (organizacja działań, przygotowanie materiałów promocyjnych, zatrudnienie animatora)	Kłodawa, centrum miejscowości	20.000	Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, świadome rodzicielstwo, zapobieganie podstawowym błędom wychowawczym,	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych, opinia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, opinie GOPS (asystent rodziny)

										promocja wspólnie spędzonego czasu, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych	
18	Wojcieszyce, Kłodawa, Łośno, Różanki, Santoczno	3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom	Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych	U	S	Urząd Gminy Kłodawa	- organizacja zawodów sportowych - organizacja sekcji sportowych - zakup sprzętu sportowego, strojów	Wojcieszyce, baza sportowa oraz Kłodawa, Łośno, Różanki, Wojcieszyce, Santoczno – siłownie; Kłodawa – ścieżka rowerowa	40.000	Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi, promocja wspólnie spędzonego czasu, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych i sportowych, wzrost znaczenia klubów sportowych działających na terenie Gminy	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych, opinia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, opinie GOPS i GOK
19	Wojcieszyce, Kłodawa,	1. Poprawa dostępności i jakości oferty	Powstanie Klubu Integracji Społecznej	G	S	Urząd Gminy Kłodawa	- umożliwienie osobom z grup defaworyzowanych	Wojcieszyce, Kłodawa, Łośno, Różanki,	200.000	Wzrost poziomu integracji społecznej,	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie GOPS

	Łośno, Różanki, Santoczno	społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu					uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i społecznych (również poza terenem gminy) - organizacja warsztatów i wydarzeń angażujących osoby z grup defaworyzowanych w działania na rzecz lokalnej społeczności - aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	Santoczno – świetlice wiejskie		przeciwdziałanie patologiom, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców - Podjęcie pracy przez osoby bezrobotne	
20	Różanki	1.Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w przedszkolu w Różankach	U	S	Urząd Gminy Kłodawa	- stworzenie oddziału przedszkolnego	Różanki - przedszkole	120.000	Wzrost poziomu integracji społecznej, umożliwienie rodzicom i dzieciom udziału w życiu społecznym i kulturalnym, poprawa sytuacji w zakresie bezrobocia, przeciwdziałanie starzeniu społeczeństwa, wzrost świadomości społecznej dzieci, rozwój nawyków dbania o zdrowie od najmłodszych lat	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie wychowawców przedszkolnych
21	**Kłodawa**	.Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie	Klub czytelnika	U	S	Urząd Gminy w Kłodawie	- organizacja cyklicznych spotkań tematycznych, - prezentacje literackie,	Kłodawa – Gminne Centrum Kultury	20 000	wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom,	

		aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu					odczyty, dyskusje, - spotkania autorskie -spotkania z ciekawymi ludźmi literatury			narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci i młodzieży, promocja czytelnictwa, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie,	
22	Kłodawa	.Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Klub Melomana	G	S	Urząd Gminy w Kłodawie	- organizacja cyklicznych spotkań tematycznych, - prezentacje muzyczne, odsłuchania, dyskusje, - spotkania autorskie -spotkania z ciekawymi ludźmi świata muzyki,	Kłodawa – Gminne Centrum Kultury	20 000	wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci i młodzieży, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców
23	Kłodawa	Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom	Aktywni rodzice, aktywne dzieci – organizacja rodzinnych zajęć sportowo-rekreacyjnych	G	S	Urząd Gminy w Kłodawie	organizacja cyklu zajęć sportowo-rekreacyjnych z uczestnictwem dzieci i ich rodziców/opiekunów	Kłodawa – Gminne Centrum Kultury, boisko sportowe	10 000	wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych i sportowych,	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców

										wzrost znaczenia klubów sportowych działających na terenie Gminy	
24	Kłodawa, Różanki, Wojcieszyce, Santoczno, Łośno	Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Organizacja kursów komputerowych dla dorosłych na terenie obszarów rewitalizowanych	G	S	Urząd Gminy w Kłodawie	organizacja cyklu szkoleń dla dorosłych z zakresu obsługi komputera, urządzeń mobilnych i peryferyjnych,	Kłodawa, Różanki, Wojcieszyce, Santoczno, Łośno - obiekty publiczne należące do gminy	30 000	wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców - Podjęcie pracy przez osoby bezrobotne	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców
25	Kłodawa, Wojcieszyce, Różanki	Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu	Aktywni obywatele gminy – projekty edukacji obywatelskiej dla najmniejszych mieszkańców w wieku przedszkolnym	G	S	Urząd Gminy w Kłodawie	Organizacja cyklu zajęć dla dzieci z zakresu edukacji obywatelskiej, - organizacja wycieczek do wybranych miejsc związanych z wiedzą obywatelską - organizacja spotkań z ciekawymi osobami życia publicznego i obywatelskiego	1. Kłodawa, przedszkole (nowo wybudowane) 2. Wojcieszyce – przedszkole przy ul. Osiedlowej 6, 3. Różanki, przedszkole przy ul. Dębowej 3	10 000	wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców,	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie wychowawców przedszkolnych

Źródło: Opracowanie własne.

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR.

Komplementarność projektów planowanych do realizacji zapewnić ma zwiększenie i wzmocnienie ich pozytywnego oddziaływania na rzecz interesariuszy rewitalizacji. Komplementarność zapewniana będzie na kilku, opisanych niżej, płaszczyznach.

Komplementarność problemowa – projekty wybrane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji zostały wybrane w odpowiedzi na problemy zdiagnozowane na terenie obszaru rewitalizacji gminy Kłodawa. Wytypowano problemy, na które odpowiedzią jest program rewitalizacji i zawarte w nim działania, które zaplanowane zostały w taki sposób, aby wpłynąć na rozwiązanie tych problemów, a efekty powstałe w wyniku ich realizacji będą się wzajemnie wzmacniały. Planowane projekty zostały dobrane w taki sposób, aby pozytywnie wpływać na sytuację w więcej niż jednym obszarze problemowym.

Tabela 13. Komplementarność problemowa projektów planowanych do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji.

Występujący na obszarze rewitalizacji problem:	Projekty, których celem jest poprawa sytuacji w zdiagnozowanym obszarze problemowym:	Opis wpływu realizacji projektu na sytuację problemową
Długotrwałe bezrobocie	Powstanie Klubu Integracji Społecznej	- aktywizacja zawodowa - promocja samozatrudnienia - doradztwo zawodowe - zatrudnienie animatorów
	Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w przedszkolu w Różankach, Budowa nowego przedszkola wraz ze żłobkiem w Kłodawie (w ramach programu Maluch+)	- wzrost dostępności opieki przedszkolnej; umożliwienie aktywności zawodowej osobom niepodejmujących zatrudnienia z powodu niedostępności miejsc przedszkolnych - zatrudnienie personelu
	Organizacja kursów komputerowych dla dorosłych na terenie obszarów rewitalizowanych	- aktywizacja zawodowa, - przekwalifikowanie zawodowe, - uzupełnienie kompetencji zawodowych, - promocja nowych technologii
	Biblioteka+, Klub czytelnika, Klub melomana	- przeciwdziałanie patologicznym postawom wobec dzieci, promocja świadomego rodzicielstwa i wychowania dzieci - oferta spędzania czasu dla rodzin - informacja dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie
	Organizacja festynów typu „stop przemocy”	- napiętnowanie przemocy wobec członków rodziny oraz przemocy „w celach wychowawczych”
	Projekt promujący aktywny wpływ rodziców	- promocja właściwych postaw rodzicielskich

Występowanie przemocy w rodzinie – projekty ukierunkowane na zapobieganie	na wychowanie dzieci	- rozwijanie zainteresowania świadomym rodzicielstwem - umożliwienie spędzania czasu w sposób aktywny, wspólnie przez rodziców i dzieci
	Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych	- integracja różnych grup wiekowych - wychowanie przez sport (nauka panowania nad negatywnymi emocjami), także dla dorosłych
	Modernizacja placów zabaw i siłowni	
	Powstanie Klubu Integracji Społecznej	- przeciwdziałanie wykluczeniu osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie
	Projekt promujący aktywny wpływ rodziców na wychowanie dzieci	- promowanie modelu rodzica zaangażowanego w wychowanie dzieci - zapobieganie błędom wychowawczym - umożliwienie spędzania aktywnie czasu rodzinom
Uzależnienia, szczególnie od alkoholu	Biblioteka+, Klub czytelnika, Klub melomana	- przeciwdziałanie bierności wobec problemów - oferta spędzania czasu w sposób wolny od używek (dla dorosłych) - informacja o uzależnieniach i możliwościach pomocy w radzeniu sobie z problemami
	Organizacja festynów typu „stop używkom”	- promocja zdrowego stylu życia - promowanie wzorców zabawy i spędzania wolnego czasu bez używek
	Projekty sportowe i rekreacyjne dla różnych grup wiekowych	
	Ścieżka rowerowa wokół jeziora	- promowanie aktywności fizycznej - promowanie spędzania wolnego czasu w sposób wolny od używek - promowanie zachowań bezpiecznych w ruchu drogowym „piłeś – nie jedź”, także na rowerze
	Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie obszarów rewitalizowanych w Gminie Kłodawa	- promocja zdrowego stylu życia - promowanie aktywności fizycznej - promowanie wzorców zabawy i spędzania wolnego czasu bez używek
	Powstanie Klubu Integracji Społecznej	- przeciwdziałanie wykluczeniu osób dotkniętych problemem uzależnień oraz ich rodzin
	Utworzenie Centrów Aktywności Społecznej	- przeciwdziałanie wykluczeniu osób dotkniętych problemem uzależnień oraz ich rodzin - przeciwdziałanie bierności wobec problemów - oferta spędzania czasu w sposób wolny od używek (dla dorosłych)
Zła sytuacja materialna gospodarstw – działania zapobiegające wykluczeniu, wyrównujące szanse dzieci, wyrównujące dostęp do kultury i usług społecznych, aktywizujące	Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej w Łośnie	- wyrównywanie szans dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem ze względu na ubóstwo - dostęp do bezpłatnej oferty kulturalnej
	Biblioteka+, Klub czytelnika, Klub melomana	- bezpłatna oferta kulturalna dla wszystkich grup wiekowych
	Powstanie Klubu Integracji Społecznej	- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu z powodu ubóstwa
	Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w przedszkolu w Różankach	- poprawa sytuacji materialnej rodzin dzięki bezpłatnej opiece przedszkolnej - możliwość podjęcia pracy przez osoby opiekujące się dziećmi
Zły stan techniczny budynków / urządzeń służących celom publicznym	Remont Świetlicy wiejskiej w Łośnie	- poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej, - umożliwienie funkcjonowania budynków służących lokalnej społeczności, - nadanie nowych funkcji budynkom użyteczności publicznej,
	Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej w Kłodawie wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu	

	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Santocznie wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu	- estetyczne zagospodarowanie terenu
	Remont, przebudowa i adaptacja budynku po byłym przedszkolu na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie	
	Rewitalizacja budynku po byłej bibliotece na potrzeby Klubu Seniora i Centrum Aktywności w Kłodawie	
	Rewitalizacja budynku po byłym ośrodku kultury w Wojcieszycach – utworzenie Centrum Aktywności Społecznej	
Niedostateczna jakość przestrzeni publicznej	Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa	- stworzenie miejsca spotkań, rekreacji, - poprawa jakości terenów rekreacyjnych, - estetyczne zagospodarowanie terenu,
	Ścieżka wokół jeziora	- stworzenie infrastruktury do komunikacji rowerowej - poprawa jakości terenów rekreacyjnych - estetyczne zagospodarowanie terenu
	Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej w Kłodawie wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu	- zagospodarowanie terenu wokół świetlicy – stworzenie przestrzeni służącej mieszkańcom
	Modernizacja placów zabaw i siłowni	- aktywizacja i umożliwienie dbania o zdrowie, - poprawa jakości terenów rekreacyjnych, - estetyczne zagospodarowanie terenu,
	Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie obszarów rewitalizowanych w Gminie Kłodawa	- poprawa jakości terenów rekreacyjnych - estetyczne zagospodarowanie terenu
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrach wsi Różanki, Wojcieszyce, Santoczno, Łośno	- stworzenie miejsca spotkań, rekreacji, - poprawa jakości terenów rekreacyjnych, - estetyczne zagospodarowanie terenu
Niski poziom nauczania	Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w przedszkolu w Różankach	- umożliwienie większej liczbie dzieci lepszego startu na etapie nauczania początkowego
	Biblioteka+	- wsparcie szkół w podnoszeniu poziomu nauczania poprzez zapewnienie środowiska sprzyjającego nauce oraz rozbudzeniu chęci i ciekawości zdobywania wiedzy (forma zajęć dodatkowych, pomoc w nauce, wspieranie szkoły w roli wychowawczej)
	Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej w Łośnie	
	Projekty edukacji obywatelskiej dla najmniejszych mieszkańców w wieku przedszkolnym	- umożliwienie większej liczbie dzieci lepszego startu na etapie nauczania początkowego
Starzenie się społeczeństwa	Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w przedszkolu w Różankach	- projekt wspierający politykę prorodzinną, ułatwiający funkcjonowanie rodzin z dziećmi
	Modernizacja placów zabaw i siłowni	- aktywizacja i umożliwienie dbania o zdrowie seniorów
	Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych	
	Powstanie Klubu Integracji Społecznej	- integracja międzypokoleniowa

		- możliwość uczestnictwa w warsztatach/wydarzeniach/szkoleniach
	Biblioteka+, Klub czytelnika, Klub melomana	- możliwość bezpłatnego korzystania z aktualnych materiałów - możliwość uczestnictwa w warsztatach/wydarzeniach/szkoleniach - integracja międzypokoleniowa - wspieranie aktywności intelektualnej, zawodowej
	Rewitalizacja budynku po byłej bibliotece na potrzeby Klubu Seniora i Centrum Aktywności w Kłodawie	- integracja międzypokoleniowa - wspieranie aktywności intelektualnej, zawodowej - aktywizacja i umożliwienie dbania o dobrą kondycję seniorów

Źródło: Opracowanie własne.

Komplementarność przestrzenna – realizacja projektów odbywać się będzie na skoncentrowanym terytorialnie obszarze wyznaczonym zgodnie z zasadami wyznaczania obszaru rewitalizacji – obszary problemowe poddane zostały delimitacji, czego skutkiem jest koncentracja działań na wyznaczonym terytorium. Poszczególne podobszary otrzymają wsparcie w postaci powiązanych ze sobą projektów. Planowane projekty będą w większości realizowane na kilku podobszarach, zapewniając tym samym komplementarność przestrzenną podjętych działań. Projektem łączącym przestrzennie wszystkie podobszary jest projekt, bez którego realizacja celów programu byłaby niemożliwa, który zlokalizowany będzie w świetlicach wiejskich - „Powstanie Klubu Integracji Społecznej".

Schemat 2. Komplementarność przestrzenna zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych

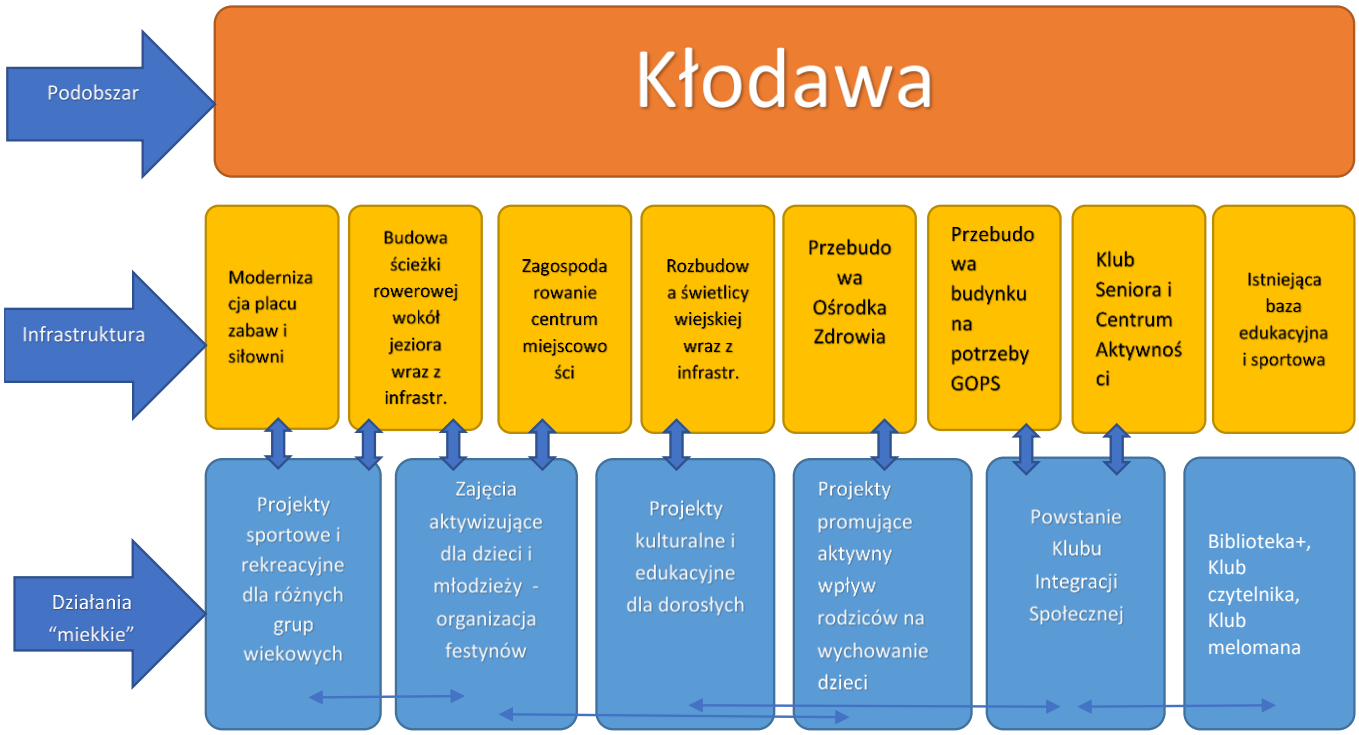
Podobszar
Kłodawa
Infrastruktura
Moderniza cja placu zabaw i siłowni
Budowa ścieżki rowerowej wokół jeziora wraz z infrastr.
Zagospoda rowanie centrum miejscowo ści
Rozbudow a świetlicy wiejskiej wraz z infrastr.
Przebudo wa Ośrodka Zdrowia
Przebudo wa budynku na potrzeby GOPS
Klub Seniora i Centrum Aktywnoś ci
Istniejąca baza edukacyjna i sportowa
Działania "miekkie"
Projekty sportowe i rekreacyjne dla różnych grup wiekowych
Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży - organizacja festynów
Projekty kulturalne i edukacyjne dla dorosłych
Projekty promujące aktywny wpływ rodziców na wychowanie dzieci
Powstanie Klubu Integracji Społecznej
Biblioteka+, Klub czytelnika, Klub melomana

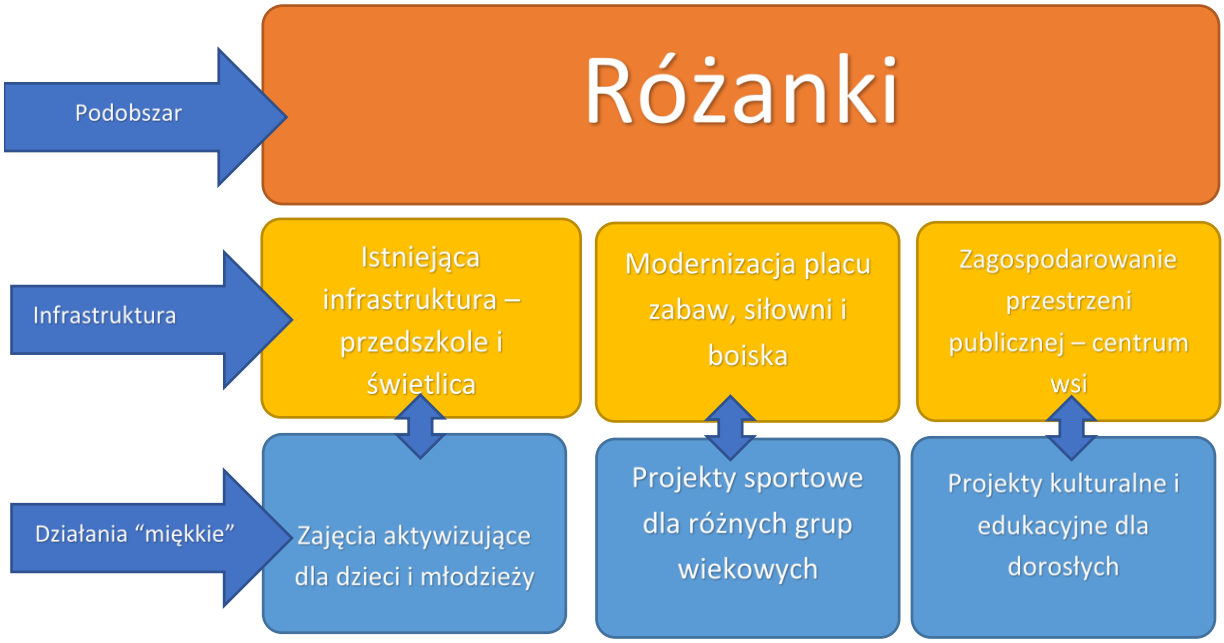
Podobszar
Różanki
Infrastruktura
Istniejąca infrastruktura – przedszkole i świetlica
Modernizacja placu zabaw, siłowni i boiska
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej – centrum wsi
Działania "miękkie"
Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży
Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych
Projekty kulturalne i edukacyjne dla dorosłych

Źródło: Opracowanie własne.

Komplementarność finansowa – finansowanie projektów zostało zaplanowane w sposób pozwalający uzyskać jak największą efektywność realizacji celów założonych w niniejszym programie. Komplementarność finansowa przedstawiona została szczegółowo w rozdziale 11. „Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych". Projekty rewitalizacyjne planuje się realizować ze środków EFRR, EFS oraz środków własnych Gminy Kłodawa. W finansowanie niektórych projektów społecznych zostanie włączony kapitał prywatny. W planowanych do realizacji projektach wykluczono ryzyko podwójnego finansowania.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna opisana została szczegółowo rozdziale 12. „System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji". Realizacją Programu Rewitalizacji zajmować się będą trzy podmioty: Wójt Gminy, Rada Gminy oraz Zespół ds. Realizacji Programu Rewitalizacji, a także koordynator wspomagający współpracę między nimi. Działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w przygotowanie i wdrożenie PR będą się wzajemnie wspierać i uzupełniać. W proces diagnozy i monitoringu zaangażowane zostały takie podmioty jak GOPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Pracy, Urząd Gminy Kłodawa – ponieważ są to podmioty zbierające i opracowujące dane na podstawie których zdiagnozowano obszary problemowe w gminie. Dalszy monitoring tych wskaźników pozwoli na ocenę skuteczności realizowanych działań rewitalizacyjnych.

Komplementarność międzyokresowa projekty realizowane w ramach Programu Rewitalizacji będą kontynuacją i poszerzeniem działań infrastrukturalnych i społecznych, realizowanych dotychczas przez Gminę Kłodawa.

Tabela 14. Wyszczególnienie projektów, z którymi Program Rewitalizacji wykazuje komplementarność międzyokresową.

Lp.	Tytuł projektu	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania	Projekty komplementarne planowane w ramach rewitalizacji	Wyjaśnienie
1.	Budowa małej infrastruktury turystycznej przy brzegu Jeziora Mrowinko w miejscowości Santoczno wraz z budową parkingu i remontem nawierzchni ulicy Jeziornej	198 239,10	137 003,04	Środki własne PO RYBY 2007-2013	Budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą; Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrach wsi Różanki, Wojcieszyce, Santoczno, Łośno, Kłodawa	Projekt spójny w zakresie jednego z celów powstania infrastruktury jakim jest rozwój turystyki. Oba projekty wykazują wpływ na mieszkańców obszaru rewitalizacji w postaci promowania zdrowego stylu życia, aktywnego spędzania czasu wolnego.
2.	Indywidualizacja procesu nauczania w klasach I-III w Zespołach Szkół w Gminie Kłodawa	71 600	71 600	POKL 2007-2013	Biblioteka+; Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej Łośno i w GOK w Kłodawie	Projekt realizowany w bibliotece będzie miał charakter uzupełniający i wspierający indywidualne podejście do uczniów w szkole. Podobną funkcję spełniać będą również zajęcia w świetlicy.
3.	Remont budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Wojcieszyce – etap I	150 057,33	97 597,29	Środki własne LEADER PROW 2007-2013	Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem Terenu – Kłodawa; Remont świetlicy wiejskiej – Łośno Przebudowa świetlicy wiejskiej w Santocznie	Planowane projekty będą kontynuacją wcześniejszych projektów polegających na inwestycjach mających na celu utrzymanie dobrego stanu i funkcjonalności infrastruktury pełniącej funkcje społeczne.
4.	Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z budową infrastruktury technicznej i zagospodarowaniem terenu w miejscowości Różanki	1 300 000,00	415 599,00	Środki własne PROW 2007-2013		

5.	Remont przedszkola Gminnego w miejscowości Wojcieszyce	453 064,69	313 093,48	Środki własne PO RYBY 2007-2013	Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w Różankach	Planowany projekt miękki bazuje na produktach projektu infrastrukturalnego polegającego na remoncie filii w Różankach.
6.	Remont oddziału zamiejscowego w Różankach Publicznego Przedszkola w Wojcieszycach	285 360,00	92 498,40	Środki własne PO RYBY 2007-2013		
7.	Kształtowanie kompetencji kluczowych na potrzeby rynku pracy na obszarze MOF Gorzowa Wlkp.	7 488 609,50	7 114 179	RPO WL 2014 – 2020 Poddziałanie 8.2.2. Wyrównywanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie ogólnym oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych.	Biblioteka+, Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej Łośno oraz w GOK w Kłodawie	Planowane w PR projekty będą uzupełniać działania szkół w ramach realizowanego aktualnie projektu edukacyjnego.

Źródło: Opracowanie własne.

11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 15. Szacunkowe ramy finansowe realizacji Programu Rewitalizacji w Gminie Kłodawa.

L.p.	Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Podmiot Realizujący projekt	Szacowana wartość projektu	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania			
							%	zł	Dotacja EFS	Dotacja EFRR/FS	Budżet Gminy	Partner
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Łośno	2021-2022	Remont świetlicy wiejskiej	T	Urząd Gminy Kłodawa	500.000	85%	425.000	-	425.000	75.000	-
2	Kłodawa	2021	Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa	P-F	Urząd Gminy Kłodawa	300.000	85%	255.000	-	255.000	45.000	-
3	Kłodawa	2019	Budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	P-F	Urząd Gminy Kłodawa	2.000.000	85%	1.700.000	-	1.700.000	300.000	-
4	Santoczno, Różanki, Wojcieszyce, Łośno, Kłodawa	2019-2020	Modernizacja placów zabaw i siłowni	P-F	Urząd Gminy Kłodawa	200.000	63,37%	126.740	-	126.740 (PROW)	73.260	-
5	Kłodawa	2019-2020	Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu	T	Urząd Gminy Kłodawa	9.600.000	12,6%	1.200.000	-	1.200.000	8.400.000	-
6	Łośno	2020	Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej	S	Urząd Gminy Kłodawa	50.000	85%	42.500	42.500	-	7.500	-
7	Kłodawa	2021	Biblioteka+, program aktywizujący młodych i promujący czytelnictwo, projekty kulturalne oraz imprezy integrujące lokalną społeczność	S	Urząd Gminy Kłodawa	250.00	85%	212,500	-	-	37.500	-
8	Kłodawa, Wojcieszyce	2020	Organizacja festynów typu „stop przemocy”, „stop używkom”	S	Urząd Gminy Kłodawa	30.000	85%	25.500	-	15.000 EWT	4.500	6000 prywatni

												sponsorzy
9	Kłodawa	2021	Projekt promujący aktywny wpływ rodziców na wychowanie dzieci	S	Urząd Gminy Kłodawa	20.000	85%	17.000	17.000	-	3.000	-
10	Wojcieszyce, Kłodawa, Łośno, Różanki, Santoczno	2018-2020	Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych	S	Urząd Gminy Kłodawa	40.000	85%	34.000	-	-	6.000	34.000 prywatni sponsorzy
11	Kłodawa, Santoczno, Wojcieszyce, Różanki, Łośno	2020	Powstanie Klubu Integracji Społecznej	S	Urząd Gminy Kłodawa	200.000	85%	170.000	170.000	-	30.000	-
12	Różanki	2017-2018	Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w Różankach	S	Urząd Gminy Kłodawa	120.000	85%	102.000	102.000	-	18.000	-
13	Santoczno	2020-2021	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu	T	Urząd Gminy w Kłodawie	2 000 000	85%	1.700.000	--	1.700.000	300.000	--
14	Kłodawa	2022-2023	Remont, przebudowa i adaptacja budynku po byłym przedszkolu na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	T	Urząd Gminy w Kłodawie	500.000	--	--	--	--	500.000	--
15	Kłodawa	2023	Rewitalizacja w Gminie Kłodawa poprzez nadanie nowej funkcji terenom przy Jeziorze Kłodawskim – ETAP II	T	Urząd Gminy w Kłodawie	1.000.000	--	--	--	--	1.000.000	--
16	Kłodawa	2022-2023	Rewitalizacja budynku po byłej bibliotece na potrzeby Klubu Seniora i Centrum Aktywności w Kłodawie	T	Urząd Gminy w Kłodawie	400.000	--	--	--	--	400.000	--
17	Łośno	2022	Rewitalizacja Sali wielofunkcyjnej w Łośnie	T	Urząd Gminy w Kłodawie	1.000.000	85%	850.000,-	150.000,-	850.000 (PROW)	1.000.000	--

18	Wojcieszyce	2022-2023	Rewitalizacja budynku po byłym ośrodku kultury w Wojcieszycach – utworzenie Centrum Aktywności Społecznej	T	Urząd Gminy w Kłodawie	2.000.000	--	--	--	--	2.000.000	--
19	Łośno, Wojcieszyce, Santoczno	2022-2023	Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie obszarów rewitalizowanych w Gminie Kłodawa	T, P-F	Urząd Gminy w Kłodawie	1.500.000	--	--	--	--	1.500.000	--
20	Różanki, Wojcieszyce, Santoczno, Łośno		Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrach wsi	T	Urząd Gminy w Kłodawie	1.000.000,-	--	--	--	--	1.000.000	--
21	Kłodawa	2021-2022	Klub czytelnika	S	Urząd Gminy w Kłodawie	20.000,-	--	--	--	--	20.000	--
22	Kłodawa	2021-2022	Klub Melomana	S	Urząd Gminy w Kłodawie	20.000,-	--	--	--	--	20.000	--
23	Kłodawa	2021-2022	Aktywni rodzice, aktywne dzieci – organizacja rodzinnych zajęć sportowo-rekreacyjnych	S	Urząd Gminy w Kłodawie	10.000,-	--	--	--	--	10.000	--
24	Kłodawa, Różanki, Wojcieszyce, Santoczno, Łośno	2021-2022	Organizacja kursów komputerowych dla dorosłych na terenie obszarów rewitalizowanych	S	Urząd Gminy w Kłodawie	30.000,-	85%	25.500	25.500.-	--	4.500	--
25	Kłodawa, Wojcieszyce, Różanki	2021-2022	Aktywni obywatele gminy – projekty edukacji obywatelskiej dla najmniejszych mieszkańców w wieku przedszkolnym	S	Urząd Gminy w Kłodawie	10.000,-	85%	--	--	--	10.000	--

Źródło: Opracowanie własne.

Projekty zawarte w Programie Rewitalizacji Gminy Kłodawa na latach 2017 - 2023 będą finansowane z różnych źródeł wsparcia (m.in. EFRR, EFS - pod warunkiem otrzymania dofinansowania), bez ryzyka tzw. „podwójnego finansowania".

12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.

Rewitalizacja to skomplikowany proces wymagający współpracy podmiotów zaangażowanych, wymagający również koordynacji ich działań. Podmiotami uczestniczącymi w przygotowaniu i wdrożeniu programu są:

- Wójt Gminy Kłodawa,
- Rada Gminy Kłodawa,
- Komitet Rewitalizacyjny.

Podmioty te działają we współpracy z interesariuszami rewitalizacji, ponieważ to właśnie na rzecz lokalnej społeczności podejmowane będą wszelkie działania w ramach rewitalizacji.

Zadania przydzielone poszczególnym podmiotom realizującym Program Rewitalizacji przestawiają się następująco:

Wójt (pełniący również funkcję koordynatora):

- koordynacja i zarządzanie na etapie przygotowywania Programu Rewitalizacji,
- prowadzenie analiz służących do diagnozy na potrzeby przygotowania Programu Rewitalizacji,
- prowadzenie konsultacji społecznych,
- powołanie w drodze zarządzenia Komitetu Rewitalizacyjnego,
- organizacja pracy Komitetu Rewitalizacyjnego,
- występowanie do Urzędu Marszałkowskiego o zatwierdzenie Programu Rewitalizacji.

Rada Gminy:

- zatwierdzenie i uchwalenie Programu Rewitalizacji,
- wprowadzenie projektów wynikających z Programu Rewitalizacji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy,
- uchwalenie zasad wyboru i działania Komitetu Rewitalizacyjnego,
- uchwalanie zmian Programu Rewitalizacji,
- uchwalenie uchylenia Programu Rewitalizacji w przypadku realizacji wyznaczonych w nim celów.

Komitet Rewitalizacyjny:

- zasady wyłaniania oraz działania Komitetu Rewitalizacyjnego będą uzgadniane w ramach 2. etapu konsultacji społecznych z interesariuszami rewitalizacji, Proponowanymi członkami Komitetu Rewitalizacyjnego będą:
  - reprezentanci mieszkańców,
  - reprezentanci organizacji społecznych (NGO, stowarzyszeń, klubów sportowych, OSP),

- reprezentanci podmiotów gospodarczych działających na rynku lokalnym,
- reprezentanci burmistrza,
- reprezentacji Rady Miejskiej.

- zadaniami Komitetu w procesie rewitalizacji będą:
  - ✓ pośredniczenie w dialogu pomiędzy interesariuszami rewitalizacji a organami Gminy – zapewnienie partycypacji społecznej na etapie wdrażania programu
  - ✓ pełnienie roli doradczej
  - ✓ bieżącym monitoringiem działań mających na celu realizację celów rewitalizacji, a także ich ram czasowych i finansowych
  - ✓ regularnym raportowaniem, mającym na celu wykazanie efektów wdrażania programu oraz gromadzeniem danych do tych raportów we współpracy z takimi instytucjami i jednostkami jak GOPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Pracy, Urząd Gminy Kłodawa. Współdziałanie to umożliwi ocenę wpływu rewitalizacji na obszary problemowe w gminie.
  - ✓ w przypadku wykazania niezadowalających efektów wdrażania programu lub dezaktualizacji jego zapisów – aktualizacja programu rewitalizacji.
- Komitet powołany zostanie zarządzeniem Wójta, po uchwaleniu Programu Rewitalizacji.

Koordynatorem procesu rewitalizacji będzie Wójt Gminy Kłodawa, poza tym z ramienia Urzędu Gminy wyznaczony zostanie pracownik (**asystent koordynatora**), odpowiedzialny z wsparcie ww. podmiotów w ich współpracy między sobą oraz realizacji powierzonych im zadań. Do jego zadań należało będzie również:

- składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację,
- przygotowywanie projektów aktualizacji Programu, w tym w szczególności wykazu projektów,
- przygotowywanie sprawozdań i raportów z realizacji Programu,
- okresowe przeglądy realizacji projektów, także in situ,
- promocja i informacja dotycząca Programu Rewitalizacji.

Ewentualnie aktualizacje Programu Rewitalizacji: w uzasadnionych przypadkach, w tym na bazie wyników monitoringu/ewaluacji, PR będzie aktualizowany na wniosek Wójta, min. 2/3 członków Komitetu Rewitalizacji lub min. 250 przedstawicieli grup interesariuszy z OR.

Tabela 16. Harmonogram rzeczowy realizacji Programu Rewitalizacji.

Działania/rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opracowywanie Programu Rewitalizacji								
Konsultowanie PR								
Informacja i promocja								
Wdrażanie PR – projekty „twarde”								
Wdrażanie PR – projekty „miękkie”								
Monitoring PR								
Aktualizacja PR								
Ewaluacja PR								

Źródło: Opracowanie własne.

Partycypacja społeczna.

Partycypacja społeczna na każdym z etapów realizacji Programu Rewitalizacji przewiduje inny stopień zaangażowania społeczności interesariuszy rewitalizacji:

- współdecydowanie – na etapie opracowywania Programu Rewitalizacji, jego wdrażania oraz monitorowania/ewaluacji,
- konsultacja – na etapie opracowywania Programu Rewitalizacji,
- informowania – na etapie diagnozy, opracowywania Programu Rewitalizacji.
- wdrażania
  - poprzez działalność Komitetu Rewitalizacyjnego
  - poprzez wsparcie finansowe i organizacyjne niektórych projektów przez zasoby pochodzące ze źródeł prywatnych (sponsoring i wolontariat).

Aktywny udział interesariuszy zapewniony będzie dzięki organizacji konsultacji społecznych oraz powołaniu Komitetu Rewitalizacyjnego, w którym ważnymi udziałowcami będą przedstawiciele społeczności zamieszkującej rewitalizowany obszar. W skład tego komitetu wchodzić będą:

- interesariusze rewitalizacji i ich przedstawiciele (mieszkańcy rewitalizowanego obszaru, sołtysi),
- przedstawiciele organizacji społecznych działających na terenie Gminy (GOPS, NGO),
- przedstawiciele władz samorządowych.

Przewidywana liczba członków Komitetu Rewitalizacyjnego to 6 – 8 osób.

Na etapie opracowywania Programu Rewitalizacji, w ramach konsultacji z mieszkańcami organizowanych przez Urząd Gminy realizowano zastosowano różne formy zbierania opinii – podczas bezpośredniego spotkania z mieszkaniami oraz za pośrednictwem Internetu. Zastosowano następujące metody zapoznania się z opiniami mieszkańców:

- debaty,
- warsztaty,
- zbieranie uwag ustnych,
- zbieranie ankiet oraz kwestionariuszy papierowych.

Fotografia 6. Zaproszenie na spotkanie konsultacyjne zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Źródło: www.klodawa.pl.

Ponadto, podczas trwania konsultacji, interesariusze mogli zgłaszać uwagi w formie pisemnej lub elektronicznej przy pomocy przygotowanych przez Urząd Gminy formularzach uwag oraz wziąć udział w ankietach. Link do ankiety zamieszczony został na stronie internetowej Gminy Kłodawa w dniu 08.12.2016 r.

Fotografia 7. Formularz ankietowy zamieszczony w Internecie na potrzeby organizacji konsultacji społecznych Programu Rewitalizacji.

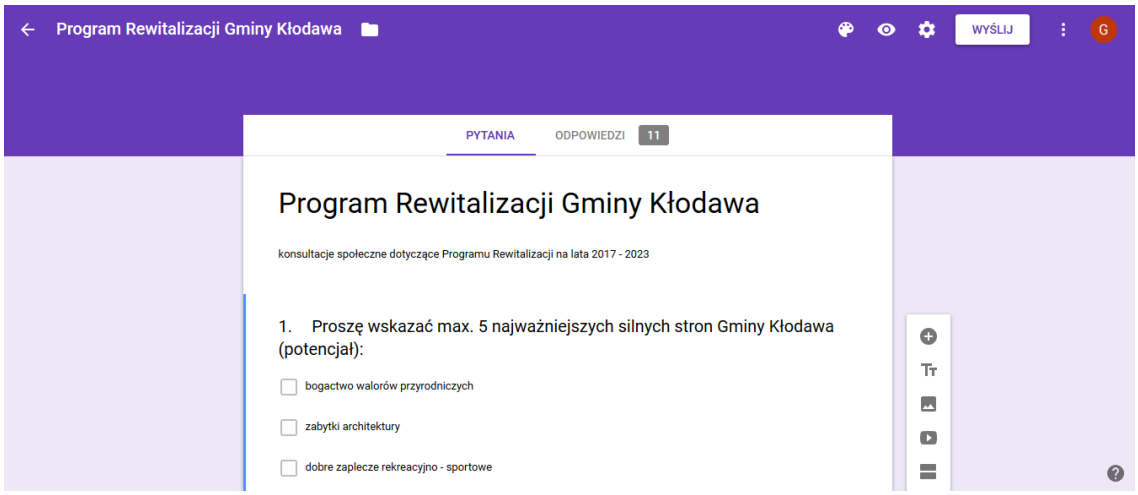

Źródło: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfcjWvz-rKSKqCs5XkSCSaQd3gc6zxtXMZm8zdwXm4gYVOaMw/viewform?usp=sf_link

W ramach partycypacji społecznej odbyło się 1 spotkanie konsultacyjne, połączone z warsztatami, dotyczące przygotowywanego Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa:

- odbyło się 31 stycznia 2017 r. o godz. 12:30 w Urzędzie Gminy Kłodawa,
- w spotkaniu wzięły udział 53 osoby (mieszkańcy, właściciele nieruchomości, osoby prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą, osoby reprezentujące jednostkę samorządu terytorialnego).

Informacja o spotkaniu konsultacyjnym oraz o zbieraniu opinii, uwag i propozycji do opracowywanego Programu Rewitalizacji zamieszczona była w na stronie internetowej Gminy Kłodawa oraz na kilkudziesięciu plakatach rozmieszczonych w różnych ogólnodostępnych i uczęszczanych punktach na terenie Gminy. W ramach spotkania, które odbyło się 31.01.2017 r. została przedstawiona prezentacja wersji roboczej Programu Rewitalizacji, która została przedstawiona jako propozycja, i do której opiniowania, przedkładania sugestii i propozycji zostali zachęceni uczestnicy spotkania. W spotkaniu konsultacyjnym wzięły udział 53 osoby.

Mieszkańcy, którzy nie mogli wziąć udziału w spotkaniu, mieli możliwość zapoznania się z propozycją PR w formie prezentacji zamieszczonej w Internecie. Tym kanałem można było również przekazać swoje uwagi. Informacje zwrotne od mieszkańców (11 ankiet w formie elektronicznej oraz 15 w formie papierowej) zostały zebrane, wnikliwie przeanalizowane, a uwagi w miarę możliwości uwzględnione w ostatecznej wersji Programu Rewitalizacji. Mieszkańcy w głównej mierze (zarówno podczas spotkania jak i w ankietach) zgłaszali pomysły nowych projektów infrastrukturalnych, które chcieliby uwzględnić w przygotowywanym Programie Rewitalizacji. Wszystkie propozycje projektów, które zlokalizowane były na obszarze rewitalizacji zostały, w wyniku konsultacji, uwzględnione w przedmiotowym Programie.

Ocenie poddano również sposób prowadzenia konsultacji – zebrane w tym pierwszym etapie uwagi dotyczące sposobu prowadzenia konsultacji, zostaną uwzględnione podczas organizacji kolejnych spotkań. Wyniki ankietyzacji przedstawiono w załączniku.

Konsultacje społeczne planuje się przeprowadzić również na etapie powoływania Komitetu Rewitalizacyjnego – jednokrotnie, oraz w trakcie i na koniec etapu wdrażana, kilkukrotnie planuje się poddać ocenie społecznej realizację założeń Programu. W załącznikach zamieszczono – wzór ankiety oraz formularz sprawozdania z podsumowania ankietyzacji.

Konsultacje w ramach aktualizacji programu

1) Konsultacje dotyczące powołania Komitetu Rewitalizacji

Przed powołaniem składu Komitetu Rewitalizacyjnego przeprowadzono w terminie od 01 października do 08 października 2019 r. konsultacje co do preferencji odnośnie składu oraz zasad wyboru członków Komitetu Rewitalizacji.
W konsultacjach zastosowano ankietę zgodnie ze wzorem zaprezentowanym w załączniku nr 2.
Ogłoszenie o badaniu ankietowym wraz z zawartym wzorem ankiety zamieszczono na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Kłodawa, w zakładce „Gminny Program Rewitalizacji" (link: http://www.klodawa.biuletyn.net/?bip=2&cid=1256&id=2846)
Formularz ankiety dostępny był również w sekretariacie Urzędu Gminy Kłodawa.
W wyznaczonym terminie do Urzędu Gminy oraz na maila urzędowego spłynęło 10 wypełnionych ankiet. Odpowiedzi mieszkańców prezentuje poniższa tabela:

Ilość głosów	W jaki sposób powinni być wybierani członkowie Zespołu ds. ds. Realizacji Programu Rewitalizacji
3	spotkanie elekcyjne
1	głosowanie online
2	głosowanie na kartach wyborczych w wyznaczonym punkcie
4	inne ... (wpisano: komisja, zgłaszanie się, każda forma)
Ilość głosów	Jakie grupy powinny reprezentować osoby wchodzący w skład Zespołu ds. ds. Realizacji Programu Rewitalizacji [można wskazać więcej niż 1 odpowiedź]
2	organizacje społeczne
1	przedsiębiorców
1	mieszkańców
2	władze samorządowe
4	inne ... (wpisano: wszystkie, wiele grup, wszystkie, wszystkie grupy)
Ilość głosów	Ile osób powinien liczyć Komitet Rewitalizacyjny
-	3 - 4
2	5 - 6
1	7-8
1	9-10
6	więcej

Ilość głosów	Ile lat powinna trwać kadencja Zespołu ds. ds. Realizacji Programu Rewitalizacji
-	rok
1	2 lata
3	4 lata
6	więcej
Ilość głosów	Proszę podać kandydata, który Pani/Pana zdaniem powinien wejść w składa Komitetu rewitalizacyjnego:
	Wpisywano: jak najwięcej mieszkańców, ktoś z rady gminy, wójt, nadleśniczy, ksiądz, sołtys, pracownicy Urzędu Gminy, przedstawiciele NGO, lokalny piłkarz, przedstawiciele lokalnego biznesu, mieszkańcy,

Reasumując zebrane informacje można stwierdzić, że mieszkańcy rekomendują, aby każda forma wybory na członka komitetu była możliwa. Wnioskują również, by jak najwięcej osób mogło się zgłosić, by nie zawężać pola wyboru członków. Chcą by jak najwięcej przedstawicieli grup społecznych mogło znaleźć się w Komitecie, a także by jak najwięcej osób się w nim ostatecznie znalazło. Zdaniem ankietowanych kadencja powinna trwać 4 lata i więcej.
W ostatnim pytaniu wpisywano grupy społeczne, lub konkretne nazwiska rekomendowanych osób.
Komitet Rewitalizacyjny został powołany przez Wójta Gminy Kłodawa zarządzeniem nr W/49/2019 z dnia 16.12.2019 r. W skład Komitetu weszło 6 osób w tym:

1) Przedstawiciel Rady Gminy – 1 osoba,
2) Pracownik Urzędu Gminy, odpowiedzialany za koordynację procesu rewitalizacji,
3) Przedstawiciel lokalnych przedsiębiorców – 1 osoba
4) Przedstawiciele organizacji pozarządowych – 2 osoby
5) Mieszkaniec – 1 osoba

Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego jak dotychczas odbyło się w dniu 20 stycznia 2020 r. W trakcie tego spotkania omówiono wnioski dotyczące dotychczasowego przebiegu procesu rewitalizacji jak i rekomendacje co do dalszych działań, w tym konieczności podjęcia działań w zakresie aktualizacji Programu Rewitalizacji.
Protokół z posiedzenia Komitetu zamieszczone został na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy w Kłodawie w zakładce ”Gminny Program Rewitalizacji”
(link: http://www.klodawa.biuletyn.net/?bip=2&cid=1256&id=2855).
Kolejne posiedzenia planowane były na początku marca i w kwietniu 2020 r. Niestety z powodu wybuchu pandemii zostały one odwołane. W związku z tym prowadzone były kilkukrotnie rozmowy konsultacyjne członków Komitetu na zasadzie zdalnej.

2) Konsultacje dot. Programu Rewitalizacji – I Etap – badanie ankietowe

W okresie od 02 stycznia do 12 stycznia 2020 r. przeprowadzono I etap działań konsultacyjnych zmierzających do oceny dotychczasowego wdrożenia Programu Rewitalizacji i sformułowania dalszych wniosków co do kierunków jego aktualizacji.

W procesie konsultacji zastosowano formularz „Ankieta konsultacji społecznych – ocena wdrażania Programu Rewitalizacji” zaprezentowany w Załączniku nr 3.
Ogłoszenie w sprawie konsultacji zamieszczono na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy w Kłodawie w zakładce ”Gminny Program Rewitalizacji”

(link: http://www.klodawa.biuletyn.net/?bip=2&cid=1256&id=2849) oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Kłodawie.
Wypełnioną ankietę można było dostarczać do Urzędu gminy Kłodawa, lub wysłać e-mailem na adres sekretariat@klodawa.pl w terminie do 12 stycznia 2020 r.
W wyznaczonym terminie do Urzędu Gminy oraz na maila urzędowego spłynęło 20 wypełnionych ankiet.
Analizując odpowiedzi mieszkańców można wysnuć następujące wnioski:

1) mieszkańcy z reguły wiedzą, jaki obszar został objęty planem rewitalizacji, w większości jednak słabo znają sam dokument,
2) wielu mieszkańców jednak na pytanie nr 1 (12 ankiet) zaznaczyło odpowiedź nr 2, że nie wiedzą jaki obszar został objęty rewitalizacją,
3) na pytanie nr 2 zdecydowana większość respondentów zaznaczyła odpowiedź „nie", lub „nie jestem pewien". Sugeruje to, iż dokument jest słabo znany mieszkańcom terenu, co wskazuje, iż należy podjąć prace w zakresie jego aktualizacji i wdrożyć kroki zmierzające do lepszej jego promocji,
4) wśród odpowiedzi na pytanie nr 3 przeważała odpowiedź „nie jestem pewien", co z kolei jest spójne z pytaniem poprzednim. Wskazuje, iż ankietowani nie do końca kojarzą temat rewitalizacji, jednak widzą, iż są prowadzone działania na terenie, gdyż w dużej mierze korzystają już z infrastruktury gminnej zrewitalizowanej,
5) mieszkańcy dość dobrze oceniają stan infrastruktury służącej do rekreacji czy stan budynków użyteczności publicznej,
6) zdania odnośnie sytuacji na rynku pracy są podzielone, zróżnicowanie wynika zapewne z faktu, z jakiej miejscowości był respondent,
7) respondenci generalnie dobrze oceniają działania rewitalizacyjne, odpowiadają na „tak", iż w ciągu ostatnich 2 lat zwiększyły się możliwości spędzania wolnego czasu, a także że zauważalny jest rozwój przedsiębiorczości,
8) praktycznie wszystkie odpowiedzi na pytanie nr 10 sugerują, iż jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu, jeśli chodzi o poprawę stanu infrastruktury technicznej.

Raport z przeprowadzonego badania ankietowego zamieszczony został na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy w Kłodawie w zakładce "Gminny Program Rewitalizacji"
(link: http://www.klodawa.biuletyn.net/?bip=2&cid=1256&id=2850).

2) Konsultacje dot. Programu Rewitalizacji – II Etap – zgłaszanie zmian i uwag

W ramach kolejnego etapu prac zmierzających do aktualizacji Programu Rewitalizacji w okresie styczeń –luty 2020 przeprowadzono kolejne działania konsultacyjne.
W dniu 21 stycznia 2020 r. zamieszczono ogłoszenie o realizacji konsultacji społecznych trwających w okresie od 21 stycznia do 28 lutego 2020 r. (ogłoszenie o wszczęciu konsultacji zamieszczono na stronie BIP Urzędu Gminy w zakładce "Gminny Program Rewitalizacji": link: http://www.klodawa.biuletyn.net/?bip=2&cid=1256&id=2856). Prace konsultacyjne polegały na przyjmowaniu opinii i uwag do aktualizacji Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa:

a) na formularzu zaprezentowanym w załączniku nr 6, który był dostępny w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Gminy (link:https://www.klodawa.pl/asp/pliki/download/2020-01-27_formularz_konsultacyjny_klodawa_stycz_2020.pdf) oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Kłodawie, lub

b) w drodze ustnej w Urzędzie Gminy lub

c) podczas przeprowadzonych spacerów studyjnych, które odbyły się w dniu 29 lutego 2020 r.(ogłoszenie o spacerze zamieszone było na stronie BIP UG w Kłodawie, Link: http://www.klodawa.biuletyn.net/?bip=2&cid=1256&id=2858) oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Kłodawie).

Zgłoszenia opinii uwag i do aktualizacji Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa można było dokonać do 28 lutego 2020 r.:

- wysyłając wypełniony formularz drogą elektroniczną,
-przekazując wypełniony czytelnie formularz w Urzędzie Gminy w Kłodawie,
- wysyłając wypełniony czytelnie formularz na adres: Urząd Gminy w Kłodawie,
- poprzez zgłoszenie ustne, które następnie pracownik Urzędu Gminy przeniósł na formę pisemną,
- w trakcie przeprowadzonego spaceru studyjnego, w trakcie którego uczestniczyli członkowie Komitetu Rewitalizacyjnego oraz chętni mieszkańcy gminy. Pracownik Urzędu Gminy sporządził notatkę dotyczącą wniosków i uwag przekazanych podczas spaceru.

Podczas konsultacji w ramach aktualizacji Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa za pomocą formularzy papierowych wpłynęły następujące uwagi i wnioski w formie pisemnej:

L.p.	Rodzaj podmiotu/osoby,/miejscowość	Propozycje w zakresie działań infrastrukturalnych	Inne propozycje zmian, uwagi
1	osoba fizyczna mieszkaniec Kłodawy	Utworzenie Centrum Usług Wspólnych	Realizacja projektów szkoleniowych dla mieszkańców gminy
2	osoba fizyczna mieszkanka Łośna	Rozbudowa/przebudowa budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Remont świetlicy wiejskiej w Łośnie	Działania realizowane na terenie świetlicy w Łośnie
3	przedsiębiorca z terenu Kłodawy	Utworzenie Centrum Przedsiębiorczości	Projekty integrujące lokalny biznes
4	osoba fizyczna mieszkanka Kłodawy	Remont ośrodka zdrowia w Kłodawie	----------
5	osoba fizyczna mieszkanka Kłodawy	Rozbudowa sali w Santocznie na centrum aktywności wiejskiej	---------
6	osoba fizyczna mieszkanka Różanek, Prezes lokalnego stowarzyszenia skupiającego mieszkańców	Wybudowanie placu zabaw i siłowni zewnętrznej przy ul. Wiśniowej i Sportowej w Różankach, Zamontowanie spowalniaczy i budowa chodnika przy ul. Lipowej w Różankach, Zakup sprzętu sportowego dla boiska sportowego w Różankach,	Zajęcia dla seniorów w Klubie Seniora w Różankach, w tym zajęcia z trenerami sportowymi i specjalistami zdrowej żywności, lekarzem, rehabilitantem i kosmetyczką, Zajęcia z nauczycielem muzyki – prowadzenie zespołu wokalnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet dostarczonych do UG w Kłodawie

Podczas spaceru studyjnego powtórzono wnioski i uwagi jakie zostały złożone już wcześniej w formie pisemnej z wykorzystaniem formularzy.

Główną przesłanką dalszych rekomendacji było możliwie maksymalne spełnienie wymogów i oczekiwań wszystkich grup interesariuszy w tym osób zgłaszających wnioski i uwagi.

W wyniku tych prac powstała wstępna lista rekomendowanych nowych przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym (tzw. projekty „twarde") i społecznym (tzw. projekty „miękkie"), o które członkowie Komitetu zaproponowali rozszerzyć Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023.

Raport z przeprowadzonego badania ankietowego zamieszczony został na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy w Kłodawie w zakładce "Gminny Program Rewitalizacji"http://www.klodawa.biuletyn.net/?bip=2&cid=1256&id=2857.

3) Konsultacje dot. Programu Rewitalizacji – III Etap

W dniu 30 marca 2020 r. ogłoszeniem Wójta Gminy Kłodawa zaproszono mieszkańców do przedstawienia opinii dotyczących projektu dokumentu pn. „Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017 – 2023 - Aktualizacja".
Ogłoszenie zamieszone było na stronie internetowej UG,
(link: http://www.klodawa.biuletyn.net/?bip=2&cid=1256&pg=0), oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Kłodawie.
Przedmiotem konsultacji było zebranie uwag, propozycji i opinii na temat projektu zaktualizowanego dokumentu pt. „Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017–2023 – Aktualizacja"
Opinie na ten temat można było przekazać w terminie do dnia 14 kwietnia 2020 r. z wykorzystaniem formularza , którego treść przedstawiona jest w Załączniku nr 7.
Uwagi zgłaszać można było na dostępnym formularzu, poprzez wskazanie konkretnych propozycji i zmian w treści projektu dokumentu, uzupełnień i doprecyzowania zapisów.
Formularz można było przesłać lub złożyć:

- w wersji elektronicznej na adres UG w Kłodawie, lub
- drogą listowną – na adres Urzędu Gminy w Kłodawie, lub
- bezpośrednio w Urzędzie Gminy w Kłodawie – poprzez wrzucenie do urny ustawionej przed głównym wejściem do budynku urzędu.

Do ogłoszenia o konsultacjach załączono w formie elektronicznej takie załączniki jak:
(link: http://www.klodawa.biuletyn.net/?bip=2&cid=1256&pg=0)
1) ogłoszenie wraz z formularzem zgłaszania opinii (Załącznik),
2) „Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017 – 2023 – Aktualizacja" – luty 2020,
3) Raport z konsultacji społecznych dotyczących aktualizacji Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023, wraz z załącznikiem,
4) Lista rekomendowanych nowych przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym i społecznym, o które proponuje się rozszerzyć Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023.

W określonym terminie nie wpłynęły do Urzędu Gminy w Kłodawie żadne uwagi i opinie.

System informacji i promocji.

Sprawny system komunikacji z odbiorcami działań rewitalizacyjnych możliwy jest dzięki sprawnej obustronnej komunikacji. W procesie realizacji Programu Rewitalizacji zagwarantowana zostanie ona dzięki utworzeniu możliwości dialogu pomiędzy podmiotami realizującymi działania rewitalizacyjne poprzez działanie Komitetu Rewitalizacyjnego, a także dzięki systemowi informacji i promocji.

Przekazywanie informacji pomiędzy organami realizującymi rewitalizację a jej interesariuszami odbywać się będzie następującymi kanałami:

- spotkania, konsultacje, debaty i warsztaty z interesariuszami prowadzone w godzinach popołudniowych,
- publikacja ogłoszeń prasowych, informacje na tablicach, plakaty,
- publikacje na stronie internetowej Urzędu Gminy, wykorzystanie poczty elektronicznej w konsultacjach społecznych,
- działania Komitetu Rewitalizacyjnego polegające na obustronnym przekazywaniu informacji pomiędzy interesariuszami rewitalizacji a pozostałymi podmiotami realizującymi Program.

13. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR.

Podmiotem odpowiedzialnym za przeprowadzenie monitoringu oraz ocenę rewitalizacji w Gminie Kłodawa będzie Komitet Rewitalizacyjny, szerzej opisany w poprzednim rozdziale. W jego skład wchodzić będą władze samorządowe Gminy Kłodawa wraz z oddelegowanymi pracownikami Urzędu Gminy oraz wybranymi podczas spotkania elekcyjnego mieszkańcami, przedsiębiorcami i innymi podmiotami funkcjonującymi na terenie Gminy Kłodawa.

Monitoring dotyczy okresu objętego Programem Rewitalizacji, czyli lat 2017-2023 i będzie prowadzony według następującego schematu:

Schemat 3. Schemat postępowania – monitoring i ocena realizacji PR w Gminie Kłodawa.

Źródło: Opracowanie własne.

Monitoring odgrywać będzie szczególną rolę w fazie realizacji, ponieważ właśnie realizacja wymaga kontroli oraz nadzorowania postępów prac nad wdrożeniem zawartych w Programie Rewitalizacji projektów.

Na bieżąco prowadzone będzie monitorowanie pozytywnych efektów osiąganych poprzez realizację projektów. Możliwe to będzie dzięki monitorowaniu stopnia osiągnięcia założonych wartości przez wybrane wskaźniki, które obrazują ilościowy postęp realizacji programu. Dadzą one obraz skuteczności wprowadzania postanowionych założeń.

Efekty prowadzenia działań w ramach Programu Rewitalizacji, to nie tylko osiągnięcie założonych rezultatów rzeczowych. Ponieważ celem programu jest pozytywny wpływ na sytuację społeczną w obszarach problemowych Gminy Kłodawa, monitoring dotyczył będzie również wskaźników społecznych, które zostały pod uwagę przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji. W wyniku działań rewitalizacyjnych problemy powodujące stan kryzysowy na wyznaczonym obszarze powinny ulegać osłabieniu, a rewitalizowany obszar stopniowo przekształcać się w nieodbiegający w problemowych kwestiach od średniej dla gminy. Jeżeli monitoring potwierdzać będzie pozytywne tendencje w osiąganiu zamierzonego efektu, oznaczało to będzie, że program należy kontynuować. Natomiast jeżeli skuteczność działań będzie niezadowalająca, sprawozdania Komitetu Rewitalizacyjnego mogą być przyczynkiem do wprowadzenia modyfikacji lub aktualizacji Programu Rewitalizacji.

Narzędzia wykorzystywane na potrzeby monitoringu zamieszczono w załącznikach. Są to formularze, które będą wykorzystane do przygotowywania sprawozdań odnoszących się zarówno do efektów rzeczowych, wyników oceny społecznej procesu wdrażania, wskaźników produktów i rezultatów rewitalizacji oraz wskaźników społecznych, których wartości przewiduje się poprawić w wyniku wdrożenia działań rewitalizacyjnych.

Ocena stopnia realizacji Programu Rewitalizacji w okresie 2017-2019 - jego skutków i efektów.

W ramach działań zmierzających do aktualizacji Programu Rewitalizacji, przeprowadzono pierwszą ocenę stopnia realizacji Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa za lata 2017-2019.

W ramach narzędzi służących do oceny poziomu i skutków realizacji Programu przeprowadzono m in. badania ankietowe, opisane w Rozdziale nr 12.

Wykorzystując formularz przedstawiony w Załączniku nr 4. „Narzędzia badania postępu rzeczowego realizacji Programu Rewitalizacji". dokonano przeglądu i analizy stopnia realizacji poszczególnych zadań rewitalizacyjnych, zdefiniowanych w pierwotnej wersji Programu.

Zakres realizacji poszczególnych zadań i osiągniętych efektów przedstawiony jest na następnych stronach.

Zrealizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne – według stanu na kwiecień 2020 r.

1)

Nazwa przedsięwzięcia	**Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu**
Typ projektu	T (techniczny)
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	Biblioteka+ - program aktywizujący młodych i promujący czytelnictwo, projekty kulturalne oraz imprezy integrujące lokalną społeczność
Obszar rewitalizacji	Kłodawa
Cel rewitalizacji	Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy w Kłodawie
Sfery oddziaływania projektów	Obszar zdegradowany w Gminie Kłodawa
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kłodawa, w szczególności obszaru rewitalizacji „Kłodawa”
Zakres przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie polegało na przebudowie starego budynku świetlicy, którego stan techniczny w dużej części kwalifikował go do wyburzenia. W wyniku przebudowy powstał nowoczesny dwukondygnacyjny obiekt wraz z nowym zagospodarowaniem terenu. W wybudowanym budynku znajduje się sala widowiskowa wraz z zapleczem scenicznym i socjalnym, sala rehabilitacyjna dla mieszkańców oraz pomieszczenia przeznaczone dla sołectwa Kłodawa. Na piętrze budynku ulokowana jest biblioteka z wyodrębnioną częścią multimedialną, a na otwartej antresoli mieści się czytelnia. W budynku znajdują się również pomieszczenia biurowe przeznaczone dla pracowników Gminnego Ośrodka Kultury. Przed obiektem wybudowano nowy parking, a boczna ściana budynku będzie pełnić rolę ekranu podczas plenerowych pokazów filmowych. Ulokowana jest tam też zewnętrzna mini scena.
Wartość projektu	9 mln zł
Osiągnięte rezultaty	Planowane pierwotnie rezultaty to: Wzrost oferty kulturalnej, wzrost liczby odwiedzin w placówkach kultury, wzrost poziomu integracji społecznej, wzrost poziomu lokalnej świadomości Obiekt został otwarty 28 lutego 2020 r. natomiast po tygodniu działalności z uwagi na ogłoszenie stanu epidemii obiekt został zamknięty. Pracownicy Gminnego Ośrodka Kultury organizują działania online np. majówka online (koncert, który obserwowało online ok. 250 osób), dzień dziecka (około 100 odwiedzających). W okresie pandemii w jednej z sal obiektu urządzono tymczasową szwalnię masek. Pracownicy i wolontariusze szyli przez 2 tygodnie maseczki ochronne dla mieszkańców, których powstało ok. 9500 szt. W działaniu tym uczestniczyło około 50 osób. Ocena osiągnięcia rezultatów będzie zatem możliwa najwcześniej na koniec 2020 r. a właściwa ocena (obejmująca okres roczny) możliwa będzie do przeprowadzenia po zakończeniu 2021 r.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Planowane: obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców
Okres realizacji	Realizacja rzeczowa w okresie marzec 2017 - luty 2020

2)

Nazwa przedsięwzięcia	**Budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą**
Typ projektu	T, PF (techniczny, przestrzenno-funkcjonalny)
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych
Obszar rewitalizacji	Kłodawa
Cel rewitalizacji	3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom
Kierunek działania	Lepsza jakość terenów publicznych
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy w Kłodawie
Sfery oddziaływania projektów	Obszar zdegradowany w Gminie Kłodawa
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kłodawa, w szczególności obszaru rewitalizacji „Kłodawa”
Zakres przedsięwzięcia	W ramach zadania wykonano przebudowę i remont ścieżki rowerowej biegnącej wzdłuż Jeziora Kłodawskiego, długość ścieżki 1 703 m, szerokość 2,0 m. Zakup i montaż 5 drewnianych tablic informacyjnych, które zamocowane zostały na początku ścieżki oraz na trasie przebiegu ścieżki w miejscach posadowienia małej architektury (ławki kosze na śmieci). Montaż oświetlenia wzdłuż ścieżki.
Wartość projektu	750 000 zł
Osiągnięte rezultaty	Przewidywane pierwotnie rezultaty to : Wzrost liczby rowerzystów odwiedzających teren Gminy, wzrost poczucia własnej wartości, przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i dorosłych, poprawa stanu bazy turystycznej w regionie Projekt został oddany do użytkowania w IV kw. 2019 r. Ocena osiągnięcia rezultatów będzie zatem możliwa najwcześniej po zakończeniu 2020 r. Należy jednak wziąć pod uwagę, że rok 2020 nie będzie wymierny z uwagi na trwającą pandemię i wielomiesięczne ograniczenia z tym związane. Właściwa ocena (obejmująca normalny okres roczny) możliwa będzie zatem do przeprowadzenia po zakończeniu 2021 r.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych
Okres realizacji	Realizacja rzeczowa w okresie sierpień 2017 – wrzesień 2019

3)

Nazwa przedsięwzięcia	**Modernizacja placów zabaw i siłowni**
Typ projektu	P-F (przestrzenno-funkcjonalny)
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych
Obszar rewitalizacji	Kłodawa, Łośno, Różanki, Wojcieszyce, Santoczno – siłownie plenerowe i place zabaw
Cel rewitalizacji	2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej, oraz 3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom
Kierunek działania	Kierunek działań: Lepsza jakość terenów publicznych
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy w Kłodawie
Sfery oddziaływania projektów	Obszar zdegradowany w Gminie Kłodawa
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kłodawa, w szczególności obszaru rewitalizacji Kłodawa, Łośno, Różanki, Wojcieszyce, Santoczno.
Zakres przedsięwzięcia	Projekt zrealizowany w następującym zakresie: 1) wykonanie siłowni zewnętrznej wraz z placem zabaw w Różankach, 2) wykonanie siłowni zewnętrznej wraz z placem zabaw w Rybakowie, 3) wykonanie siłowni zewnętrznej wraz z placem zabaw w Santocznie, 4) wykonanie siłowni zewnętrznej wraz z placem zabaw w Mironicach, 5) wykonanie siłowni zewnętrznej wraz z placem zabaw w Kłodawie przy ul. Klonowej i przy ul. Cytrynowej, 6) wykonanie siłowni zewnętrznej wraz z placem zabaw w Różankach – Szklarnia, 7) wykonanie siłowni zewnętrznej wraz z placem zabaw w Chwalęcicach,
Wartość projektu	292 000 zł
Osiągnięte rezultaty	Przewidywane pierwotnie rezultaty to: Wzrost poziomu integracji rodzinnej i społecznej, wzrost poziomu aktywności fizycznej, wzrost poziomu poczucia więzi ze społecznością lokalną, zajęcie czas co skutkuje ograniczeniem zjawisk patologicznych, spadek poziomu degradacji społecznej, wzrost poziomu zdrowego stylu życia. Według przeprowadzonych obserwacji i opinii mieszkańców zainstalowane place zabaw i siłownie spełniają swoje zadania i są zgodne z oczekiwaniami mieszkańców. Z obserwacji wynika, że praktycznie wszystkie są wykorzystywane o ile pozwala na to pogoda. Korzystają z tego zarówno dzieci, młodzież jak i dorośli – głównie mieszkańcy danych terenów. Można więc stwierdzić, że zakładane rezultaty zostały osiągnięte, jednakże z uwagi na ich niewymierność i trudno mierzalność nie da się praktycznie wykazać tego wynikami empirycznymi. Na posiedzeniu Komitetu Monitorującego jego członkowie, reprezentujący różne obszary rewitalizacji zebrali od mieszkańców i przytoczyli opinie, które wszystkie były pozytywne (w ilości ok. 20 szt.).
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Obserwacje, raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych
Okres realizacji	Realizacja w okresie listopad 2017- listopad 2018

4)

Nazwa przedsięwzięcia	**Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej**
Typ projektu	S (społeczny)
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	Nie dotyczy
Obszar rewitalizacji	Łośno – Świetlica wiejska
Cel rewitalizacji	1.Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu
Kierunek działania	Wspieranie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy w Kłodawie
Sfery oddziaływania projektów	Obszar zdegradowany Łośno
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kłodawa, w szczególności obszaru rewitalizacji „Łośno”
Zakres przedsięwzięcia	Cykliczne zajęcia aktywizacyjne organizowane dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej w Łośnie, takie np. jak: 1) Prowadzenie kółka muzycznego – ok. 15 uczestników, 2) Bal przebierańców – ok. 40 uczestników, 3) Prowadzenie kółka plastycznego – ok. 10 uczestników 4) Andrzejki – dla dzieci i młodzieży
Wartość projektu	Realizacja w ramach budżetu przeznaczonego na funkcjonowanie świetlicy.
Osiągnięte rezultaty	Przewidywane pierwotnie rezultaty to: Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby NGO działających na terenie Gminy. Według przeprowadzonych obserwacji i opinii mieszkańców realizowane zajęcia są zgodne z oczekiwaniami mieszkańców. Uczestnictwo w zajęciach jest dosyć liczne i korzystają z nich dzieci i młodzież z lokalnego terenu. Można stwierdzić, że zakładane rezultaty zostały w większości osiągnięte, jednakże z uwagi na ich niewymierność nie da się praktycznie wykazać tego wynikami empirycznymi. Na posiedzeniu Komitetu Monitorującego jego członkowie zebrali i przytoczyli opinie mieszkańców, które były pozytywne (w ilości ok. 10 szt.). Nie odnotowano rezultatu w zakresie wzrostu liczby NGO działających na terenie Gminy.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych, opinia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, KRS i inne rejestry
Okres realizacji	rok 2019 (od stycznia do grudnia)

5)

Nazwa przedsięwzięcia	**Organizacja festynów typu „stop przemocy", „stop używkom"**
Typ projektu	S (społeczny)
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego"	Nie dotyczy
Obszar rewitalizacji	Kłodawa, Wojcieszyce
Cel rewitalizacji	3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom
Kierunek działania	Kierunek działań: Wspieranie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy w Kłodawie
Sfery oddziaływania projektów	Obszar zdegradowany Kłodawa i Wojcieszyce
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kłodawa, w szczególności obszaru rewitalizacji „Kłodawa" i „Wojcieszyce"
Zakres przedsięwzięcia	Działania w zakresie edukacji typu „stop przemocy" i „stop używkom" realizowane są w ramach zajęć szkolnych i przedszkolnych, prowadzonych w szkołach i przedszkolach w Kłodawie i Wojcieszycach. Zajęcia prowadzone są głównie przez policjantów (dzielnicowych). Realizacja odbywa się cyklicznie, każdego roku dla kolejnych grup i roczników dzieci. Z uwagi na powyższe nie było sensu i potrzeby powielania niniejszych zajęć na terenie świetlic wiejskich.
Wartość projektu	Działania realizowane w ramach zajęć szkolnych i przedszkolnych. Bez dodatkowego budżetu.
Osiągnięte rezultaty	Przewidywane pierwotnie rezultaty to: Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby NGO działających na terenie Gminy, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych. Według przeprowadzonych obserwacji i opinii nauczycieli i opiekunów prowadzone zajęcia realizowane zajęcia są zgodne z oczekiwaniami dzieci i ich rodziców/opiekunów. Uczestnictwo w zajęciach jest liczne i korzystają z nich dzieci i młodzież uczęszczające do szkół i przedszkoli, (czyli prawie wszystkie). Można stwierdzić, że zakładane rezultaty zostały w większości osiągnięte, jednakże z uwagi na ich niewymierność nie da się praktycznie wykazać tego wynikami empirycznymi. Na posiedzeniu Komitetu Monitorującego jego członkowie zebrali i przytoczyli opinie nauczycieli, które były pozytywne. Nie odnotowano rezultatu w zakresie wzrostu liczby NGO działających na terenie Gminy.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych, opinia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Okres realizacji	Lata 2018, 2019 (poza okresem wakacyjnym)

6)

Nazwa przedsięwzięcia	**Projekt promujący aktywny wpływ rodziców na wychowanie dzieci**
Typ projektu	S (społeczny)
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	Nie dotyczy
Obszar rewitalizacji	Kłodawa
Cel rewitalizacji	3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom
Kierunek działania	Kierunek działań: Wspieranie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy w Kłodawie
Sfery oddziaływania projektów	Obszar zdegradowany Kłodawa
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kłodawa, w szczególności obszaru rewitalizacji „Kłodawa”
Zakres przedsięwzięcia	Projekty realizowane są w przedszkolach w Kłodawie i w Różankach, gdzie rodzice są aktywnie włączani w życie przedszkolne i biorą cyklicznie udział w zajęciach wychowawczych.
Wartość projektu	Realizacja w ramach budżetów przedszkoli. Bez dodatkowego budżetu.
Osiągnięte rezultaty	Przewidywane pierwotnie rezultaty to: Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, świadome rodzicielstwo, zapobieganie podstawowym błędom wychowawczym, promocja wspólnie spędzonego czasu, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych. Według przeprowadzonych obserwacji i opinii nauczycieli i opiekunów przedszkolnych prowadzone zajęcia wspólnie z rodzicami są zgodne z oczekiwaniami dzieci i ich rodziców/opiekunów. Uczestnictwo w cyklicznych zajęciach ze strony rodziców jest dość liczne. Można stwierdzić, że zakładane rezultaty zostały w większości osiągnięte, jednakże z uwagi na ich niewymierność nie da się praktycznie wykazać tego wynikami empirycznymi. Na posiedzeniu Komitetu Monitorującego jego członkowie zebrali i przytoczyli opinie nauczycieli przedszkolnych, które były pozytywne.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych, opinia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, opinie GOPS (asystent rodziny)
Okres realizacji	Lata 2018, 2019 (poza okresem wakacyjnym)

7)

Nazwa przedsięwzięcia	**Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych**
Typ projektu	S (społeczny)
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	Nie dotyczy
Obszar rewitalizacji	Kłodawa, Wojcieszyce, Łośno, Różanki, Santoczno
Cel rewitalizacji	3.Promocja zdrowego stylu życia i zapobieganie patologiom
Kierunek działania	Kierunek działań: Wspieranie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy w Kłodawie
Sfery oddziaływania projektów	Obszar zdegradowany Kłodawa, Wojcieszyce, Łośno, Różanki, Santoczno
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kłodawa, w szczególności obszarów rewitalizacji Kłodawa, Wojcieszyce, Łośno, Różanki, Santoczno
Zakres przedsięwzięcia	Zajęcia realizowane są systematycznie poprzez lokalne kluby i sekcje sportowe w takich dyscyplinach jak: - piłka nożna – dla dzieci, młodzieży i dorosłych, - sporty wodne w ramach wake park – dla młodzieży, - koszykówka - dla dzieci, młodzieży i dorosłych, - brydż sportowy – dla młodzieży i dorosłych. Zajęcia prowadzone są w ramach klubów i sekcji sportowych z wykorzystaniem obiektów na terenie wszystkich obszarów rewitalizacji tj. Kłodawy, Łośna, Różanek, Wojcieszyc i Santoczna.
Wartość projektu	Dofinansowywanie w kwocie łącznej 120 tys. rocznie lokalnych klubów i sekcji sportowych.
Osiągnięte rezultaty	Przewidywane pierwotnie rezultaty to: Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi, promocja wspólnie spędzonego czasu, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych i sportowych, wzrost znaczenia klubów sportowych działających na terenie Gminy. Według przeprowadzonych obserwacji i opinii nauczycieli i trenerów prowadzone zajęcia są zgodne z oczekiwaniami dzieci, młodzieży i dorosłych. Uczestnictwo w zajęciach są liczne, grupy i sekcje są praktycznie kompletne. Można stwierdzić, że zakładane rezultaty zostały w osiągnięte, jednakże z uwagi na ich niewymierność nie da się praktycznie wykazać tego wynikami empirycznymi. Na posiedzeniu Komitetu Monitorującego jego członkowie zebrali i przytoczyli opinie nauczycieli i trenerów, które były pozytywne (w liczbie ok. 10 sztuk).
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie lekarzy lokalnych, opinia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, opinie GOPS i GOK
Okres realizacji	2018, 2019 (poza okresem wakacyjnym)

8)

Nazwa przedsięwzięcia	**Powstanie Klubu Integracji Społecznej**
Typ projektu	S (społeczny)
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	Nie dotyczy
Obszar rewitalizacji	Planowany: Kłodawa Wykonany: Różanki
Cel rewitalizacji	1. Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu
Kierunek działania	Kierunek działań: Wspieranie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy w Kłodawie
Sfery oddziaływania projektów	Obszar zdegradowany Kłodawa i Różanki
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kłodawa, w szczególności obszarów rewitalizacji Kłodawa
Zakres przedsięwzięcia	Powstały dwa kluby Senior + tj. w miejscowości Santocko (poza obszarem zdegradowanym) w miesiącu grudzień 2018 roku oraz w miejscowości Różanki w grudniu 2019 r. W planach zgodnie z podpisaną umowa jest powstanie kolejnego klubu tj. w miejscowości Chwalęcice (poza obszarem zdegradowanym) – przewidywane uruchomienie w miesiącu grudzień 2020. W miejscowości Kłodawa klub seniora funkcjonuje z kolei w ramach Gminnego Ośrodka Kultury, w nowo wybudowanej siedzibie w Kłodawie przy ul. Jeziornej. Nie ma więc potrzeby tworzenia nowej, odrębnej struktury. W ramach powstałych klubów realizowane są systematycznie i cyklicznie różnorakie zajęcia dla osób starszych i wykluczonych w postaci, kursów, szkoleń, warsztatów itp.
Wartość projektu	Budżet w ramach Programu Senior +, realizowanego przez Ministerstwo Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej: 57 tys. zł – Santocko, Różanki - 112 tys. zł, Planowany dla miejscowości Chwalęcice - 149 tys. zł.
Osiągnięte rezultaty	Przewidywane pierwotnie rezultaty to: Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, promocja czytelnictwa, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby NGO działających na terenie Gminy, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych. Według przeprowadzonych obserwacji i opinii opiekunów grup i animatorów prowadzone zajęcia są zgodne z oczekiwaniami seniorów. Uczestnicy w każdej z lokalizacji są dość liczni. Można stwierdzić, że zakładane rezultaty zostały w osiągnięte, jednakże z uwagi na ich niewymierność nie da się praktycznie wykazać tego wynikami empirycznymi. Na posiedzeniu Komitetu Monitorującego jego członkowie zebrali i przytoczyli opinie opiekunów grup i animatorów, które były pozytywne.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie GOPS
Okres realizacji	2018, 2019, 2020 r.

9)

Nazwa przedsięwzięcia	**Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w przedszkolu w Różankach**
Typ projektu	S (społeczny)
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	Nie dotyczy
Obszar rewitalizacji	Różanki
Cel rewitalizacji	1.Poprawa dostępności i jakości oferty społecznej – wspieranie aktywności społecznej mieszkańców oraz zapobieganie wykluczeniu
Kierunek działania	Kierunek działań: Wspieranie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy w Kłodawie
Sfery oddziaływania projektów	Obszar zdegradowany Różanki
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kłodawa, w szczególności obszaru rewitalizacji Różanki
Zakres przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia utworzono nowy Oddział w przedszkolu w Różankach dla 25 dzieci. Przeprowadzono również kursy i szkolenia dla nauczycieli procujących w nowym Oddziale.
Wartość projektu	147 tys. (w tym dofinasowanie z PO Lubuskie 2020 – 125 tys. zł.).
Osiągnięte rezultaty	Przewidywane pierwotnie rezultaty to: Wzrost poziomu integracji społecznej, przeciwdziałanie patologiom, narkomanii i alkoholizmowi wśród dzieci, promocja czytelnictwa, większa liczba akcji aktywizujących mieszkańców, wzrost jakości oferty kulturalnej w regionie, wzrost liczby NGO działających na terenie Gminy, wzrost liczby organizowanych festynów i innych imprez promocyjnych. Według przeprowadzonych obserwacji i opinii nauczycieli i opiekunów przedszkolnych prowadzony oddział przedszkolny spełnia oczekiwania dzieci i ich rodziców/opiekunów. Oddział jest w całości wykorzystany, grupa przedszkolna jest kompletnie obsadzona. Można stwierdzić, że zakładane rezultaty zostały osiągnięte, jednakże z uwagi na ich niewymierność lub trudno mierzalność nie da się praktycznie wykazać tego wynikami empirycznymi. Na posiedzeniu Komitetu Monitorującego jego członkowie zebrali i przytoczyli opinie nauczycieli przedszkolnych i rodziców dzieci, które były w całości pozytywne.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Raporty, zdjęcia, opinie mieszkańców, opinie wychowawców przedszkolnych
Okres realizacji	Uruchomienie oddziału nastąpiło w miesiącu wrześniu 2017 r.

Uwzględniając przedstawione wcześniej przedsięwzięcia zrealizowane, odniesiono się również do przedsięwzięć/projektów niezrealizowanych, przedstawiając przyczyny i genezę dotychczasowego nie wykonania projektów.

Projekty rewitalizacyjne niezrealizowane – według stanu na kwiecień 2020 r.

1)

Nazwa przedsięwzięcia	**Remont świetlicy wiejskiej w Łośnie**
Przyczyna niezrealizowania	Brak środków finansowych. Realizacja przez gminę innych, dużych projektów infrastrukturalnych w minionym okresie.
Planowane zamierzenia	Aktualnie realizowane są prace przygotowawcze tj. zlecono inwentaryzację obiektu. Prowadzone są wstępne rozmowy z biurem projektowym na temat możliwości technologicznych i sposobu w jak można zaprojektować remont tego obiektu. Po zakończeniu uzgodnień przewiduje się zlecenie wykonania dokumentacji projektowej, co jednakże w związku z aktualną sytuacją pandemiczną (utrata przychodów budżetowych) może nastąpić dopiero w roku 2021.

2)

Nazwa przedsięwzięcia	**Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa**
Przyczyna niezrealizowania	Wystąpiły problemy z własnością terenu na którym planowano realizację inwestycji. Po przeanalizowaniu struktury własnościowej okazało się, że Gmina Kłodawa dysponuje jedynie częścią terenu a znaczna część jest własnością prywatną. W związku z tym podjęto negocjacje z prywatnymi właścicielami w zakresie ewentualnego wykupu działek przez Gminę. Na razie negocjacje są bezskuteczne, gdyż właściciele nie wyrazili chęci sprzedaży.
Planowane zamierzenia	Przewiduje się przeprowadzenie kolejnej tury negocjacji z prywatnymi właścicielami terenu co potrwa do końca 2020 r.. Jeżeli nie przyniosą one skutków, w roku 2021 przewiduje się podjęcie decyzji co do ewentualnej zmiany lokalizacji przedsięwzięcia lub też rezygnacji z inwestycji.

3)

Nazwa przedsięwzięcia	**Biblioteka+, program aktywizujący młodych i promujący czytelnictwo, projekty kulturalne oraz imprezy integrujące lokalną społeczność.**
Przyczyna niezrealizowania	Brak środków finansowych. Gmina złożyła wniosek o dofinansowanie projektu w ramach programu ministerialnego „Biblioteka+ Infrastruktura bibliotek”. Wniosek jednakże nie uzyskał dofinansowania.
Planowane zamierzenia	Gminna Biblioteka Publiczna w Kłodawie uzyskała nową siedzibę w Gminnym Centrum Kultury w Kłodawie przy ul. Jeziornej. Uruchomiono nowe sale i czytelnię multimedialną. Powiększył się też księgozbiór, nowe tytuły zakupiono ze środków innych programów takich jak Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej oraz Fundacji Orange. Dzięki nowej siedzibie, atrakcyjnym salom i stale powiększającej się liczbie zbiorów następowały już pierwsze symptomy wzrostu zainteresowania czytelnictwem. Niestety w marcu 2020 roku z uwagi na wybuch pandemii działalność biblioteki została zawieszona. W przyszłości o ile zostaną np. uruchomione nowe programy ministerialne dot. rozwoju bibliotek publicznych, przewiduje się aplikowanie o środki na dalsze wyposażenie biblioteki.

Podsumowując zakres i poziom zrealizowanych i niezrealizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych można stwierdzić, że :

1) w ujęciu ilościowym zostało zrealizowanych 9 z 12 projektów co stanowi 75 % poziomu realizacji,
2) w ujęciu wartościowym zrealizowano projekty o wartości ok. 10,54 mln zł co stanowi 79,2 % sumy kosztów przewidywanych pierwotnie.

Obliczenie w tym zakresie przedstawia poniższa tabela:

Tabela – wykonanie wartościowe przedsięwzięć z Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023.

L.p.	Tytuł przedsięwzięcia	Koszt planowany	Koszt wykonany	Projekt niezrealizowany
1	Remont świetlicy wiejskiej w Łośnie	500 000,00		500 000,00
2	Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa	300 000,00		300 000,00
3	Budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2 000 000,00	750 000,00	
4	Modernizacja placów zabaw i siłowni	200 000,00	292 000,00	
5	Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu	9 600 000,00	9 000 000,00	
6	Zajęcia aktywizujące dla dzieci i młodzieży w świetlicy wiejskiej w Łośnie	50 000,00	0,00	
7	Biblioteka+, program aktywizujący młodych i promujący czytelnictwo, projekty kulturalne oraz imprezy integrujące lokalną społeczność	250 000,00		250 000,00
8	Organizacja festynów typu „stop przemocy", „stop używkom	30 000,00	0,00	
9	Projekt promujący aktywny wpływ rodziców na wychowanie dzieci	20 000,00	0,00	
10	Projekty sportowe dla różnych grup wiekowych	40 000,00	240 000,00	
11	Powstanie Klubu Integracji Społecznej	200 000,00	112 000,00	
12	Utworzenie nowego oddziału przedszkolnego w Różankach	120 000,00	147 000,00	
	Razem	**13 310 000,00**	**10 541 000,00**	**1 050 000,00**
	Procent realizacji	**100,00%**	**79,20%**	**7,89%**

Źródło: dane z UG w Kłodawie, obliczenia własne

Dodatkowo analizując poziom realizacji Programu Rewitalizacji za okres 2017 -2019 można się odnieść do poziomu wykonania wskaźników produktu i rezultatu a także wskaźników społecznych

Analizę i prezentację stopnia wykonania wskaźników przeprowadzono z wykorzystaniem formularza określonego w załączniku nr 5 „Ocena efektów realizacji Programu Rewitalizacji".

Osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu Programu Rewitalizacji za okres 2017-2019 przedstawiają się następująco:

Wskaźnik	Wartość docelowa z PR	Osiągnięta wartość w roku 2019
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	80	65
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	21,31 km2	21,31 km2
Liczba modernizowanych/budowanych obiektów infrastruktury na rewitalizowanych obszarach	8	7
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	400	ok. 300
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	3000	1895 –mieszkańcy (wg danych na 2019) oraz ok. 1500 osób przyjezdnych (turystów)
Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji	500	653 (wg danych na 06.2019)
Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	16	10
Liczba osób, które podjęły pracę w wyniku zrealizowanych projektów	10	2
WNIOSKI	---------	W akapicie poniżej

Osiągnięte wartości wskaźników społecznych Programu Rewitalizacji za okres 2017-2019 przedstawiają się następująco:

Wskaźnik	Wartość początkowa	Osiągnięta wartość w roku 2019
Stosunek liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	0,66%	0,09% (wg danych o bezrobociu za 2019 r.)
Liczba udokumentowanych przypadków występowania przemocy w rodzinie na danym obszarze na 1000 mieszkańców	1,57%	1,44% (wg danych o przestępstwach w rodzinie za 2019 r.)
Udział liczby osób z uzależnieniami względem liczby osób bezrobotnych na danym obszarze	2,14%	Brak danych za 2019 r.
Udział liczby gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	20,41%	Brak danych za 2019 r.
Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	TAK	Wg danych za 2017 i 2018 ZS w Kłodawie uzyskał wyniki lepsze niż średnia w województwie natomiast ZS w Różankach poniżej średniej. Za rok 2019 brak porównywalnych danych z uwagi na likwidację gimnazjów i brak egzaminów dla 6-klasistów. Część uczniów przystąpiła do egzaminu 8-klasistów
Liczba rodzin, które zgłosiły się o pomoc z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	11%	7,13% (wg danych za 2019 r.)

Podsumowanie oceny stopnia i efektów realizacji Programu Rewitalizacji za okres 2017-2019 wraz z wnioskami co do kierunków aktualizacji.

Uwzględniając przedstawione zestawienia należy stwierdzić, że stopień zrealizowania przedsięwzięć w ramach Programu Rewitalizacji gminy Kłodawa, uchwalonego w roku 2017 można uznać za bardzo wysoki, pomimo, że minęły praktycznie dwa lata jego realizacji.

Efekty realizacji w wymiarze rzeczowym są zrealizowane w 75-80%. Tylko trzy przedsięwzięcia nie zostały zrealizowane. W tym jedno z nich może nie być z powodów formalnych możliwe do realizacji (Zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa). W związku z tym pozostaje do realnej realizacji jeden projekt o charakterze infrastrukturalnym tj. remont świetlicy wiejskiej w Łośnie. Z kolei jeden projekt o charakterze społecznym, choć nie został literalnie zrealizowany, to zamiennie zrealizowano szereg działań zmierzających do poprawienia jakości usługi bibliotecznej i usług pochodnych. Biblioteka w Kłodawie zyskała nową, nowoczesną i przestronną siedzibę, księgozbiory są systematycznie powiększane i odnawiane dzięki innym zewnętrznym środkom.

Uwzględniając poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu również można stwierdzić, że są one w przeważającej mierze zrealizowane. Pozostaje stosunkowo niewielki poziom do wykonania realizacji, stąd też pojawia się tu realny obszar rozszerzenia Programu.

Z kolei w zakresie wskaźników społecznych część z nich wykazuje duży poziom realizacji, natomiast część nie jest na aktualnym etapie oceny możliwa do weryfikacji. Można zatem stwierdzić, że choć poziom tych wskaźników już można uznać za zadowalający to jednak istnieją jeszcze obszary na które należałoby położyć nacisk w dalszej realizacji programu.

Uwzględniając powyższe należy zauważyć, że osiągnięty stopień wykonania Programu Rewitalizacji w okresie zaledwie dwóch lat jest wysoce satysfakcjonujący wskazując jednocześnie potrzebę aktualizacji na następny okres realizacji tj. lata 2020-2023. Przyszła perspektywa jest jeszcze dość długa tj. 2,5 roku co umożliwia realnie postawienie i zrealizowanie kolejnych zadań.

Aktualizacja ta zalecana w obszarze przyszłych przedsięwzięć inwestycyjnych, zarówno na poziomie projektów o charakterze technicznym (T), przestrzenno-funkcjonalnym (PF) jak i społecznym.

Z zakresu projektów infrastrukturalnych (technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych) do realizacji pozostał w zasadzie tylko jeden projekt, a zważywszy na przewidywany okres przyszłej realizacji Programu istnieje potencjalna możliwość podjęcia i zrealizowania przynajmniej kilku przedsięwzięć rocznie a do końca realizacji Programu nawet w ilości do 10. Obszar realizacji i oddziaływania dotyczyć powinien głównych celów Programu tj. obiektów spełniających funkcje w zakresie usług kulturalnych, społecznych, aktywności zawodowej i społecznej, przeciwdziałaniu wykluczeniom.

Równie ważne jest dalsza realizacja wspomagających projektów miękkich o charakterze społecznym w ilości 2-3 rocznie. Powinny one dotyczyć zarówno dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych przy czym wskazane by było przestrzenne skorelowanie ich realizacji z infrastrukturą już powstałą w ramach procesów rewitalizacyjnych jak i przewidywaną do powstania.

Pozostawienie Programu bez aktualizacji spowoduje faktyczną stagnację w zakresie procesów rewitalizacyjnych w Gminie Kłodawa. Pozostałe do wykonania pierwotnie planowane przedsięwzięcia nawet w przypadku ich realizacji w niewielkim stopniu wpłyną już na ostateczne efekty rewitalizacyjne.

Załącznik 1. Wyniki konsultacji społecznych – etap przygotowania Programu Rewitalizacji – ankieta elektroniczna

1. Proszę wskazać max. 5 najważniejszych silnych stron Gminy Kłodawa (potencjał):

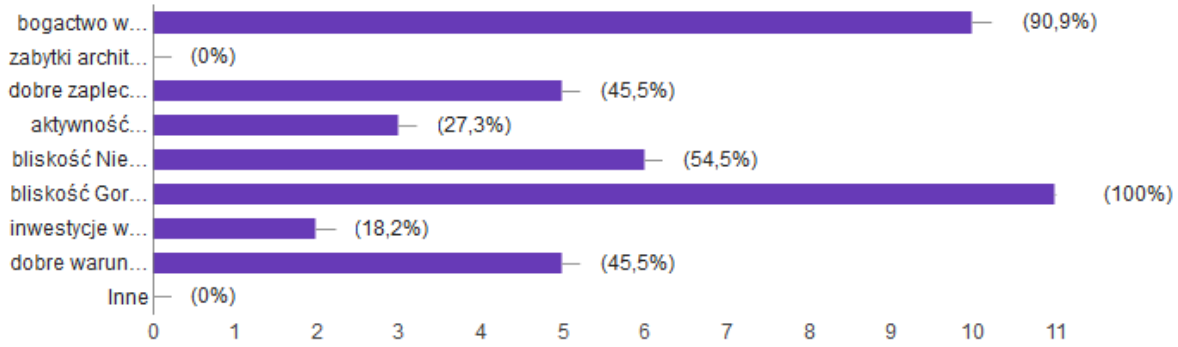

- bogactwo walorów przyrodniczych
- zabytki architektury
- dobre zaplecze rekreacyjno – sportowe
- aktywność mieszkańców gminy
- bliskość Niemiec
- bliskość Gorzowa Wielkopolskiego
- inwestycje w infrastrukturę techniczną na terenie gminy
- dobre warunki do prowadzenia działalności gospodarczej

  inne……

2. Proszę wskazać max. 5 najważniejszych szans dla Gminy Kłodawa:

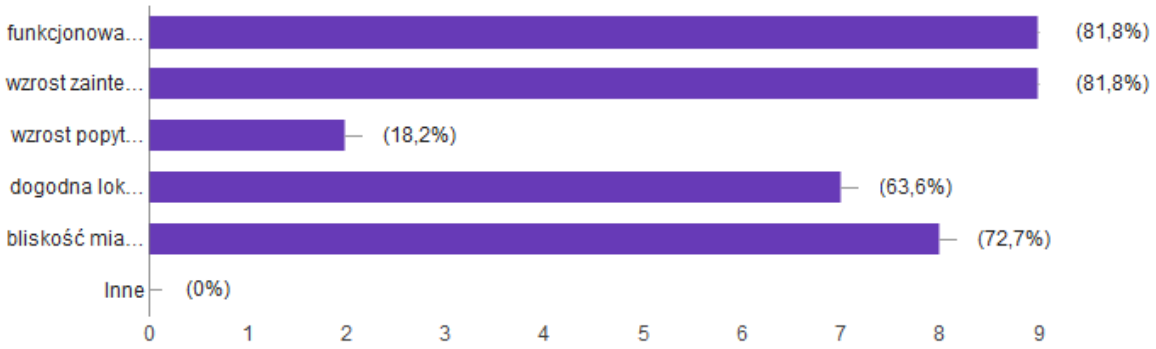

- funkcjonowanie strefy ekonomicznej
- wzrost zainteresowania wypoczynkiem na terenach wiejskich
- wzrost popytu na produkty rolne
- dogodna lokalizacja, rozwój współpracy transgranicznej
- bliskość miasta - rozwój budownictwa mieszkaniowego

  inne……

3. Proszę wskazać max. 5 największych słabości Gminy Kłodawa (problemy):

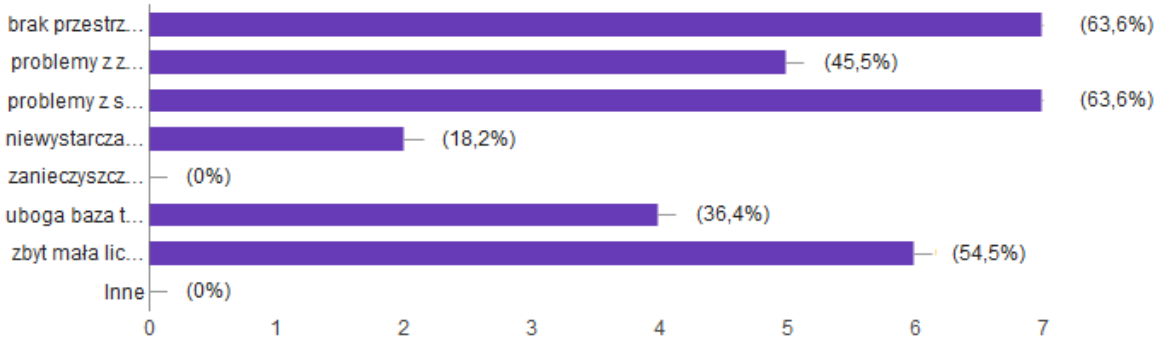

- brak przestrzeni publicznej wysokiej jakości
- problemy z zachowaniem ładu przestrzennego i estetyki miejscowości
- problemy z stanem technicznym bądź niewystarczającą liczbą dróg, chodników, ścieżek rowerowych, parkingów
- niewystarczający dostęp do kultury i usług społecznych
- zanieczyszczenie środowiska
- uboga baza turystyczna
- zbyt mała liczba miejsc w przedszkolach i żłobkach
  inne….

4. Proszę wskazać max. 5 najważniejszych zagrożeń dla Gminy Kłodawa:

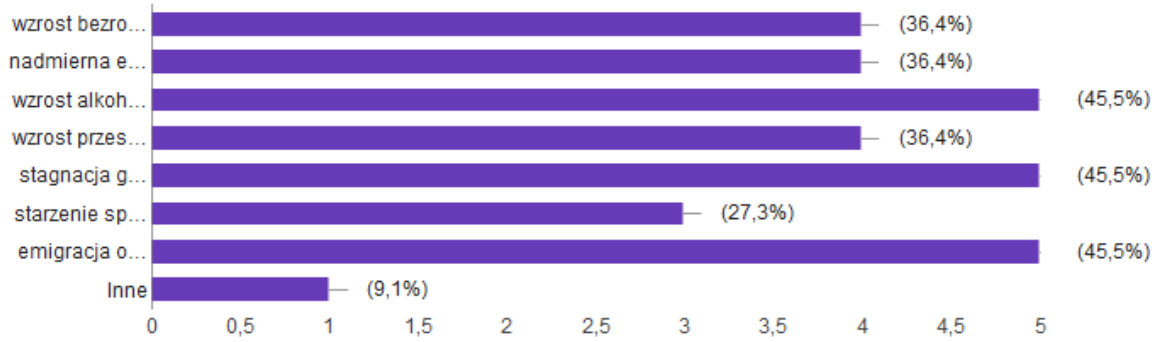

- wzrost bezrobocia
- nadmierna eksploatacja lasów
- wzrost alkoholizmu
- wzrost przestępczości
- stagnacja gospodarcza
- starzenie społeczeństwa
- emigracja osób w wieku produkcyjnym
  inne …….

5. Czy Pan/Pani zgadza się z wyznaczonym obszarem zdegradowanym na terenie Gminy, który obejmuje obręby: Santoczno, Rybakowo, Różanki, Wojcieszyce, Łośno, Kłodawa.

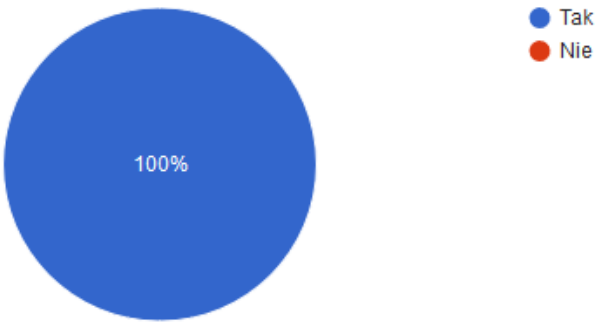

Jeżeli nie, proszę uzasadnić.

Na razie nie ma odpowiedzi na to pytanie.

6. Czy Pan/Pani zgadza się z wyznaczonym obszarem rewitalizacji na terenie Gminy, który obejmuje tereny znajdujące się w obrębach: Santoczno, Różanki, Wojcieszyce, Łośno, Kłodawa.

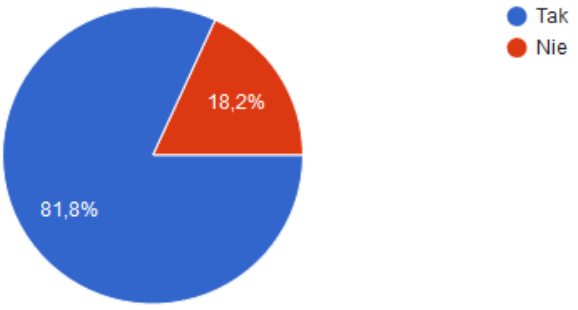

Jeżeli nie, proszę uzasadnić.

Trudno w tej skali odczytać mapę, nie wiem tak na prawdę jaki obszar jest wyznaczony!!!!!!!!!

7. Czy Pan/Pani zgadza się z następującymi proponowanymi działaniami rewitalizacyjnymi: a) działania prospołeczne i kulturalne na bazie infrastruktury budynków sakralnych w Santocznie, Wojcieszycach i Różankach, b) budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Kłodawskiego, c) remont świetlicy wiejskiej w Łośnie, d) organizacja różnych zajęć aktywizujących w zmodernizowanej świetlicy, e) zagospodarowanie centrum miejscowości Kłodawa (skwer 700-lecia), f) modernizacja placów zabaw i siłowni na obszarze rewitalizacji, g) rozwój oferty biblioteki w Kłodawie

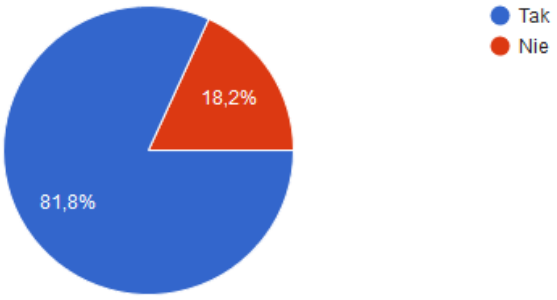

Jeżeli nie, proszę uzasadnić

Większy nacisk postawiłbym na infrastrukturę (nakładki na drogi, drogi rowerowe, chodniki).

Trudno to ocenić, nie znając obszaru rewitalizacji - vide poprzednie pytanie. Chciałabym żeby w ramach przedsięwzięć zostały uwzględnione działania zakładające powstanie przestrzeni publicznych integrujących mieszkańców na os. Marzeń.

8. Do której z poniższych grup Pan/Pani należy? (można wybrać więcej niż 1 odpowiedź):

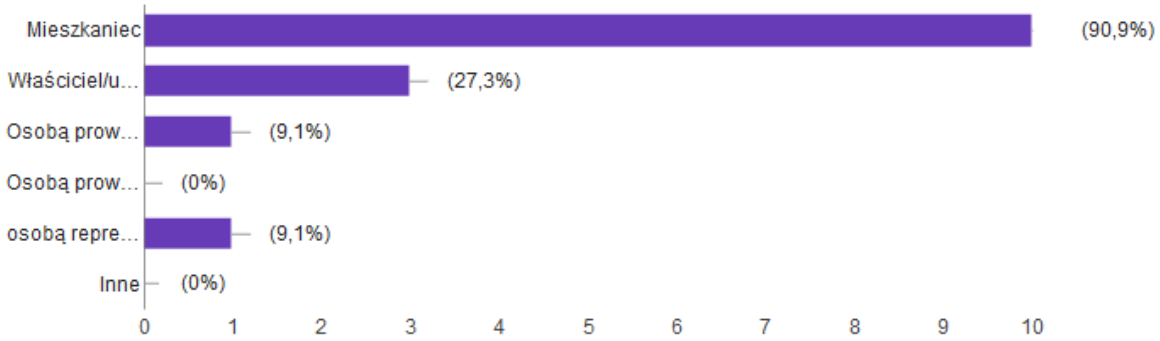

- Mieszkaniec
- Właściciel/użytkownik wieczysty/zarządzający nieruchomością

- Osobą prowadzącą lub zamierzającą prowadzić działalność gospodarczą
- Osobą prowadzącą lub zamierzającą prowadzić działalność społeczną
- Osobą reprezentującą jednostkę samorządu terytorialnego
  inne …….

9. Proszę podać obręb, którego jest Pani/Pan mieszkańcem

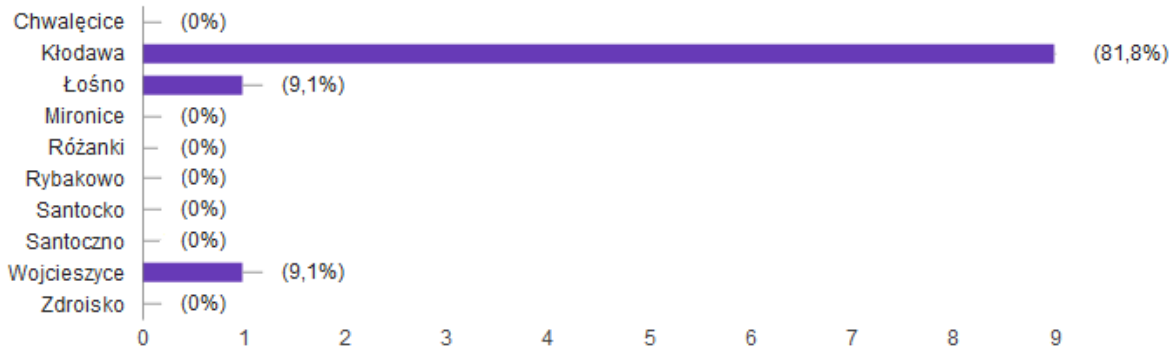

10. Proszę podać obręb, w którym jest Pani/Pan właścicielem/użytkownikiem wieczystym/zarządzającym nieruchomością.

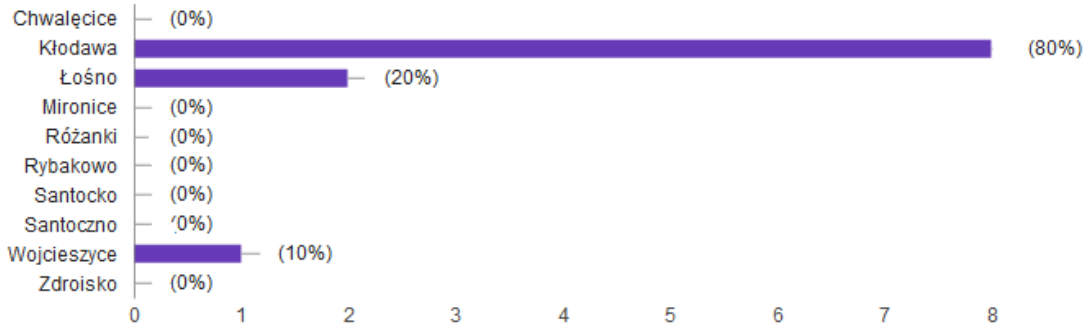

11. Proszę podać obręb, w którym Pani/Pan prowadzi lub zamierza prowadzić działalność gospodarczą

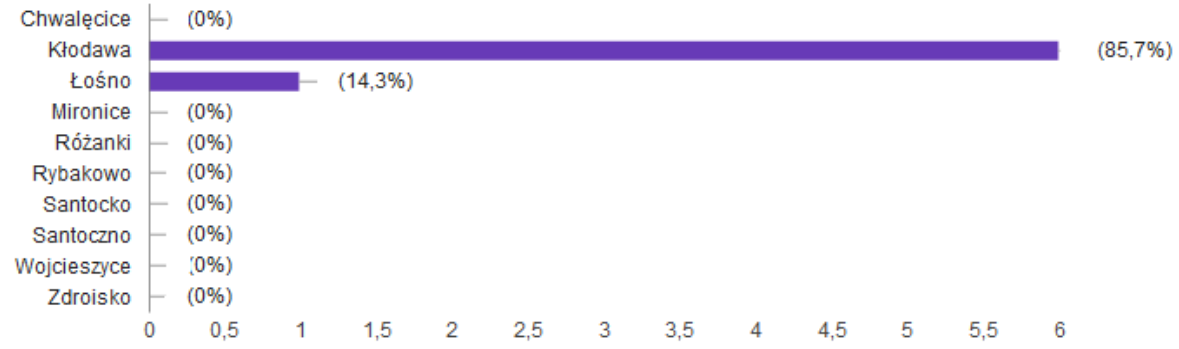

12. Proszę podać obręb, w którym mieści się jednostka, którą Pani/Pan reprezentuje.

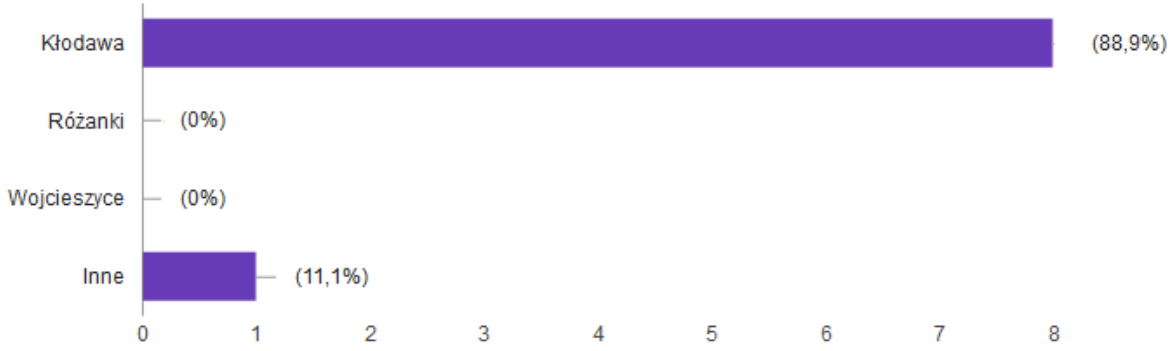

13. Proszę podać swoją płeć

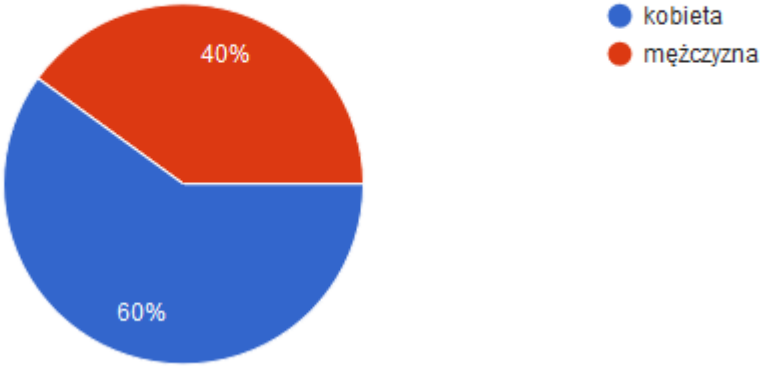

14. Proszę podać swój wiek

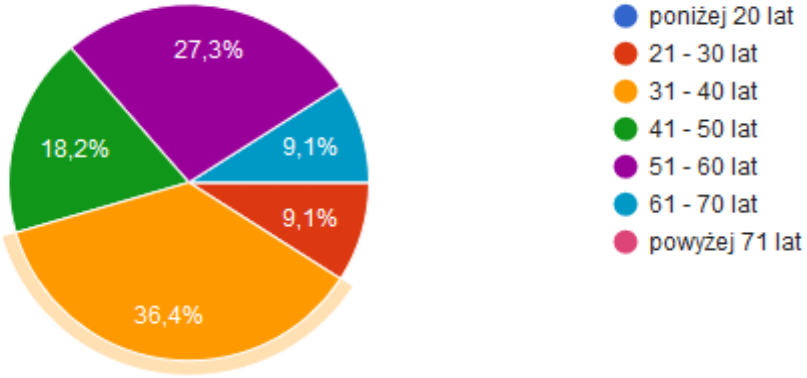

15. Skąd chciał(a)by Pan(i) czerpać informacje o programie rewitalizacji i działaniach związanych z opracowaniem tego programu? [można wskazać więcej niż 1 odpowiedź]:

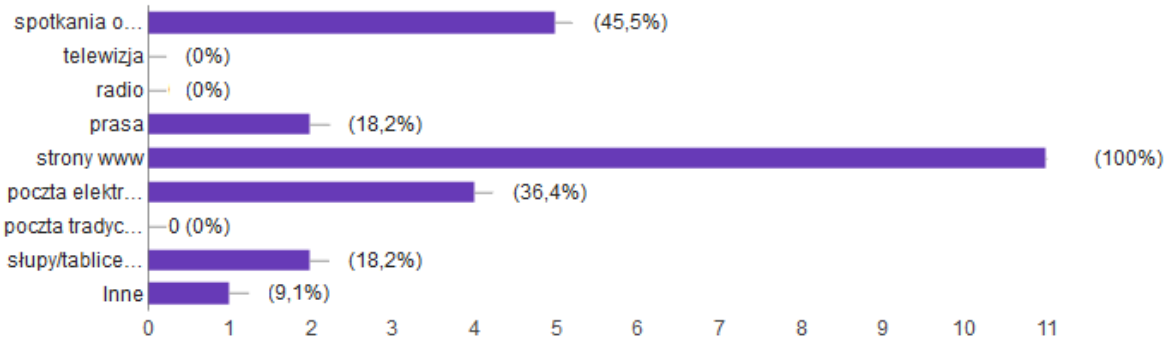

- spotkania osobiste
- telewizja
- radio
- prasa
- strony www
- poczta elektroniczna
- poczta tradycyjna
- słupy/tablice ogłoszeniowe
  inne ……..

16. Jak ocenia Pani/Pan prowadzone na potrzebę programu rewitalizacji konsultacje społeczne?

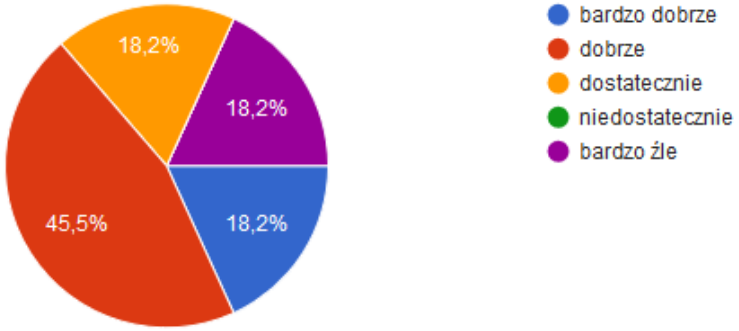

17.Co zmienił(a)by Pani/Pan w prowadzonych na potrzeby programu rewitalizacji konsultacjach społecznych?

Kompetentne osoby , profesjonalne przygotowanie, zero polityki
godzinę spotkań, jest zbyt wczesna
Informacja o spotkaniu powinna ukazać się wcześniej niż 4 dni przed spotkaniem. Spotkanie powinno być zorganizowane w porze umożliwiającej udział w nim osobom pracującym tj najwcześniej o 17:00. Hasło "Twój głos jest ważny" w tym kontekście brzmi jak kpina z mieszkańców!

Załącznik 2. Ankieta konsultacji społecznych – powołanie Komitetu Rewitalizacyjnego

1	W jaki sposób powinni być wybierani członkowie Zespołu ds. ds. Realizacji Programu Rewitalizacji
	spotkanie elekcyjne
	głosowanie online
	głosowanie na kartach wyborczych w wyznaczonym punkcie
	inne ...
2	Jakie grupy powinny reprezentować osoby wchodzący w skład Zespołu ds. ds. Realizacji Programu Rewitalizacji [można wskazać więcej niż 1 odpowiedź]
	organizacje społeczne
	przedsiębiorców
	mieszkańców
	władze samorządowe
	inne ...
3	Ile osób powinien liczyć Komitet Rewitalizacyjny
	3 - 4
	5 - 6
	7-8
	9-10
	więcej
4	Ile lat powinna trwać kadencja Zespołu ds. ds. Realizacji Programu Rewitalizacji
	rok
	2 lata
	4 lata
	więcej
5	Proszę podać kandydata, który Pani/Pana zdaniem powinien wejść w składa Komitetu rewitalizacyjnego:
	…….

Podobnie jak we wcześniejszym badaniu zadane zostaną pytania dotyczące oceny procesu konsultacji oraz o podstawowe dane osobowe respondentów.

Załącznik 3. Ankieta konsultacji społecznych – ocena wdrażania Programu Rewitalizacji

1	Czy Pani/Pan wie jaki obszar na terenie Gminy Kłodawa został objęty rewitalizacją? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Tak
	Nie
	Nie jestem pewna/pewien
2	Czy Pani/Pan wie czego dotyczy Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2016 -2023? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Tak
	Nie
	Nie jestem pewna/pewien
3	Czy Pani/Pan miał jakikolwiek kontakt z członkami Komitetu Rewitalizacji (udział w szkoleniu, doradztwie, imprezy, festyny, przedsięwzięcia rewitalizacyjne itp.)? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Tak
	Nie
	Nie jestem pewna/pewien
4	Jak Pani/Pan ocenia stan infrastruktury służącej do rekreacji oraz przestrzeni publicznej na terenie Gminy Kłodawa? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Bardzo dobrze
	Raczej dobrze
	Raczej źle
	Bardzo źle
	Nie mam zdania
5	Jak Pani/Pan ocenia stan budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Kłodawa? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Bardzo dobrze
	Raczej dobrze
	Raczej źle
	Bardzo źle
	Nie mam zdania
6	Jak Pani/Pan ocenia w swojej gminie sytuację na rynku pracy? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Bardzo dobrze
	Raczej dobrze
	Raczej źle
	Bardzo źle
	Nie mam zdania
7	Jak Pani/Pan ocenia prowadzone działania rewitalizacyjne? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Bardzo dobrze
	Raczej dobrze

	Raczej źle
	Bardzo źle
	Nie mam zdania
8	Czy Pani/Pana zdaniem w ciągu ostatnich dwóch lat zwiększyły się możliwości spędzania wolnego czasu w gronie mieszkańców? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu
	Jest lepiej niż 2 lata temu
	Jest gorzej niż 2 lata temu
	Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu
	Nie ma żadnej różnicy
9	Czy Pani/Pana zdaniem w ciągu ostatnich dwóch lat zauważalny jest rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy Kłodawa? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu
	Jest lepiej niż 2 lata temu
	Jest gorzej niż 2 lata temu
	Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu
	Nie ma żadnej różnicy
10	Czy Pani/Pana zadowolenie z życia w Gminie Kłodawa zmieniło się w ciągu ostatnich dwóch lat ze względu na poprawę stanu infrastruktury technicznej oraz prowadzonych projektach społecznych? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.
	Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu
	Jest lepiej niż 2 lata temu
	Jest gorzej niż 2 lata temu
	Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu
	Nie ma żadnej różnicy

Podobnie jak we wcześniejszym badaniu zadane zostaną pytania dotyczące oceny procesu konsultacji oraz o podstawowe dane osobowe respondentów.

Załącznik 4. Narzędzia badania postępu rzeczowego realizacji Programu Rewitalizacji

Zrealizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	tak
Typ projektu	
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	
Typ projektu	
Obszar rewitalizacji	
Cel rewitalizacji	
Kierunek działania	
Podmioty realizujące projekt	
Sfery oddziaływania projektów	
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	
Zakres przedsięwzięcia	
Wartość projektu	
Osiągnięte rezultaty	
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Okres realizacji	

Zrealizowane konsultacje społeczne oceniające postępy wdrażania PR:

		2019	2021	2023	Wnioski
Sposób prowadzenia badania					
Data prowadzenia badania					
1					
Czy Pani/Pan wie jaki obszar na terenie Gminy Kłodawa został objęty rewitalizacją? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Tak	%	%	%	
	Nie	%	%	%	
	Nie jestem pewna/pewien	%	%	%	
2					
Czy Pani/Pan wie czego dotyczy Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2016 - 2023? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Tak	%	%	%	
	Nie	%	%	%	
	Nie jestem pewna/pewien	%	%	%	
3					

Czy Pani/Pan miał jakikolwiek kontakt z członkami Komitetu Rewitalizacji (udział w szkoleniu, doradztwie, imprezy, festyny, przedsięwzięcia rewitalizacyjne itp.)? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Tak	%	%	%	
	Nie	%	%	%	
	Nie jestem pewna/pewien	%	%	%	
4					
Jak Pani/Pan ocenia stan infrastruktury służącej do rekreacji oraz przestrzeni publicznej na terenie Gminy Kłodawa? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Bardzo dobrze	%	%	%	
	Raczej dobrze	%	%	%	
	Raczej źle	%	%	%	
	Bardzo źle	%	%	%	
	Nie mam zdania	%	%	%	
5					
Jak Pani/Pan ocenia stan zabytków oraz budynków użyteczności publicznej na terenie miasta Skwierzyna? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Bardzo dobrze	%	%	%	
	Raczej dobrze	%	%	%	
	Raczej źle	%	%	%	
	Bardzo źle	%	%	%	
	Nie mam zdania	%	%	%	
6					
Jak Pani/Pan ocenia w swojej gminie sytuację na rynku pracy? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Bardzo dobrze	%	%	%	
	Raczej dobrze	%	%	%	
	Raczej źle	%	%	%	
	Bardzo źle	%	%	%	
	Nie mam zdania	%	%	%	
7					
Jak Pani/Pan ocenia prowadzone działania rewitalizacyjne? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Bardzo dobrze	%	%	%	
	Raczej dobrze	%	%	%	
	Raczej źle	%	%	%	
	Bardzo źle	%	%	%	
	Nie mam zdania	%	%	%	
8					
Czy zauważyła Pani/Pan wzrost liczby turystów odwiedzających Gminę Kłodawa? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest lepiej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest gorzej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu	%	%	%	

	Nie ma żadnej różnicy	%	%	%	
9					
Czy Pani/Pana zdaniem w ciągu ostatnich dwóch lat zwiększyły się możliwości spędzania wolnego czasu w gronie mieszkańców? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest lepiej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest gorzej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Nie ma żadnej różnicy	%	%	%	
10					
Czy Pani/Pana zdaniem w ciągu ostatnich dwóch lat zauważalny jest rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy Kłodawa? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest lepiej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest gorzej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Nie ma żadnej różnicy	%	%	%	
11					
Czy Pani/Pana zadowolenie z życia w Gminie Kłodawa zmieniło się w ciągu ostatnich dwóch lat ze względu na poprawę stanu infrastruktury technicznej oraz prowadzonych projektach społecznych? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.	Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest lepiej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest gorzej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu	%	%	%	
	Nie ma żadnej różnicy	%	%	%	

Załącznik 5. Ocena efektów realizacji Programu Rewitalizacji

Osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu PR w kolejnych okresach sprawozdawczych:

Wskaźnik	Wartość docelowa z PR	Osiągnięta wartość w roku 2019	Osiągnięta wartość w roku 2021	Osiągnięta wartość w roku 2023	Razem
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu					
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie					
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją					
Liczba modernizowanych/ budowanych obiektów infrastruktury na rewitalizowanych obszarach					
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie					
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów					
Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji					

Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw					
Liczba osób, które podjęły pracę w wyniku zrealizowanych projektów					
WNIOSKI					

Osiągnięte wartości wskaźników społecznych w kolejnych okresach sprawozdawczych:

Wskaźnik	Wartość początkowa	Osiągnięta wartość w roku 2019	Osiągnięta wartość w roku 2021	Osiągnięta wartość w roku 2023	Wnioski
Stosunek liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze					
Liczba udokumentowanych przypadków występowania przemocy w rodzinie na danym obszarze na 1000 mieszkańców					
Udział liczby osób z uzależnieniami względem liczby osób bezrobotnych na danym obszarze					
Udział liczby gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze					
Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do rejonu					

obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia					
Liczba rodzin, które zgłosiły się o pomoc z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych					

Załącznik nr 6. - Wzór Formularza konsultacyjnego zgłaszania uwag w sprawie aktualizacji Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023

Formularz konsultacyjny

zgłaszania uwag w sprawie
aktualizacji Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023

Kto zgłasza uwagi

Imię i Nazwisko	
Nazwa instytucji/jednostki/przedsiębiorstwa (wpisać w przypadku, gdy uwagę zgłasza jej przedstawiciel)	
telefon, e-mail	
Adres zamieszkania (bądź siedziby, w przypadku instytucji/jednostki/przedsiębiorstwa)	

Profil Zgłaszającego

- ☐ Mieszkaniec obszaru rewitalizacji
- ☐ Właściciel, użytkownik wieczysty nieruchomości, podmiot zarządzający nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji
- ☐ Mieszkaniec gminy
- ☐ Podmiot prowadzący lub zamierzający prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą
- ☐ Podmiot prowadzący lub zamierzający prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne
- ☐ Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- ☐ Organ władzy publicznej
- ☐ Inne podmioty

Wypełniony formularz proszę złożyć w Urzędzie Gminy w Kłodawie lub przesłać pocztą elektroniczną na adres bok@klodawa.pl z dopiskiem „Konsultacje społeczne dot. aktualizacji Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa", w nieprzekraczalnym terminie do 28 lutego 2020 r.

UWAGA! Bardzo prosimy o czytelne wypełnianie niniejszego formularza !.

CZĘŚĆ I - PROPOZYCJE ZMIAN, UWAGI

Lp.	Cześć dokumentu, do której odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi
1.			
2.			
3.			

……
(czytelny podpis osoby wypełniającej formularz)

OBOWIĄZEK INFORMACYJNY - dla celu realizacji procesu przeprowadzenie konsultacji społecznych

Gmina Kłodawa - Urząd Gminy w Kłodawie 66-415 Kłodawa ul. Gorzowska 40, będąca administratorem danych osobowych informuje, że przetwarza Pani/Pana dane osobowe dla celu realizacji procesu przeprowadzenie konsultacji społecznych oraz w celu wypełnienia wymogów określonych przepisami prawa.

W każdej sprawie dotyczącej Państwa danych osobowych można się skontaktować z Inspektorem Ochrony Danych za pośrednictwem adresu e-mail: iod@klodawa.pl.

Podstawą prawną przetwarzania danych osobowych jest art. 6 ust 1 lit. c) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Oznacza to, że Pani/Pana dane są przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze danych.

W związku z powyższym:

1. Pani/Pana dane mogą być przekazywane jedynie podmiotom mającym podstawę prawną otrzymania takich informacji oraz podmiotom przetwarzającym dane na rzecz Administratora w zakresie niezbędnym do realizacji celu przetwarzania danych.
2. Pani/Pana dane osobowe mogą być przetwarzane przez okres 5 lat i okres ten wynika z przepisów prawa.
3. Podanie danych w celu przystąpienia do procesu przeprowadzenia konsultacji społecznych jest obowiązkowe i wynika z Zarządzenie Wójta Gminy Kłodawa w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych w związku z aktualizacją Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023") wydanego na podstawie art. 5 a ust.1, art. 30 ust.1 i st.2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016r. poz. 446, poz.1579, poz.1948, z 2017r. poz.730, poz.935), brak podania danych skutkować będzie brakiem rozpatrzenia formularza konsultacyjnego;
4. Przysługuje Pani/Panu prawo dostępu do tych danych i ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania, a także prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych gdy uzna Pani/Pan, iż przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy prawa.
5. Pani/Pana dane nie będą podlegały automatyzacji podejmowania decyzji oraz nie będą profilowane, a także nie są przekazywane do państw trzecich.

Załącznik nr 7. - Wzór Formularza konsultacyjnego zgłaszania uwag w sprawie treści dokumentu „Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 - Aktualizacja”

Załącznik - do ogłoszenia o kolejnym etapie konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. „Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017 – 2023 – Aktualizacja”

Formularz zgłaszania opinii do projektu dokumentu

„Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017 – 2023 - Aktualizacja”

.....

(imię i nazwisko zgłaszającego/podmiot)

.....

(adres, tel. kontaktowy)

.....

(treść przed zmianą, nr strony)

.....

.....

(proponowana treść po zmianie)

.....

.....

.....

.....

(uzasadnienie)

…….

(data, podpis)

Uzasadnienie

Program Rewitalizacji ma na celu wypracowanie rozwiązania problemów na obszarach zdegradowanych, przy założeniu optymalnego wykorzystania specyficznych uwarunkowań obszaru Gminy Kłodawa oraz wzmacniania jego lokalnych potencjałów. Został sporządzony na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020", Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)/08/2016).

Zgodnie z zapisami rozdziału III ust.5a w/w Wytycznych „Program rewitalizacji jest to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji)".

W pierwotnej treści Programu zdefiniowano 12 konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (w tym 5 o charakterze infrastrukturalnym i 7 o charakterze społecznym), przewidzianych do wykonania w latach 2017-2020.

W ramach aktualizacji Programu, przeprowadzonej w lutym 2020 r. dokonano analizy oraz podsumowania oceny stopnia i efektów realizacji Programu Rewitalizacji za okres 2017-2019 wraz z wnioskami co do kierunków ewentualnej aktualizacji. Uwzględniając przeprowadzone analizy stwierdzono, że stopień zrealizowania przedsięwzięć w ramach Programu Rewitalizacji gminy Kłodawa, można uznać za wysoki, pomimo, że minęły praktycznie dwa lata jego realizacji. Efekty realizacji w wymiarze rzeczowym są zrealizowane w 75-80%. W zakresie projektów infrastrukturalnych pozostaje do realnej realizacji jeden projekt (remont świetlicy wiejskiej w Łośnie). Wśród projektów o charakterze społecznym większość została również zrealizowana lub jest w trakcie realizacji.

W związku z tym, że pozostał stosunkowo niewielki poziom do wykonania zadań rewitalizacyjnych, pojawiła się realna potrzeba rozszerzenia Programu. Aktualizacja Programu wskazana jest w obszarze przyszłych przedsięwzięć inwestycyjnych, zarówno na poziomie projektów o charakterze technicznym (T), przestrzenno-funkcjonalnym (PF) jak i społecznym.

Obszar realizacji i oddziaływania dotyczyć powinien głównych celów Programu tj. obiektów spełniających funkcje w zakresie usług kulturalnych, społecznych, aktywności zawodowej i społecznej oraz przeciwdziałaniu wykluczeniom. Równie ważne jest dalsza realizacja wspomagających projektów miękkich o charakterze społecznym. Powinny one dotyczyć zarówno dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych przy czym wskazane było by przestrzenne skorelowanie ich realizacji z infrastrukturą już powstałą w ramach procesów rewitalizacyjnych jak i przewidywaną do powstania.

W wyniku prac aktualizacyjnych, uwzględniając efekty przeprowadzonych konsultacji społecznych jak i dotychczasowy stopień wykonania Programu, przewiduje się rozszerzyć Program o 13 nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w tym 8 o charakterze infrastrukturalnym i 5 o charakterze społecznym.

Pozostawienie Programu bez aktualizacji spowodowałoby faktyczną stagnację w zakresie procesów rewitalizacyjnych w Gminie Kłodawa. Pozostałe do wykonania pierwotnie planowane przedsięwzięcia nawet w przypadku ich realizacji w niewielkim stopniu wpłyną już na ostateczne efekty rewitalizacyjne. Zaktualizowany Program Rewitalizacji stanowić z kolei będzie formalną podstawę dalszego ubiegania się o dofinansowanie kolejnych projektów rewitalizacyjnych ze środków Unii Europejskiej w perspektywie finansowej na lata 2014–2020 (realizowanej do 2023 roku), czego efektem będzie poprawa zdegradowanych obszarów, pobudzenie ożywienia gospodarczego, wprowadzenie pozytywnych rozwiązań środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Przedłożony „Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 - Aktualizacja" uzyskał warunkową pozytywną rekomendację Zespołu ds. rewitalizacji działającego przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego (DIZ.VI.,430.1.2020).

W perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 (z okresem realizacji do roku 2023) rewitalizacja odgrywa znaczącą rolę. Jednak aby dany projekt otrzymał dofinansowanie musi wynikać z Programu Rewitalizacji, uchwalonego przez Radę Gminy.p